

การประเมินผล
การพัฒนาเกษตรอินทรีย์ ปี 2560

ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ธันวาคม 2561

Center for Project and Programme Evaluation
Office of Agricultural Economics
Ministry of Agriculture and Cooperatives
December 2018

การประเมินผล
การพัฒนาเกษตรอินทรีย์ ปี 2560

โดย

ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

บทสรุปผู้บริหาร

การประเมินผลการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ ปี 2560 มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลปัจจัยนำเข้า ผลผลิต และผลกระทบจากการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการดำเนินงานระยะต่อไป ดำเนินโครงการโดยหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 14 หน่วยงาน ซึ่งได้จัดทำขึ้นเพื่อเพิ่มพื้นที่ และปริมาณการผลิตเกษตรอินทรีย์ เพิ่มมูลค่าของผลิตผล ผลิตภัณฑ์ สินค้า และบริการด้านเกษตรอินทรีย์ เพิ่มการค้าการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ในประเทศ และเพื่อให้มาตรฐานและระบบการรับรองสินค้าเกษตรอินทรีย์ของไทยเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ มีเป้าหมายเพิ่มพื้นที่การผลิตเกษตรอินทรีย์ (ยโสธรโมเดลและพื้นที่ทั่วไป) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ต่อปี ได้รับการจัดสรรงบประมาณ 215,584,590 บาท

ผลการประเมิน พบว่า มีเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 36,149 ราย จำแนกเป็น พื้นที่ ยโสธรโมเดล 6,998 ราย พื้นที่ทั่วไป 29,151 ราย หน่วยงานร่วมดำเนินการจำนวน 14 หน่วยงาน มีการเบิกจ่ายงบประมาณรวมทั้งสิ้น 215,628,890 บาท คิดเป็นร้อยละ 100.02 ของงบประมาณที่ได้รับ ขั้วเคลื่อนโครงการโดยคณะกรรมการ/คณะทำงาน จำนวน 9 คณะ และมีการชี้แจงรายละเอียดโครงการ ให้กับเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ ด้านการส่งเสริมองค์ความรู้ พบว่า มีเจ้าหน้าที่และเกษตรกรเข้ารับการส่งเสริม องค์ความรู้จำนวน 15,949 ราย องค์ความรู้ที่ส่งเสริม เช่น พัฒนาเจ้าหน้าที่ด้านเกษตรอินทรีย์ พัฒนาผู้ตรวจ ประเมินข้าวอินทรีย์ ตรวจรับรองการผลิตพืชอินทรีย์ เป็นต้น ด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิต ให้เกษตรกร พบว่า มีการสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้เกษตรกรที่ผลิตสินค้า ข้าว พืชผสมผสาน ปศุสัตว์ และประมง จำนวน 2,133 ราย ปัจจัยที่สนับสนุน ได้แก่ พันธุ์ข้าว พันธุ์พืชไร่ ไม้ผล/ไม้ยืนต้น พันธุ์สัตว์ อาหารสัตว์ สารปรับปรุงบำรุงดิน และวัสดุอุปกรณ์/เวชภัณฑ์

ด้านพื้นที่และปริมาณการผลิตเกษตรอินทรีย์ ปี 2560 มีพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการ 126,870 ไร่ แบ่งเป็น กลุ่มพื้นที่ระดับที่ 1 (พื้นที่เริ่มใหม่) จำนวน 3,320 ไร่ กลุ่มพื้นที่ระดับที่ 2 (พื้นที่ที่พร้อมจะยกระดับ) จำนวน 29,250 ไร่ และพื้นที่กลุ่มระดับที่ 3 (พื้นที่ที่ได้รับการรับรอง) จำนวน 94,300 ไร่ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 77.41 ทำการผลิตแบบเกษตรอินทรีย์ และเกษตรกรร้อยละ 15.91 ทำการผลิตแบบ กึ่งอินทรีย์ ในส่วนเกษตรกรที่ยังไม่ได้ทำการผลิตร้อยละ 6.68 คาดว่าจะทำการผลิตแบบเกษตรอินทรีย์ ร้อยละ 2.16 และทำการผลิตแบบกึ่งอินทรีย์ ร้อยละ 4.52 สาเหตุที่เกษตรกรทำการผลิตแบบกึ่งอินทรีย์ เนื่องจากขั้นตอนการทำเกษตรอินทรีย์ค่อนข้างยุ่งยาก และพื้นที่การเกษตรข้างเคียงยังทำการเกษตรแบบเคมี ทั้งนี้ หากต้องปรับพื้นที่เพื่อป้องกันเคมีจากแปลงข้างเคียงต้องใช้เงินลงทุนเพิ่ม ด้านการขอรับและการตรวจ รับรองมาตรฐานของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีการขอรับรองการตรวจมาตรฐานร้อยละ 59.92 โดยขอ รับรองเป็นรายเดียวร้อยละ 46.17 และขอรับรองในรูปแบบกลุ่มร้อยละ 13.75 และส่วนที่เหลือร้อยละ 40.08 ไม่ขอรับการตรวจรับรองมาตรฐาน เนื่องจากเกษตรกรเพิ่งเริ่มทำการเกษตรแบบอินทรีย์ และบางส่วนได้ ทำเกษตรแบบกึ่งอินทรีย์ ส่วนของเกษตรกรที่ขอตรวจรับรองมาตรฐาน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 78.50

ได้รับตรวจรับรองมาตรฐาน โดยมีเกษตรกรร้อยละ 51.47 ได้รับการรับรองมาตรฐาน และร้อยละ 27.03 ไม่ผ่าน การรับรองมาตรฐาน

ด้านการเพิ่มมูลค่าผลผลิต ผลิตภัณฑ์ สินค้าและบริหารด้านเกษตรอินทรีย์ พบว่า มีการสนับสนุนเครื่องซีลสุญญากาศข้าว พัฒนาต้นแบบโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ข้าวพร้อมบริโภค พัฒนาตราสินค้าเกษตรอินทรีย์ ส่วนของการเชื่อมโยงตลาด เช่น ติดตั้งใช้งานระบบตรวจสอบสินค้าเกษตร (QR Trace) พัฒนาตลาดสีเขียว สนับสนุนการสร้างและบริหารตราสินค้า พัฒนาตลาดสีเขียว ด้านการส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าให้กลุ่มเกษตรกร พบว่า มีการส่งเสริมกลุ่มเกษตรกร/สถาบันเกษตรกร ระดับชั้นที่ 2 และระดับชั้นที่ 3 เฉพาะสินค้าข้าว จำนวน 129 กลุ่ม/แห่ง เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 29.67 ได้รับการส่งเสริมพัฒนาต่อยอดการผลิต/แปรรูป ส่วนเกษตรกรที่เหลือไม่ได้รับการพัฒนาต่อยอด/แปรรูป เนื่องจากเกษตรกรเพิ่งเริ่มทำเกษตรแบบอินทรีย์ และยังไม่มีความพร้อมมาส่งเสริมกิจกรรมดังกล่าว ด้านแหล่งจำหน่ายสินค้าเกษตรที่ผ่านการรับรองเกษตรอินทรีย์ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 72.50 มีแหล่งจำหน่ายสินค้าเฉพาะที่ผ่านการรับรองเกษตรอินทรีย์ โดยมีเกษตรกรร้อยละ 23.97 นำสินค้าไปจำหน่ายยังแหล่งตลาดเฉพาะที่ผ่านการรับรองเกษตรอินทรีย์ ส่วนเกษตรกรที่เหลือไม่นำผลผลิตไปจำหน่ายยังตลาดดังกล่าว เนื่องจากผลผลิตบางส่วนน้อย การแปรรูปสินค้าตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์มีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง จึงจำหน่ายยังตลาดทั่วไปเท่านั้น

ข้อค้นพบที่สำคัญ พบว่า หน่วยงานส่วนใหญ่ยังไม่มีกระบวนการคัดเลือกพื้นที่เป้าหมายเดียวกัน เกษตรกรบางรายยังไม่มั่นใจต่อการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ - สารชีวภาพทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี ซึ่งอาจส่งผลให้ผลผลิตที่ได้รับลดลงมากจึงไม่ผลิตแบบอินทรีย์ การส่งเสริมการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่ายังน้อย ตลาดสินค้าอินทรีย์ยังไม่กว้างขวาง และราคาไม่แตกต่างกับสินค้าทั่วไป ดังนั้นหน่วยงานควรบูรณาการงานในการคัดเลือกพื้นที่เป้าหมายเดียวกัน เพื่อให้กลุ่มเกษตรกรได้รับการส่งเสริมอย่างครอบคลุมครบถ้วนทุกด้าน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์จนสามารถทำเกษตรอินทรีย์ได้สัมฤทธิ์ผล และมีความยั่งยืน การถ่ายทอดความรู้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเน้นการฝึกปฏิบัติควบคู่ไปกับเนื้อหาความรู้ด้านทฤษฎี นอกจากนี้ควรจัดทำคู่มือความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ ควรเร่งประชาสัมพันธ์เกษตรกรที่ประสบความสำเร็จจากการทำเกษตรอินทรีย์ และส่งเสริมให้มีการผลิต หรือการลงทุนผลิตปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูงเพิ่มขึ้น จำหน่ายในราคาที่เหมาะสม รวมทั้งอบรมความรู้ด้านการผลิตปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูงให้เกษตรกรเพิ่มขึ้น และควรรวบรวมสูตรการผลิตสารอินทรีย์ชีวภาพ หรือน้ำหมักสมุนไพร ที่มีประสิทธิภาพจากกลุ่มที่ประสบความสำเร็จ เพื่อนำมาเผยแพร่แลกเปลี่ยน และกำหนดแนวทางการขยายตลาดให้ชัดเจน และส่งเสริมการแปรรูปผลผลิต ให้เป็นสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายชนิดตรงกับความต้องการของตลาด โดยจัดจ้างวิทยากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการแปรรูปเป็นสินค้าแต่ละชนิด การทำเกษตรแบบเกษตรอินทรีย์มีระยะเวลาปรับเปลี่ยนจากการทำเกษตรเคมีอย่างน้อย 3 ปี จากผลการดำเนินงาน ผลได้และกระทบเบื้องต้นของโครงการ จึงยังไม่สามารถตอบวัตถุประสงค์ของโครงการได้ชัดเจน ซึ่งต้องใช้เวลาในการดำเนินการโครงการในอีกระยะหนึ่ง จึงทราบผลลัพธ์ของโครงการที่ชัดเจน

คำนำ

การประเมินผลการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ ปี 2560 จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงานโครงการ และผู้ที่เกี่ยวข้องทราบถึงผลการดำเนินงานของโครงการ ทั้งด้านผลได้ ผลกระทบเบื้องต้น ปัญหาข้อขัดข้องต่าง ๆ รวมทั้งข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานโครงการ นอกจากนี้ยังสามารถใช้ผลการประเมินผลครั้งนี้ ประกอบการพิจารณาสนับสนุน ส่งเสริม หรือปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานโครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์ รวมทั้งใช้ประกอบการพิจารณาในการวางแผนจัดทำโครงการที่คล้ายคลึงกันต่อไป

รายงานฉบับนี้ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งประสานงานนัดหมายเกษตรกร ซึ่งทำให้การประเมินผลฉบับนี้เกิดความสมบูรณ์สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี จึงใคร่ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้อง และผู้สนใจทั่วไป

ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
พฤษภาคม 2561

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	(ข)
คำนำ	(ง)
สารบัญตาราง	(ช)
สารบัญภาพ	(ฉ)
บทที่ 1 สารระสำคัญของโครงการ	1
1.1 ความเป็นมาของโครงการ	1
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ	1
1.3 เป้าหมายและงบประมาณของโครงการ	2
1.4 วิธีการดำเนินงานโครงการ	2
1.5 หน่วยงานที่รับผิดชอบ	3
1.6 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	3
บทที่ 2 ระเบียบวิธีการประเมินผล	4
2.1 ความสำคัญของการประเมินผล	4
2.2 วัตถุประสงค์ของการประเมินผล	4
2.3 ขอบเขตของการประเมินผล	5
2.4 นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2.5 การตรวจเอกสาร แนวคิด และทฤษฎี	5
2.6 วิธีการประเมินผล	10
2.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินผล	14
บทที่ 3 สภาพทั่วไปของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	15
3.1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	15
3.2 การเข้าร่วมโครงการสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	17
3.3 ประสบการณ์ในการทำเกษตรอินทรีย์	18
บทที่ 4 ผลการประเมิน	19
4.1 การบริหารจัดการ (Management)	19
4.2 ปัจจัยนำเข้า (Inputs)	26
4.3 ผลผลิต (Outputs)	31
4.4 ผลกระทบเบื้องต้น (Effects)	47

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุป และข้อเสนอแนะ	53
5.1 สรุป	53
5.2 ข้อเสนอแนะ	55
บรรณานุกรม	57
ภาคผนวก	58
1 คำสั่งคณะกรรมการและคณะทำงานด้านเกษตรอินทรีย์	59
2 แบบรายงานความก้าวหน้าโครงการ	82

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 ประเด็นและตัวชี้วัด	11
ตารางที่ 3.1 อาชีพหลักของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	15
ตารางที่ 3.2 ระดับการศึกษาของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	16
ตารางที่ 3.3 จำนวนสมาชิกและการใช้แรงงานภาคการเกษตรในครัวเรือน	16
ตารางที่ 3.4 การเข้าร่วมโครงการสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	17
ตารางที่ 3.5 การทำเกษตรอินทรีย์ก่อนเข้าร่วมโครงการ	18
ตารางที่ 4.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาเกษตรอินทรีย์ของเจ้าหน้าที่	21
ตารางที่ 4.2 การบูรณาการระหว่างหน่วยงานในพื้นที่	25
ตารางที่ 4.3 ผลการดำเนินงานด้านการประชาสัมพันธ์	26
ตารางที่ 4.4 งบประมาณโครงการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ ปี 2560	27
ตารางที่ 4.5 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณ	28
ตารางที่ 4.6 จำนวนเกษตรกรและพื้นที่ที่ผ่านการดำเนินการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการ	29
ตารางที่ 4.7 การสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้เกษตรกร	30
ตารางที่ 4.8 การสนับสนุนองค์ความรู้ให้เจ้าหน้าที่และเกษตรกร	32
ตารางที่ 4.9 จำนวนเจ้าหน้าที่ที่รับรององค์ความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์	32
ตารางที่ 4.10 จำนวนเกษตรกรที่รับรององค์ความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์	33
ตารางที่ 4.11 การถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร	35
ตารางที่ 4.12 จำนวนการศึกษาวិชาลัยด้านเกษตรอินทรีย์	36
ตารางที่ 4.13 ผลการดำเนินงานการส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์	38
ตารางที่ 4.14 การส่งเสริมองค์ความรู้และการสนับสนุนปัจจัยการผลิต	40
ตารางที่ 4.15 การรวมกลุ่มของเกษตรกรหลังเข้าร่วมโครงการ	41
ตารางที่ 4.16 ผลการดำเนินงานการตรวจรับรองมาตรฐาน	41
ตารางที่ 4.17 ผลการดำเนินงานการพัฒนาต่อยอดการผลิตสู่ตลาด	44
ตารางที่ 4.18 การได้รับการส่งเสริมพัฒนาต่อยอดการผลิต/แปรรูป	46
ตารางที่ 4.19 การประชาสัมพันธ์ของโครงการ	46
ตารางที่ 4.20 การผลิตเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการ	47
ตารางที่ 4.21 จำนวนเกษตรกรที่ขอรับรองมาตรฐานของเกษตรกร	48
ตารางที่ 4.22 จำนวนเกษตรกรที่ขอรับรองมาตรฐานของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	49

(ช)

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.23 การดำเนินการพัฒนาต่อยอดการผลิต/แปรรูป ในแปลงที่เข้าร่วมโครงการ	50
ตารางที่ 4.24 การส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าข้าวให้เกษตรกร	50
ตารางที่ 4.25 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อหลักเกณฑ์ เงื่อนไข การคัดเลือกเกษตรกร	51
ตารางที่ 4.26 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่	51
ตารางที่ 4.27 ความพึงพอใจของเกษตรกร	52

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดการประเมินผลการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ ปีงบประมาณ 2560	10
ภาพที่ 4.1 กลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์ และนโยบายเกษตรอินทรีย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	21
ภาพที่ 4.2 ร้อยละของเกษตรกรที่นำความรู้ไปใช้ประโยชน์	34
ภาพที่ 4.3 ร้อยละของเจ้าหน้าที่ที่นำฐานข้อมูลไปใช้ประโยชน์	37

บทที่ 1

สาระสำคัญของโครงการ

1.1 ความเป็นมาของโครงการ

ในช่วงเวลาที่ผ่านมาเกษตรกรส่วนใหญ่ของประเทศมุ่งเน้นทำการเกษตรเชิงเดี่ยวเพื่อการค้า มีการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีทางการเกษตรในปริมาณมากอย่างต่อเนื่อง ส่งผลกระทบโดยตรงต่อสุขภาพของเกษตรกรผู้ผลิตและผู้บริโภค ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม จากปัญหาดังกล่าว ทำให้เกษตรกรส่วนหนึ่งรวมกลุ่มทำการเกษตรระบบยั่งยืน โดยใช้ต้นแบบของการพัฒนาเกษตรกรรมระบบยั่งยืนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบกับเกิดกระแสความตื่นตัวด้านรักษาสภาพของผู้บริโภค และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดการแสวงหาทางเลือกในการทำการเกษตรเพื่อหลีกเลี่ยงพิษภัยของสารเคมีทางการเกษตร เกษตรอินทรีย์ จึงเป็นทางเลือกศักยภาพในการพัฒนาเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนรักษาสมดุลของธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพ โดยมีการจัดระบบนิเวศน์ที่คล้ายคลึงกับธรรมชาติ และไม่มีการใช้สารเคมีทุกชนิด ผลผลิตเกษตรอินทรีย์สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ที่ให้ความสำคัญกับการบริโภคอาหารไร้สารพิษ

ประเทศไทยเป็นผู้ผลิต และส่งออกอาหารที่สำคัญของโลก มีความเหมาะสม ทั้งสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศ มีศักยภาพที่จะเป็นแหล่งผลิตอาหารเกษตรอินทรีย์เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับนานาชาติ รัฐบาลเห็นความสำคัญดังกล่าว ในปี 2548 จึงกำหนดให้เกษตรอินทรีย์เป็นวาระแห่งชาติ และแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ของประเทศ รวมทั้งได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2551 – 2554 ปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนินการยกร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ. 2559 – 2564 ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมสนับสนุนการวิจัย พัฒนาการสร้าง และเผยแพร่องค์ความรู้ และนวัตกรรมเกษตรอินทรีย์ ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการผลิตเกษตรอินทรีย์ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาและส่งเสริมการตลาดสินค้าและบริการเกษตรอินทรีย์ และยุทธศาสตร์ที่ 4 การบริหารจัดการและการขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์

สำหรับในปีงบประมาณ 2560 การขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาไว้ 6 มาตรการ ได้แก่ 1) การเตรียมความพร้อม 2) การส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ 3) การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ 4) การพัฒนาต่อยอดการผลิตสู่การตลาด 5) การสร้างความรู้ความเข้าใจ สื่อสารประชาสัมพันธ์ และ 6) การติดตามประเมินผลการพัฒนาเกษตรอินทรีย์

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 1.2.1 เพื่อเพิ่มพื้นที่และปริมาณการผลิตเกษตรอินทรีย์
- 1.2.2 เพื่อเพิ่มมูลค่าของผลิตผล ผลิตภัณฑ์ สินค้าและบริการด้านเกษตรอินทรีย์
- 1.2.3 เพื่อเพิ่มการค้าการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ในประเทศ

1.2.4 เพื่อให้มาตรฐานและระบบการรับรองสินค้าเกษตรอินทรีย์ของไทยเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ

1.3 เป้าหมายและงบประมาณโครงการ

ปี 2560 พื้นที่การผลิตเกษตรอินทรีย์ (ยโสธรโมเดลและพื้นที่ทั่วไป) เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 10 % ต่อปี โดยงบประมาณทั้งสิ้น 215,584,590 บาท ประกอบด้วย ยโสธรโมเดล 37,443,380 บาท และพื้นที่ทั่วไป 178,141,210 บาท

1.4 วิธีการดำเนินงานโครงการ มี 6 มาตรการ ดังนี้

1) การเตรียมความพร้อมของเจ้าหน้าที่และเกษตรกร

1.1) เจ้าหน้าที่ ได้รับการอบรมพัฒนาความรู้ในหลักสูตรการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ การส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ การตรวจรับรองการผลิตข้าว/พืชอินทรีย์ และผู้ตรวจประเมินฟาร์มปศุสัตว์อินทรีย์

1.2) เกษตรกร ได้รับการชี้แจงเพื่อคัดเลือกและกำหนดพื้นที่ที่เหมาะสมในการทำเกษตรอินทรีย์ ได้รับการอบรมความรู้ (มาตรฐานเกษตรอินทรีย์) ข้าวอินทรีย์ตามมาตรฐานสากล ข้าวอินทรีย์ตลาดเฉพาะ โดยใช้กระบวนการโรงเรียนเกษตรกร การทำระบบควบคุมภายในแบบกลุ่ม การรับรอง/Focus group การพัฒนาผู้ตรวจประเมินข้าวอินทรีย์ การผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ

2) การส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ ส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ในพืชที่มีศักยภาพทั้งในพื้นที่แปลงใหญ่ ต้นแบบ/แปลงทั่วไป สร้างต้นแบบโรงปุ๋ยอินทรีย์เติมอากาศ จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอินทรีย์ การผลิตไก่คอลอนอินทรีย์ พัฒนาการเรียนรู้เกษตรอินทรีย์ใน ศพก. และจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เกษตรอินทรีย์/PGS สนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกร ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ ในการผลิตปุ๋ยและสารอินทรีย์ชีวภาพ เมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด (เช่น ปอเทือง ถั่วพุ่ม) เมล็ดพันธุ์ ถั่วลิสง และพันธุ์สัตว์ เป็นต้น

3) การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ บริการตรวจประเมินแปลงเกษตรกรเบื้องต้น ตรวจรับรองมาตรฐานพืช/ปศุสัตว์/ประมงอินทรีย์ ให้เกษตรกรรายใหม่และเกษตรกรรายเก่า ทั้งรายเดี่ยวและรายกลุ่ม และสนับสนุนค่าตรวจวิเคราะห์สารตกค้างและความอุดมสมบูรณ์ของดิน รวมทั้งพัฒนาฐานข้อมูลตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

4) การพัฒนาต่อยอดการผลิต

4.1) การแปรรูปสู่การตลาด ได้แก่ การส่งเสริมการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม การพัฒนาต้นแบบโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ข้าวพร้อมบริโภค/ต้นแบบโรงสีข้าวอินทรีย์/ต้นแบบผลิตข้าวอินทรีย์ การพัฒนาและส่งเสริมชุมชน การพัฒนาตราสินค้าเกษตรอินทรีย์ การจัดทำเขตเกษตรอินทรีย์ และสนับสนุนเครื่องชั่งสุญญากาศข้าว

4.2) เชื่อมโยงตลาดและสร้างความเชื่อมั่น ได้แก่ การสร้างเครือข่ายการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ การจัดสัมมนาเครือข่ายผู้ผลิตผู้ประกอบการและผู้บริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์/ข้าวอินทรีย์

การพัฒนาตลาดสีเขียว การติดตั้งการใช้งานระบบตรวจสอบสินค้าเกษตร (QR Trace) และการจัดนิทรรศการ ประชาสัมพันธ์เชื่อมโยงตลาดข้าวอินทรีย์

5) การสร้างความรู้ความเข้าใจ สื่อสารประชาสัมพันธ์ ให้เกษตรกรผู้ผลิตและบริโภค จัดทำสื่อ การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้เกษตรอินทรีย์ จัดแสดงนิทรรศการความรู้ด้านการผลิตพืช ปศุสัตว์และประมง อินทรีย์ สร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้บริโภคผ่านช่องทางต่าง ๆ จัดทำคู่มือส่งเสริมเกษตรอินทรีย์/ระบบการรับรอง แบบมีส่วนร่วม (PGS) เป็นต้น

6) การติดตามประเมินผลการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ หลังการส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตตามมาตรฐาน เกษตรอินทรีย์แล้ว

1.5 หน่วยงานที่รับผิดชอบ

หน่วยงานที่ดำเนินโครงการมีทั้งหมด จำนวน 14 หน่วยงาน ได้แก่ กรมวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมการข้าว สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมหม่อนไหม สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

1.6 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.6.1 เกษตรกรและเจ้าหน้าที่ มีความรู้ความเข้าใจถึงประโยชน์ของเกษตรอินทรีย์
- 1.6.2 พื้นที่การผลิต ปริมาณ และมูลค่าสินค้าเกษตรอินทรีย์และผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้น
- 1.6.3 ยกระดับการพัฒนาให้มีระบบการตรวจสอบรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ไทยให้เทียบเท่ากับ มาตรฐานในระดับภูมิภาคหรือระดับสากล
- 1.6.4 ผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศยอมรับในฐานะและระบบการรับรองสินค้าเกษตรอินทรีย์ของไทย

บทที่ 2 ระเบียบวิธีการประเมินผล

2.1 ความสำคัญของการประเมินผล

เกิดกระแสความตื่นตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องด้านรักษาสุขภาพของผู้บริโภค และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เกษตรอินทรีย์เป็นทางเลือกหนึ่งที่มีศักยภาพในการพัฒนาเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนรักษาสมดุลของธรรมชาติ รวมทั้งยังเป็นการสร้างความมั่นคงทางด้านอาหารและมีความปลอดภัยต่อสุขภาพ ทั้งผู้ผลิต ผู้บริโภค ในขณะที่ประเทศไทยเป็นผู้ผลิต และส่งออกอาหารที่สำคัญของโลก มีศักยภาพที่จะเป็นแหล่งผลิตอาหาร เกษตรอินทรีย์เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับนานาชาติ รัฐบาลเห็นความสำคัญดังกล่าว จึงกำหนดให้เกษตรอินทรีย์เป็นวาระแห่งชาติ การพัฒนาเกษตรอินทรีย์อยู่ในช่วงแผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560 – 2564 และเป็นนโยบายที่สำคัญของกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ ที่เร่งขับเคลื่อนการดำเนินงานให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

การพัฒนาเกษตรอินทรีย์ มีวัตถุประสงค์ เพื่อเพิ่มพื้นที่ ปริมาณการผลิต มูลค่าผลิตผล ผลิตภัณฑ์ด้าน เกษตรอินทรีย์ เพื่อเพิ่มการค้าและการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ในประเทศ สินค้าที่ได้การรับรองมาตรฐาน เกษตรอินทรีย์ไทยเป็นที่ยอมรับในระดับสากล และให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลาง (Hub) ของสินค้าและบริการ ด้านเกษตรอินทรีย์ในระดับสากล รวมทั้งพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมเกษตรอินทรีย์ให้เป็นที่ยอมรับในระดับ สากล โดยในปีงบประมาณ 2560 มีเป้าหมายเพิ่มพื้นที่การผลิตเกษตรอินทรีย์ ในยโสธร Model และในพื้นที่ ทั่วไป 76 จังหวัด ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ต่อปี งบประมาณโครงการรวม 215,584,590 บาท

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยศูนย์ประเมินผล ได้รับมอบหมายให้ประเมินผลการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ ซึ่งเป็นโครงการสำคัญตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนา ในยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรของแผนกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (2560 - 2579) จึงทำการประเมินผลโครงการเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหาร ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ประกอบการพิจารณา สนับสนุน การดำเนินงานตามโครงการ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการต่อไป

2.2 วัตถุประสงค์ของการประเมินผล

เพื่อประเมินผลปัจจัยนำเข้า (Inputs) ผลผลิต (Outputs) และผลกระทบเบื้องต้น (Effects) จากการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ ปีงบประมาณ 2560

2.3 ขอบเขตของการประเมินผล

2.3.1 พื้นที่เป้าหมาย โครงการดำเนินการส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ในสินค้า ข้าว ไม้ผล พืชผัก พืชผสมผสาน ปศุสัตว์ และประมง ในพื้นที่ทั่วประเทศ 77 จังหวัด แยกเป็น 2 ส่วน คือ พื้นที่ดำเนินการในโยธธาโรโมเดล จังหวัดโยธธา และพื้นที่ทั่วไป 76 จังหวัด

2.3.2 ประชากรเป้าหมาย ประกอบด้วย 3 กลุ่ม

- 1) เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบการพัฒนาเกษตรอินทรีย์
- 2) ประธานกลุ่มเกษตรอินทรีย์
- 3) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปี 2560

2.3.3 ระยะเวลาข้อมูล

- 1) ข้อมูลการดำเนินงานโครงการ ปีงบประมาณ 2560 (1 ตุลาคม 2559 – 30 กันยายน 2560)
- 2) ข้อมูลผลตอบแทนทางการเกษตรของเกษตรกร เป็นข้อมูลปีเพาะปลูก 2560/61

2.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

2.4.1 กลุ่มขั้นที่ 1 กลุ่มเริ่มใหม่ หมายถึง เกษตรกรที่สมัครเข้าร่วมโครงการปี 2560 ได้รับคำปรึกษาแนะนำและเริ่มปฏิบัติตามมาตรฐาน ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตหรือความรู้ในการทำปัจจัยการผลิต

2.4.2 กลุ่มขั้นที่ 2 พร้อมยกระดับ หมายถึง เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการก่อนปี 2560 ปฏิบัติตามมาตรฐาน โดยคำปรึกษาของเจ้าหน้าที่ หรือ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ได้รับการฝึกอบรมระบบ ICS และ PGS เริ่มจัดตั้งกลุ่มและทำระบบ ICS หรือ PGS และอยู่ระหว่างการตรวจรับรองจากหน่วยรับรองหรือเริ่มการตรวจประเมินสมาชิกโดยระบบ PGS

2.4.3 กลุ่มขั้นที่ 3 ได้รับการรับรอง หมายถึง เกษตรกรที่ได้รับการรับรองเกษตรอินทรีย์ระยะปรับเปลี่ยนหรือรับรองระบบ PGS หรือรับรองตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และสินค้าติดเครื่องหมายรับรองเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานหรือติดเครื่องหมาย PGS สามารถเชื่อมโยงและจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์ในตลาดต่าง ๆ

2.5 การตรวจเอกสาร แนวคิดและทฤษฎี

2.5.1 การตรวจเอกสาร

งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ ในด้านของผู้ผลิต ได้มีการศึกษาปัญหา และอุปสรรคในการปรับเปลี่ยนเพื่อการผลิตพืชผักอินทรีย์ของเกษตรกรจังหวัดราชบุรีที่ผ่านการอบรมโครงการพัฒนาระบบเกษตรอินทรีย์ โดยเป็นการศึกษาเกษตรกรที่อบรมความรู้ในปี 2554 ของ **ณัชชา ลูกรักษ์ และคณะ (2556)** พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ขาดความรู้เกี่ยวกับการห้ามใช้ปุ๋ยเคมีและใช้สารเคมีใด ๆ ในระบบการผลิตพืช รวมทั้งการใช้ปุ๋ยคอกจะต้องนำมาผ่านกระบวนการหมักก่อนที่จะนำไปใช้ ถึงแม้ว่าเกษตรกรจะมีทัศนคติที่ดีต่อเกษตรอินทรีย์ แต่ยังเห็นว่าเกษตรอินทรีย์มีกระบวนการที่ซับซ้อน สร้างความลำบากให้เกษตรกรทั้งเกษตรกรยังเลือกที่จะใช้สารเคมีในการควบคุมศัตรูพืช สำหรับเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในการทำเกษตรอินทรีย์ซึ่งได้รับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ประเทศไทยแล้ว ใช้หลักการจัดการระบบนิเวศใช้สารชีวภัณฑ์และจุลินทรีย์ที่

มีประโยชน์ในการจัดการระบบการผลิตพืชภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้นการแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้นต้องถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หลักการจัดการระบบนิเวศ การใช้สารชีวภัณฑ์และจุลินทรีย์ที่มีประโยชน์ทดแทนการใช้สารเคมีสังเคราะห์ ตลอดจนศึกษา ดูงานจากเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในการทำเกษตรอินทรีย์ ให้เห็นตัวอย่างที่สามารถ ทำได้จริง เพื่อเป็นแรงจูงใจและสร้างความเชื่อมั่นต่อระบบเกษตรอินทรีย์ เกษตรกรสามารถนำข้อเท็จจริงหรือความรู้ต่าง ๆ มาพิจารณาไตร่ตรอง และปรับใช้ตามแนวทางของแต่ละคนอย่างเหมาะสมรวมทั้ง สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2551) ได้ประเมินผลโครงการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์แก่สมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ด้านการถ่ายทอดความรู้กระบวนการผลิตพืชอินทรีย์ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 60.81 มีความเข้าใจกระบวนการผลิตในระดับปานกลาง เนื่องจากการผลิตพืชแบบอินทรีย์ เกษตรกรต้องเรียนรู้เนื้อหาของระบบการผลิตอย่างละเอียด และมีความตั้งใจจริง หลังจากได้รับการถ่ายทอดแล้ว เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้น โดยก่อนอบรมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.60 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย และหลังเข้ารับการอบรมมีคะแนนเท่ากับ 3.19 อยู่ในระดับปานกลาง ด้านผลกระทบ หลังจากที่ได้รับส่งเสริมแล้ว เกษตรกรลดใช้สารเคมีโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมี ร้อยละ 66.41 ด้านเศรษฐกิจ เกษตรกรร้อยละ 75.60 สามารถลดต้นทุนการผลิตได้เฉลี่ย 557.51 บาท/ไร่ และส่งออกผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ได้มูลค่า 24.7 ล้านบาท/ปี ปัญหาที่พบคือด้านการอบรมบางพื้นที่ การจัดสรรจำนวนเกษตรกรเพื่อเข้ารับการอบรมมีจำนวนน้อยกว่าความต้องการของเกษตรกร และเงินสนับสนุนในการซื้อปุ๋ยอินทรีย์ ปี 2552 จำนวน 30,000 บาท/กลุ่ม น้อยเกินไปในการจัดสรรปุ๋ยให้แก่สมาชิก

ส่วนในด้านของผู้บริโภคได้มีการศึกษาแรงจูงใจในการบริโภคข้าวอินทรีย์ของผู้บริโภคในวัยทำงานบริเวณเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดย สุภัค ภักดีโต และ ไกรชิต สุตะเมือ (2556) พบว่า ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์และพฤติกรรมผู้บริโภคที่แตกต่างกัน รวมทั้งปัจจัยส่วนประสมการตลาด มีผลต่อแรงจูงใจในการบริโภคข้าวอินทรีย์ของผู้บริโภคในวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่แตกต่างกัน โดยปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และพฤติกรรมผู้บริโภคที่แตกต่างกัน เช่น เหตุผลในการเลือกซื้อ ความถี่ในการซื้อ เจาะจงยี่ห้อ แหล่งที่ซื้อ อิทธิพลในการเลือกซื้อ ระยะเวลาที่เริ่มบริโภค และปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่ประกอบด้วยด้านผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ประโยชน์ผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ และตราสินค้า ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด มีผลต่อแรงจูงใจในการบริโภคข้าวอินทรีย์ของผู้บริโภคในวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่แตกต่างกันดังกล่าว จากการศึกษาข้างพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีเหตุผลในการซื้อข้าวอินทรีย์บริโภคเพื่อสุขภาพที่ดี รองลงมาได้แก่อยากทดลองบริโภค เพื่อนแนะนำ และใส่ใจเรื่องสิ่งแวดล้อม ซึ่งการซื้อเพราะอยากทดลองบริโภคและเพื่อนแนะนำ แสดงให้เห็นว่าผู้บริโภคยังไม่ทราบหรือไม่มั่นใจในคุณค่าและประโยชน์ของการบริโภค ข้าวอินทรีย์ ดังนั้นควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์คุณลักษณะพิเศษหรือจุดเด่นของข้าวอินทรีย์ให้เป็นที่รู้จักในวงกว้างมากขึ้น ทั้งตัวผลิตภัณฑ์ และขั้นตอนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในด้านของเกษตรกรผู้ผลิต ยังขาดแรงจูงใจในการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ เนื่องจากมีขั้นตอน กระบวนการที่ซับซ้อนตลาดสำหรับจำหน่ายสินค้าอินทรีย์ก็ยังมีไม่มากนัก ทำให้ขายสินค้าได้ราคาไม่แตกต่างจากสินค้าเกษตรทั่วไป ส่วนในด้านของการสนับสนุนจากรัฐก็ยังไม่เพียงพอกับความต้องการ

2.5.2 แนวคิดและทฤษฎี

1) **ประเภทการประเมินผลโครงการ** (ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2556) แบ่งตามช่วงเวลาต่าง ๆ ของโครงการ ได้ดังนี้

1.1) การประเมินผลก่อนการดำเนินงานโครงการ (Pre - Evaluation) คือ การประเมินก่อนที่จะเริ่มดำเนินงานโครงการ ได้แก่ การประเมินความต้องการ หรือความจำเป็นในเบื้องต้นก่อนที่จะเริ่มดำเนินงานโครงการ การประเมินผลแบบนี้เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า การประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) และการประเมินผลเพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ของโครงการ หรือสิ่งที่จะดำเนินการ โดยศึกษาวิเคราะห์ ถึงปัจจัยที่จำเป็นต่อความสำเร็จ

1.2) การประเมินผลระหว่างดำเนินโครงการ (Ongoing Evaluation) คือการประเมินผลในขณะที่มีการดำเนินโครงการ หลังจากที่มีการดำเนินการโครงการไประยะหนึ่ง เพื่อทราบความก้าวหน้าหรือปัญหา ในการดำเนินโครงการ เพื่อนำผลไปใช้แก้ไขปรับปรุงโครงการให้สามารถดำเนินโครงการได้ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ การประเมินผลแบบนี้ มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าการประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation)

1.3) การประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ (Post Evaluation) การประเมินผลเมื่อโครงการเสร็จสิ้นแล้ว เพื่อตัดสินว่าการดำเนินโครงการประสบความสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายหรือไม่มากนัก เพียงใดผลของการประเมินจะช่วยในการตัดสินใจสำหรับโครงการใหม่ ๆ ซึ่งมีลักษณะเหมือนหรือใกล้เคียงกับโครงการที่เราทำการประเมินผลแล้ว การประเมินผลแบบนี้มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าการประเมินผลสรุปของโครงการ (Summative Evaluation) ในการดำเนินการของโครงการใดโครงการหนึ่ง ประกอบด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อมองวัตถุประสงค์ของโครงการประเมิน โดยอาจทำ ในรูปของการกำกับติดตาม หรือประเมินโครงการ แนวคิดดังกล่าวนี้ก็คือ ภาพรวมหรือมโนทัศน์ของการติดตาม และประเมินผลโครงการ

2) รูปแบบการติดตามและประเมินผล (บรรเทิง มาแสง, 2549)

แนวคิดในการติดตามประเมินผลได้จำแนกตัวแปร (Variable) หรือองค์ประกอบของโครงการ ออกเป็น 4 กลุ่ม คือ ปัจจัยนำเข้า ผลผลิต ผลกระทบเบื้องต้น ผลกระทบต่อเนื่อง ตัวแปรแต่ละตัวมีความสัมพันธ์ และตัวแปรแต่ละตัวมีความหมาย ดังนี้

2.1) ปัจจัยนำเข้า (Inputs : I) คือ ทรัพยากรที่นำมาใช้ในกระบวนการของแต่ละกิจกรรม เพื่อผลิตผลได้ทรัพยากรเหล่านี้คือ งบประมาณ บุคลากร เครื่องมือ และอื่น ๆ

2.2) ผลผลิต (Outputs : O) คือ ผลลัพธ์เบื้องต้นที่เกิดจากกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งในโครงการ ผลผลิตอาจเป็นผลได้เชิงปริมาณ (Quantitative Outputs) และผลได้เชิงคุณภาพ (Qualitative Outputs) ในบางกรณีผลผลิตของกิจกรรมหนึ่งอาจเป็นปัจจัยของกิจกรรมหนึ่งได้ ผลผลิตของกิจกรรมมีสองประเภทคือ ผลผลิตตามที่วางแผนไว้ และผลผลิตของกิจกรรมที่ไม่ได้วางแผนไว้

2.3) ผลกระทบเบื้องต้น (Effects : E) คือ ผลที่เกิดจากการใช้ประโยชน์จากผลได้ในกิจกรรมของโครงการ ผลกระทบอาจเป็นได้ทั้งผลกระทบตามที่วางแผนไว้ กับผลกระทบที่เกิดขึ้นโดยไม่วางแผนไว้ ซึ่งเป็นไปได้ทั้งทางบวกและทางลบ

2.4) ผลกระทบต่อเนื่อง (Impacts : I) คือ ผลกระทบที่เกิดต่อเนื่องจากผลกระทบ ซึ่งเป็นผลลัพธ์ระดับสูงสุดของโครงการ ผลกระทบต่อเนื่องที่เกิดขึ้นนี้อาจเป็นผลกระทบต่อเนื่องตามที่ได้วางแผนไว้ และเป็นผลกระทบต่อเนื่องที่ไม่ได้วางแผนไว้

3) แผนแบบการประเมินผลโครงการ (บรรเทิง มาแสง, 2530)

การประเมินผลโครงการทางการเกษตรโดยทั่วไปมี 2 วิธี คือการประเมินผล โดยใช้แผนแบบการทดลองและการประเมินผลโดยไม่ใช้แผนแบบทดลอง

3.1) การประเมินผลโดยใช้แผนแบบการทดลอง แผนแบบทดลองเป็นเครื่องมือในการประเมินผลกระทบของโครงการ องค์ประกอบที่สำคัญของแผนแบบทดลองคือ กลุ่ม (Group) โดยกลุ่มจะแบ่งออกเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง (Experimental Group) สมาชิกในกลุ่มจะได้รับกิจกรรมการพัฒนาตามโครงการ และกลุ่มควบคุม (Control Group) สมาชิกในกลุ่มควบคุมจะไม่ได้รับกิจกรรมการพัฒนาใด ๆ โดยทั่วไปแผนแบบการประเมินผล (Evaluation Design) มีหลายแบบ แต่ที่ใช้ทั่วไปมี 3 ชนิด คือ

- แผนแบบเปรียบเทียบผลก่อนกับหลังโครงการไม่มีกลุ่มควบคุม (Pretest – Posttest Design)
- แผนแบบเปรียบเทียบผลก่อนกับหลังโครงการมีกลุ่มควบคุม (Pretest – Posttest with a Control Group Design)
- แผนแบบเปรียบเทียบผลหลังโครงการมีกลุ่มควบคุม (Posttest Only Design)

3.2) การประเมินผลโดยไม่ใช้แผนแบบทดลอง ได้แก่ การเปรียบเทียบผลได้ (Outputs) ของกิจกรรมกับเป้าหมายที่โครงการกำหนดไว้ การใช้แบบจำลองทางสถิติเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม (Dependent Variables) กับตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ ตัวแปรที่โครงการสนับสนุนและเกษตรกรนำไปใช้ และตัวแปรไม่ควบคุม

4) เครื่องมือการวัดข้อมูลเชิงคุณภาพ (ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2551)

Dr. Rensis Likert ผู้อำนวยการของ Social Science Research Center ของมหาวิทยาลัยมิชิแกน ได้คิดค้นเครื่องมือการวัดข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นวิธีการวัดตัวแปรที่นิยมใช้กันทั่วไปในงานวิจัย วิธีการที่ได้มาซึ่งเครื่องมือวัดของ Likert มีขั้นตอนการปฏิบัติ คือ

4.1) ผู้วิจัยจะต้องเขียนข้อความหรือคำถามเกี่ยวกับตัวชี้วัดที่ต้องการวัดมาจำนวนหนึ่ง โดยการเขียนให้มีจำนวนคำถามมากกว่าที่ต้องการใช้จริง ๆ ประมาณครึ่งหนึ่ง คำถามที่เขียนนั้นให้มีปน ๆ กัน ทั้งที่มองในด้านดี และที่มองในด้านไม่ดี แต่ไม่ควรมีคำถามที่มีความหมายกลาง ๆ

4.2) กำหนดระดับของการแสดงความคิดเห็น ในคำถามแต่ละข้อว่าเห็นด้วยหรือไม่ เช่น แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4.3) กำหนดระดับคะแนนของความคิดเห็นแต่ละระดับ ซึ่งโดยทั่วไปมักนิยมที่จะให้คะแนนดังนี้

สำหรับข้อความที่เป็นบวก (ด้านดี)

- 5 คะแนน สำหรับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- 4 คะแนน สำหรับ เห็นด้วย
- 3 คะแนน สำหรับ ไม่แน่ใจ
- 2 คะแนน สำหรับ ไม่เห็นด้วย
- 1 คะแนน สำหรับ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

สำหรับข้อความที่เป็นลบ (ด้านไม่ดี)

- 1 คะแนน สำหรับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- 2 คะแนน สำหรับ เห็นด้วย
- 3 คะแนน สำหรับ ไม่แน่ใจ
- 4 คะแนน สำหรับ ไม่เห็นด้วย
- 5 คะแนน สำหรับ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

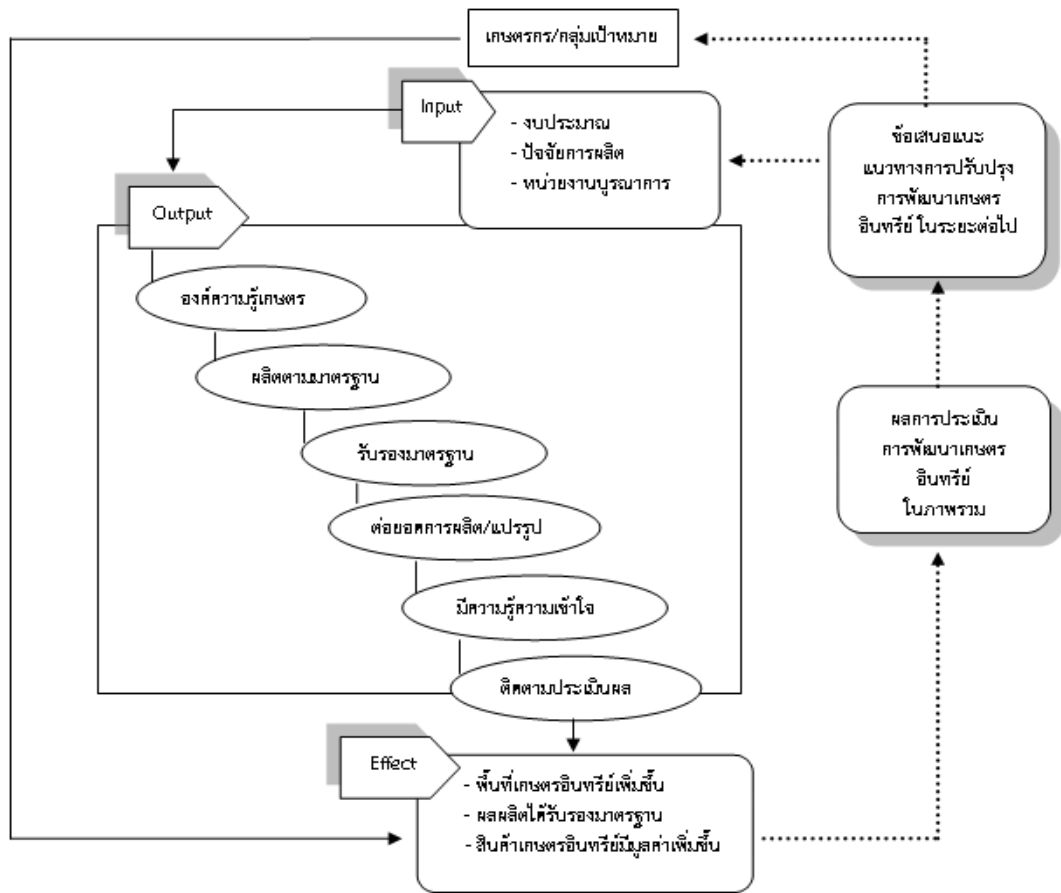
หรือจะกำหนดคะแนนเป็น 4,3,2,1 และ 0 ก็ได้เช่นกัน แต่ควรระวังเอาไว้เสมอว่าสำหรับข้อถามที่มองในด้านดีคะแนนที่ตอบว่าเห็นด้วยอย่างยิ่ง ควรจะเรียงลำดับคะแนนมากไปหาน้อย เช่น 4,3,2,1,0 แต่ถ้าข้อความนั้นเป็นการมองในด้านไม่ดี คะแนนที่กำหนดให้จะต้องมีทิศทางกลับกัน คือ คนที่ตอบว่าเห็นด้วยอย่างยิ่งเรื่อยมาจนถึงไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ควรได้คะแนนเรียงจากน้อยไปหามากตามลำดับ คือ 0,1,2,3,4 เป็นต้น ต่อจากนั้นก็มากำหนดเกณฑ์คะแนนเป็นช่วง ๆ ซึ่งมีวิธีการคำนวณหาช่วงของคะแนนได้ ดังนี้

$$\text{ช่วงคะแนน} = \frac{\text{คะแนนมาก} - \text{คะแนนน้อย}}{\text{จำนวนระดับ}}$$

โดยที่
 คะแนนมาก คือ คะแนนที่กำหนดมากที่สุดตามแบบสอบถามเท่ากับ 5 คะแนน
 คะแนนน้อย คือ คะแนนที่กำหนดน้อยที่สุดตามแบบสอบถามเท่ากับ 1 คะแนน
 จำนวนระดับ คือ กำหนดระดับการวัดไว้ 5 ระดับ คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง / ไม่เห็นด้วย / ไม่แน่ใจ / เห็นด้วย / เห็นด้วยอย่างยิ่ง (หรือจะกำหนดเป็น น้อย / ค่อนข้างน้อย / ปานกลาง / ค่อนข้างมาก / มาก)
 ในการกำหนดระดับคะแนน สามารถกำหนดได้หลายระดับ เช่น 3 ระดับ 4 ระดับขึ้นอยู่กับผู้ประเมินผลจะกำหนด ซึ่งวิธีการคำนวณค่าคะแนนก็จะปฏิบัติเหมือนกับตัวอย่างข้างต้น

2.5.3 กรอบแนวคิดในการประเมินผล

สามารถสรุปกรอบแนวคิดในการประเมินผลการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ ปีงบประมาณ 2560 ได้ดังนี้

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดการประเมินผลการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ ปีงบประมาณ 2560

2.6 วิธีการประเมินผล

2.6.1 รูปแบบประเมินผล การประเมินผลครั้งนี้ได้นำแบบจำลอง IOEI มาประยุกต์ใช้ตามความเหมาะสมของช่วงระยะเวลาและขั้นตอนของกระบวนการดำเนินงาน เป็นรูปแบบการประเมินผล MIOE ประกอบไปด้วย การบริหารจัดการ (Management : M) ปัจจัยนำเข้า (Inputs : I) ผลผลิต (Outputs : O) และผลกระทบเบื้องต้น (Effects : E)

2.6.2 ประเภทการประเมินผล เป็นการประเมินผลระหว่างการดำเนินโครงการ (Ongoing Evaluation)

2.6.3 แผนแบบการประเมินผล ใช้เกณฑ์เปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจริงกับเป้าหมายของโครงการ (Target) และเปรียบเทียบผลลัพธ์ระหว่างก่อนและหลังมีโครงการ

2.6.4 ประเด็นและตัวชี้วัด จากกรอบแนวคิดของการประเมินผล นำมาประยุกต์ใช้กำหนดเป็นประเด็นและตัวชี้วัดผลของโครงการ ดังนี้

ตารางที่ 2.1 ประเด็นและตัวชี้วัด

ประเด็น	ตัวชี้วัด
1. การบริหารจัดการ (Management)	
1.1 องค์กรบริหารจัดการ	- จำนวนคณะกรรมการหรือคณะทำงานโครงการใน ส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค (ระดับพื้นที่) - ร้อยละหน่วยงานที่มีการจัดประชุมชี้แจงการปฏิบัติงานในพื้นที่ - จำนวนหน่วยงาน/องค์กรที่บูรณาการในการทำงาน
1.2 การประชาสัมพันธ์โครงการ	- จำนวนและชนิดของสื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ ความรู้เกษตรอินทรีย์
1.3 การติดตาม กำกับ ดูแล	- มีระบบรายงานความก้าวหน้าโครงการ - จำนวนครั้งในการรายงานความก้าวหน้าโครงการเสนอผู้บริหาร
2. ปัจจัยนำเข้า (Inputs)	
2.1 งบประมาณและเกษตรกร	- จำนวนงบประมาณที่ใช้จ่ายไป เทียบกับที่ได้รับจัดสรร - จำนวนเกษตรกร/พื้นที่ ที่ผ่านการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการ
2.2 ปัจจัยการผลิต	- จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต
2.3 องค์กรความรู้	- จำนวนหลักสูตรที่ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร/เจ้าหน้าที่
3. ผลผลิต (Outputs)	
3.1 ความพร้อมสำหรับการพัฒนา เกษตรอินทรีย์	- จำนวนเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ - จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ - ร้อยละของเกษตรกรนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปปฏิบัติ - จำนวนงานศึกษา วิจัยเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ - จำนวนฐานข้อมูลด้านเกษตรอินทรีย์ - ร้อยละของเจ้าหน้าที่ที่นำฐานข้อมูลด้านเกษตรอินทรีย์ไปใช้ ประโยชน์
3.2 การส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์	- จำนวนหมู่บ้านต้นแบบวิถีเกษตรอินทรีย์ที่จัดตั้ง - จำนวนโรงผลิตปุ๋ยอินทรีย์แบบเติมอากาศที่จัดสร้าง - จำนวนศูนย์เรียนรู้/แปลงสาธิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอินทรีย์ที่จัดตั้ง - จำนวนแปลงใหญ่ที่ส่งเสริมให้ทำการผลิตแบบเกษตรอินทรีย์ - จำนวน ศพก. จุดเรียนรู้เกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ที่ได้รับการพัฒนา - ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต - ร้อยละของเกษตรกรนำปัจจัยการผลิตที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ - ร้อยละเกษตรกรที่มีส่วนร่วมในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์/สารอินทรีย์

ตารางที่ 2.1 ประเด็นและตัวชี้วัด (ต่อ)

ประเด็น	ตัวชี้วัด
3.3 การตรวจรับรองมาตรฐาน	- จำนวนเกษตรกร/แปลง/ฟาร์มที่ตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แต่ละประเภทสินค้า - จำนวนกลุ่ม/เกษตรกรที่ได้รับการพัฒนาสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์
3.4 การพัฒนาต่อยอดการผลิตสู่การตลาด	- จำนวนเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร/สถาบันเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนาต่อยอดการผลิต/แปรรูปสู่การตลาด - จำนวนตลาดสีเขียวที่ได้รับการพัฒนา - ร้อยละของเกษตรกรที่มีแหล่งจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์ - ร้อยละของเกษตรกรที่นำผลผลิตไปจำหน่ายแหล่งจำหน่ายเกษตรอินทรีย์
3.5 การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ โครงการ	- จำนวนช่องทางในการประชาสัมพันธ์โครงการ - ร้อยละของเกษตรกรที่รับทราบข้อมูลข่าวสารเกษตรอินทรีย์จากการประชาสัมพันธ์ - จำนวนครั้งในการประชาสัมพันธ์โครงการ
4. ผลกระทบเบื้องต้น (Effects)	
4.1 การผลิตและการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์	- ร้อยละของเกษตรกรที่มีการผลิตเป็นแบบเกษตรอินทรีย์ - ร้อยละเกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน
4.2 การพัฒนาต่อยอดการผลิตสู่การตลาด	- ร้อยละของเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร/สถาบันเกษตรกรที่มีการพัฒนาต่อยอดการผลิต/แปรรูป เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิต
4.3 ทศนคติ	- ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่/เกษตรกรที่มีต่อการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ - ระดับความเหมาะสมของหลักเกณฑ์ เงื่อนไข การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ - ระดับความเข้าใจโครงการของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

2.6.5 การรวบรวมข้อมูล

1) วิธีการรวบรวมข้อมูล รวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์เกษตรกรตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการและแบบสอบถามเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ รวมทั้งเอกสารโครงการ รายงานการประชุม และงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) แหล่งข้อมูล ประกอบด้วย

2.1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการถ่ายทอดความรู้ การนำความรู้ไปปฏิบัติ รายได้ และรายจ่าย จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการ ประธานกลุ่ม และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) การกำหนดขนาดตัวอย่าง และวิธีการสุ่มตัวอย่าง มีดังนี้

(1) กำหนดขนาดจังหวัดตัวอย่าง แยกเป็น 2 ส่วน คือ

- ยโสธรโมเดล รวบรวมข้อมูลในจังหวัดยโสธร
- เกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ทั่วไป (76 จังหวัด) โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 30 ได้จังหวัดตัวอย่าง 22 จังหวัด ประกอบด้วย ภาคเหนือ 5 จังหวัด คือ เชียงราย พะเยา เชียงใหม่ ลำพูน และลำปาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5 จังหวัด คือ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด สุรินทร์ บุรีรัมย์ และนครราชสีมา ภาคกลาง 7 จังหวัด คือ สระแก้ว ตราด จันทบุรี ระยอง สุโขทัย กำแพงเพชร และอุทัยธานี ภาคใต้ 5 จังหวัด คือ สตูล สงขลา พัทลุง นครศรีธรรมราช และสุราษฎร์ธานี โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ได้ตัวอย่างครอบคลุมชนิดของสินค้าเกษตรในโครงการ ได้แก่ ข้าว ไม้ผล/ไม้ยืนต้น พืชผัก พืชผสมผสาน ปศุสัตว์ และประมง

(2) กำหนดขนาดเกษตรกรตัวอย่าง จากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแยกเป็น 2 ส่วน คือ

- ยโสธรโมเดล จากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมด จำนวน 3,962 ราย กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ของ Krejcie & Morgan ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 ณ ระดับค่าความคลาดเคลื่อน (e) ที่ยอมรับได้เท่ากับ ร้อยละ 5 ได้เกษตรกรตัวอย่าง จำนวน 350 ราย แบ่งตามสัดส่วนของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในแต่ละชนิดสินค้า โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายแบบไม่ทดแทน (Simple Random Sampling without Replacement) เพื่อให้ได้ตัวอย่างครอบคลุมชนิดของสินค้าเกษตรในโครงการ

- เกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ทั่วไป (76 จังหวัด) จากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมด จำนวน 48,712 ราย กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ของ Krejcie & Morgan ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 ณ ระดับค่าความคลาดเคลื่อน (e) ที่ยอมรับได้เท่ากับ ร้อยละ 5 ได้เกษตรกรตัวอย่าง จำนวน 380 ราย แบ่งตามสัดส่วนของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการของแต่ละจังหวัดที่ตกเป็นตัวอย่างในโครงการ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายแบบไม่ทดแทน (Simple Random Sampling without Replacement)

(3) เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการและประธานกลุ่มของจังหวัดที่ตกเป็นตัวอย่างจำนวน 22 จังหวัด

2.2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้จากการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารโครงการ รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการ ระเบียบ คำสั่ง ตลอดจนเอกสารรายงานของหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.6.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

เป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) โดยใช้วิธีการทางสถิติ ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) เช่น ค่าผลรวม ค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ เป็นต้น โดยแจกแจงความถี่จัดกลุ่มประเภทข้อมูล แล้วนำเสนอในรูปแบบตาราง แผนภูมิ เพื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือเป้าหมายของโครงการ หรือเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นก่อนและหลังโครงการ และวิเคราะห์ทัศนคติของเกษตรกรโดยใช้มาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

กำหนดระดับค่าคะแนนออกเป็น 5 ระดับ เมื่อแทนค่าในสูตรจะได้ช่วงคะแนนเฉลี่ย = $(5-1)/5 = 0.80$ จากนั้นนำช่วงคะแนนไปกำหนดระดับความสำเร็จตั้งแต่ 1 ถึง 5 ดังนี้

ค่าคะแนน	ผลการประเมินผล
1.00 – 1.80	น้อย
1.81 – 2.60	ค่อนข้างน้อย
2.61 – 3.40	ปานกลาง
3.41 – 4.20	ค่อนข้างมาก
4.21 – 5.00	มาก

2.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินผล

เพื่อเสนอผู้บริหาร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ประกอบการพิจารณาปรับปรุงการดำเนินงานโครงการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการที่ตั้งไว้

บทที่ 3

สภาพทั่วไปของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

3.1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

3.1.1 การประกอบอาชีพของเกษตรกร

เกษตรกรร้อยละ 93.71 ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก จำแนกเป็น ปลูกข้าว ร้อยละ 52.26 พืชสวน เช่น มังคุด ลำไย ลองกอง ร้อยละ 19.45 พืชผัก/สมุนไพร ร้อยละ 6.48 ปศุสัตว์ เช่น ไก่ สุกร โคนม ร้อยละ 5.50 พืชไร่ เช่น มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 4.32 และประมง ร้อยละ 2.95 โดยเกษตรกรมีอาชีพเสริมในภาคการเกษตร ร้อยละ 99.13 และนอกภาคการเกษตรร้อยละ 18.30 (ตารางที่ 3.1)

ตารางที่ 3.1 อาชีพของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

อาชีพหลัก	ร้อยละ
1. อาชีพหลัก	100.00
1.1 เกษตรกรรม	93.71
1) ปลูกข้าว	52.26
2) พืชสวน เช่น มังคุด ลำไย ลองกอง	19.45
3) พืชผัก/สมุนไพร	6.48
4) ปศุสัตว์ เช่น ไก่ สุกร โคนม	5.50
5) พืชไร่ เช่น มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	4.32
6) ประมง	2.95
7) พืชผสมผสาน	0.79
8) รับจ้างทั่วไปภาคการเกษตร	1.96
1.2 นอกภาคเกษตรกรรม เช่น รับราชการ/พนักงานของรัฐ ธุรกิจส่วนตัว	6.29
2. อาชีพเสริม	117.13
2.1 เกษตรกรรม เช่น ทำสวน พืชผัก/สมุนไพร พืชผสมผสาน	99.13
2.2 นอกเกษตรกรรม เช่น ธุรกิจส่วนตัว	18.30

ที่มา: จากการสำรวจ

หมายเหตุ: อาชีพเสริมของเกษตรกรตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

3.1.2 ระดับการศึกษาของเกษตรกร

เกษตรกรร้อยละ 53.54 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมา ร้อยละ 22.05 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./ปวส. และร้อยละ 10.63 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ตารางที่ 3.2)

ตารางที่ 3.2 ระดับการศึกษาของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

ระดับการศึกษา	ร้อยละ
1. ไม่ได้เรียน	3.54
2. ประถมศึกษา	53.54
3. มัธยมศึกษาตอนต้น	10.63
4. มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. / ปวส.	22.05
5. ปริญญาตรี	7.48
6. สูงกว่าปริญญาตรี	2.76
รวม	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

3.1.3 สมาชิกในครัวเรือนและการใช้แรงงานทำการเกษตร

ครัวเรือนเกษตรกรร้อยละ 50.20 มีสมาชิกในครัวเรือน 3 - 4 ราย รองลงมาร้อยละ 25.30 มีสมาชิกในครัวเรือน 5 - 6 ราย ร้อยละ 17.00 มีสมาชิกในครัวเรือน 1 - 2 ราย และร้อยละ 7.50 มีสมาชิกในครัวเรือน มากกว่า 6 ราย เมื่อพิจารณาการใช้แรงงานที่ทำทางการเกษตรของสมาชิกในครัวเรือน พบว่า ครัวเรือนเกษตรกรร้อยละ 73.52 มีสมาชิกที่เป็นแรงงานภาคเกษตร 1 - 2 ราย และร้อยละ 25.49 มีสมาชิกที่เป็นแรงงานภาคเกษตร 3 - 4 ราย และร้อยละ 0.99 มีสมาชิกที่เป็นแรงงานภาคเกษตร 5 - 6 ราย ส่วนสมาชิกในครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่ได้เป็นแรงงาน เนื่องจากอายุมาก หรืออยู่ในวัยเรียน (ตารางที่ 3.3)

ตารางที่ 3.3 จำนวนสมาชิกและการใช้แรงงานภาคการเกษตรในครัวเรือน

รายการ	ร้อยละ
1. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	100.00
1.1 จำนวน 1 - 2 ราย	17.00
1.2 จำนวน 3 - 4 ราย	50.20
1.3 จำนวน 5 - 6 ราย	25.30
1.4 จำนวน มากกว่า 6 ราย	7.50
2. ใช้แรงงานทางการเกษตรในครัวเรือน	100.00
2.1 จำนวน 1 - 2 ราย	73.52
2.2 จำนวน 3 - 4 ราย	25.49
2.3 จำนวน 5 - 6 ราย	0.99

ที่มา: จากการสำรวจ

3.2 การเข้าร่วมโครงการที่สำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การเข้าร่วมโครงการสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แก่ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โครงการ 9101 ตามรอยเท้าพ่อ ภายใต้ร่มพระบารมีเพื่อการพัฒนาการเกษตรอย่างยั่งยืน (โครงการเกษตรยั่งยืน 1) โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ (5 ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ ถวายในหลวง) โครงการเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน (GAP) การพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer และอื่น ๆ เช่น เมล็ดพันธุ์ชุมชน ปลูกพืชหลากหลายฤดูนาปรัง พบว่า สมาชิกในครัวเรือนร้อยละ 60.31 ได้เข้าร่วมโครงการสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ส่วนที่เหลือร้อยละ 39.69 ไม่ได้เข้าร่วมโครงการสำคัญๆ โดยเกษตรกรร้อยละ 41.37 เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่มากที่สุด รองลงมาร้อยละ 34.85 เข้าร่วมโครงการ 9101 ตามรอยเท้าพ่อ ฯ และร้อยละ 31.92 เข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ (5 ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ ถวายในหลวง) เมื่อพิจารณาจำนวนโครงการที่เข้าร่วมต่อครัวเรือน พบว่า ครัวเรือนเกษตรกรร้อยละ 91.69 เข้าร่วม 1 – 2 โครงการ และร้อยละ 8.31 เข้าร่วม 3 - 4 โครงการ (ตารางที่ 3.4)

ตารางที่ 3.4 การเข้าร่วมโครงการสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รายการ	ร้อยละ
1. เข้าร่วมโครงการ	60.31
1.1 ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	41.37
1.2 โครงการ 9101 ตามรอยเท้าพ่อ ฯ	34.85
1.3 เกษตรทฤษฎีใหม่ (5 ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ ถวายในหลวง)	31.92
1.4 เศรษฐกิจพอเพียง	10.42
1.5 ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)	8.14
1.6 การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน (GAP)	8.14
1.7 การพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer	3.26
1.8 อื่น ๆ เช่น เมล็ดพันธุ์ชุมชน ปลูกพืชหลากหลายฤดูนาปรัง	3.91
2. ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ	39.69
3. จำนวนโครงการที่เข้าร่วมต่อครัวเรือน	
3.1 จำนวน 1 - 2 โครงการ	91.69
3.2 จำนวน 3 - 4 โครงการ	8.31

ที่มา: จากการสำรวจ

หมายเหตุ: สมาชิกในครัวเรือนสามารถเข้าร่วมโครงการสำคัญของกระทรวงเกษตรสหกรณ์ได้มากกว่า 1 โครงการ

3.3 ประสิทธิภาพในการทำเกษตรอินทรีย์

ก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรได้รับการสนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์ เช่น การเข้ารับการฝึกอบรม/ถ่ายทอดความรู้ การได้รับสนับสนุนปัจจัยการผลิต และการศึกษาดูงาน จากหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีประสิทธิภาพในการทำเกษตรอินทรีย์ร้อยละ 73.08 จำแนกเป็น ด้านพืช ร้อยละ 55.01 มีประสบการณ์เฉลี่ย 7 - 8 ปี ด้านปศุสัตว์ร้อยละ 11.98 มีประสบการณ์เฉลี่ย 2 - 3 ปี และด้านประมงร้อยละ 6.09 มีประสบการณ์เฉลี่ย 4 - 5 ปี (ตารางที่ 3.5)

ตารางที่ 3.5 การทำเกษตรอินทรีย์ก่อนเข้าร่วมโครงการ

ประสิทธิภาพทำเกษตรอินทรีย์	เกษตรกร (ร้อยละ)	จำนวนปีเฉลี่ย (ปี)
1. ไม่มีประสบการณ์	26.92	
2. มีประสบการณ์	73.08	
1) ด้านพืช	55.01	7 - 8
2) ด้านปศุสัตว์	11.98	2 - 3
3) ด้านประมง	6.09	4 - 5
รวม	100.00	

ที่มา: จากการสำรวจ

บทที่ 4 ผลการประเมินผล

การประเมินผลโครงการเกษตรอินทรีย์ ปี 2560 เพื่อประเมินผลปัจจัยนำเข้า ผลผลิต และผลกระทบจากการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ ปีงบประมาณ 2560 ใช้ข้อมูลการผลิตของเกษตรกร ปี 2560 โดยพิจารณาตามประเด็นตัวชี้วัดการประเมินผล ได้แก่ การบริหารจัดการ (Management) ปัจจัยนำเข้า (Inputs) ผลผลิต (Outputs) และผลกระทบเบื้องต้น (Effects) โดยเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับเป้าหมาย หรือเปรียบเทียบกับก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการของเกษตรกร ดังนี้

4.1 การบริหารจัดการ (Management)

การประเมินผลด้านการบริหารจัดการโครงการเป็นการประเมินผลเพื่อศึกษาผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานของโครงการ ประกอบด้วย องค์การบริหารจัดการ การติดตามกำกับดูแลงาน และการประชาสัมพันธ์

4.1.1 องค์การบริหารจัดการ

1) การแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานโครงการ

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาการเกษตรอินทรีย์ผ่านคณะกรรมการต่าง ๆ ทั้งระดับประเทศ กระทรวง ระดับภูมิภาค และระดับจังหวัด รวมทั้งสิ้น 9 คณะ (ภาพที่ 4.1) ในส่วนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ดำเนินการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ตามแผนยุทธศาสตร์เกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2564 ขับเคลื่อนโดยคณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ระดับชาติ โดยมีรองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานคณะกรรมการ มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ระดับชาติ ดำเนินการบูรณาการแนวทาง มาตรการ แผนงาน และงบประมาณที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาเกษตรอินทรีย์ จัดระบบประสานงานและดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และแต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงาน ตามความเหมาะสม ซึ่งในการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ได้มีคณะทำงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดังนี้

1.1) ระดับกระทรวง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีการแต่งตั้งคณะทำงานฯ เพื่อให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการเกษตรอินทรีย์ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม และมีการบูรณาการจากทุกภาคส่วน ดังนี้ (รายละเอียดตามภาคผนวกที่ 1)

1.1.1) คณะทำงานขับเคลื่อนงานตามนโยบายเกษตรอินทรีย์ โดยมี เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นที่ปรึกษา รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธานคณะทำงาน อธิบดีกรมวิชาการเกษตรเป็นรองประธานคณะทำงาน มีอำนาจหน้าที่ในการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เรื่องเกษตรอินทรีย์ไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมและเกิดผลสัมฤทธิ์ บูรณาการแผนงานและงบประมาณของหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมทั้งจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action plan) เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการบริหารและขับเคลื่อนตามนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและ

สหกรณ์ อำนวยการช่วยเหลือ กำกับและติดตามการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามกรอบแนวทาง และเป้าหมายที่กำหนด รวมทั้งรายงานความก้าวหน้าต่อที่ประชุมผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้ทราบเป็นระยะ แต่งตั้งคณะทำงานย่อยตามความจำเป็นและเหมาะสม และปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

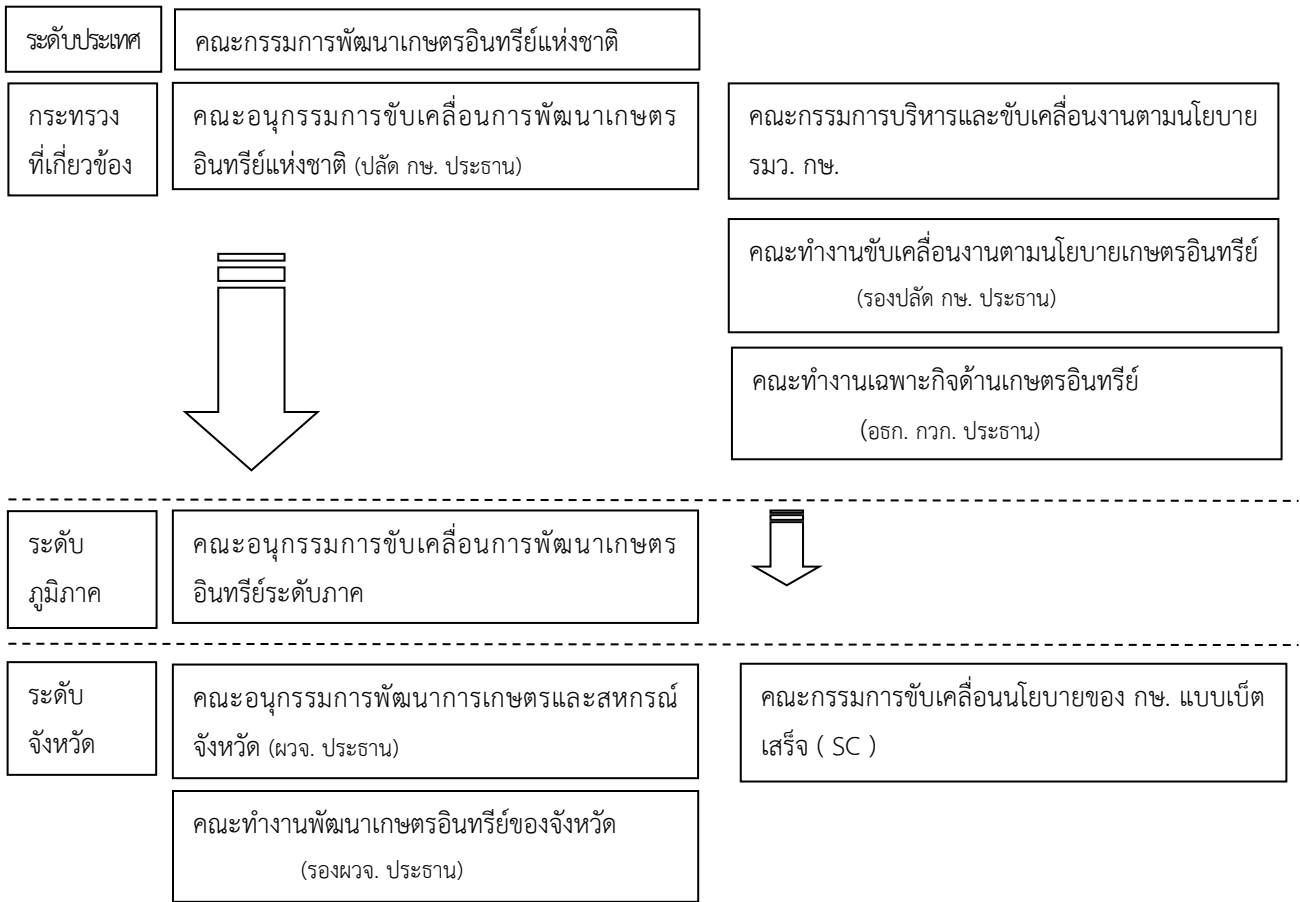
1.1.2) คณะทำงานเฉพาะกิจด้านเกษตรอินทรีย์ โดยมีอธิบดีกรมวิชาการเกษตรเป็นประธาน คณะทำงาน ผู้แทนหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นคณะทำงาน มีอำนาจหน้าที่จัดทำแผนปฏิบัติการและงบประมาณเกษตรอินทรีย์ วางแผนและประสานการดำเนินงานเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่เป้าหมายตาม แผนปฏิบัติการร่วมกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงาน ทบทวนปรับปรุงแผนปฏิบัติงาน ให้ มีประสิทธิภาพและเกิดผลประโยชน์สูงสุด รายงานความก้าวหน้าผลการปฏิบัติงานต่อผู้บริหารหน่วยงานและ คณะทำงานขับเคลื่อนงานตามนโยบายเกษตรอินทรีย์ทุกเดือน และปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

1.2) ระดับภูมิภาค เพื่อทำหน้าที่อำนวยการบริหารการขับเคลื่อนภาครวมของจังหวัด จำนวน 77 จังหวัด ประกอบด้วย

1.2.1) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์แบบเบ็ดเสร็จ (SC) โดยกลุ่มจังหวัดที่ 1 มีเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเป็นประธาน กรรมการกลุ่มจังหวัดที่ 2 มีเกษตรจังหวัดเป็นประธานกรรมการ กลุ่มจังหวัดที่ 3 มีคสุสัตว์จังหวัดเป็นประธาน กลุ่มจังหวัดที่ 4 มีสหกรณ์จังหวัดเป็นประธาน และกลุ่มจังหวัดที่ 5 มีประมงจังหวัดเป็นประธาน ทุกจังหวัดมี หัวหน้าส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธานกรรมการ และเจ้าหน้าที่เกษตรและ สหกรณ์จังหวัดเป็นเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่ กำกับดูแล และประสานการปฏิบัติงานของส่วนราชการในสังกัด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ บูรณาการบริหารจัดการแผนงาน โครงการ งบประมาณ และทรัพยากรของส่วน ราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่อยู่ในเขตจังหวัด

1.2.2) คณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ มีรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ได้มีคำสั่ง แต่งตั้งคณะทำงานอนุกรรมการขับเคลื่อนพัฒนาเกษตรอินทรีย์ระดับภาค ประกอบด้วย 6 คณะ แบ่งตามภูมิภาค มีอำนาจหน้าที่ ประสานงานเพื่อให้เกิดการดำเนินงานและการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ ในระดับภาค จัดทำแผนปฏิบัติการแบบบูรณาการเพื่อขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ กำกับดูแล ติดตามและรายงานผล การขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ในภาพรวมตามแผนบูรณาการระดับภาค

1.2.3) คณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ได้แต่งตั้งคณะพัฒนา เกษตรอินทรีย์ของจังหวัด โดยมีรองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมายเป็นประธานคณะทำงาน หัวหน้าส่วน ราชการในจังหวัดเป็นคณะทำงาน และหัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตร สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด เป็นคณะทำงานและเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่จัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แบบบูรณาการ ในระดับจังหวัด สนับสนุนการดำเนินงานพัฒนาเกษตรอินทรีย์ให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ ติดตามและรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แบบบูรณาการของจังหวัด

ภาพที่ 4.1 กลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์ และนโยบายเกษตรอินทรีย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2) การจัดประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงาน

การจัดประชุมชี้แจงแนวทางการทำงานในพื้นที่ พบว่า การดำเนินโครงการมีหน่วยงาน ร้อยละ 73.33 มีการจัดประชุมชี้แจงแนวทางการปฏิบัติงานในพื้นที่ของเจ้าหน้าที่ เมื่อสอบถามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ พบว่า เจ้าหน้าที่ร้อยละ 56.67 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาเกษตรอินทรีย์ระดับค่อนข้างมาก รองลงมาร้อยละ 30.00 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาเกษตรอินทรีย์ระดับปานกลาง และร้อยละ 10.00 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาเกษตรอินทรีย์ระดับมาก (ตารางที่ 4.1)

ตารางที่ 4.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาเกษตรอินทรีย์ของเจ้าหน้าที่

รายการ	ร้อยละ
1. การจัดประชุมชี้แจงแนวทางการปฏิบัติงาน	100.00
1.1 มีการจัดประชุม	73.33
1.2 ไม่มีการจัดประชุม	26.67

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาเกษตรอินทรีย์ของเจ้าหน้าที่ (ต่อ)

รายการ	ร้อยละ
2. ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงาน	100.00
2.1 น้อย	-
2.2 ค่อนข้างน้อย	3.33
2.3 ปานกลาง	30.00
2.4 ค่อนข้างมาก	56.67
2.5 มาก	10.00

ที่มา: จากการสำรวจ

3) หน่วยงานที่มีส่วนร่วมในการบูรณาการ

หน่วยงานบูรณาการมี 14 หน่วยงาน ประกอบด้วย กรมวิชาการเกษตร ซึ่งเป็นหน่วยงานหลัก กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมการข้าว สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมหม่อมใหม่ สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ แต่ละหน่วยงานมีกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

3.1) กรมวิชาการเกษตร จัดทำ พัฒนา และเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลเกษตรอินทรีย์ การทดสอบและพัฒนาการผลิตอ้อยอินทรีย์จังหวัดกาฬสินธุ์ ทดสอบและพัฒนาเทคโนโลยีการจัดการธาตุอาหารและการจัดการศัตรูพืชในการผลิตพืชผักอินทรีย์จังหวัดนครพนม การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ตรวจรับรองการผลิตพืชอินทรีย์ การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ส่งเสริมและให้คำแนะนำเกษตรกรด้านการผลิตพืชอินทรีย์ โครงการต้นแบบโรงผลิตปุ๋ยอินทรีย์แบบเติมอากาศ การตรวจรับรองการผลิตพืชอินทรีย์ (ระยะปรับเปลี่ยนแปลงใหม่ต่ออายุ) และประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้บริโภคผ่านช่องทางต่าง ๆ

3.2) กรมพัฒนาที่ดิน ฝึกอบรมด้านการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ 5 หลักสูตร ได้แก่ การผลิตในระบบเกษตรอินทรีย์ (รอบรู้เกษตรอินทรีย์) การขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) เทคนิคการตรวจเยี่ยมฟาร์มเพื่อนในกระบวนการรับรองแบบมีส่วนร่วม การพัฒนาศักยภาพผู้ประสานงานการรับรองแบบมีส่วนร่วม และการพัฒนาศักยภาพผู้ตรวจประเมินฟาร์มในระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม โครงการพัฒนากลุ่มเกษตรกรสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (กลุ่มใหม่ กลุ่มเดิมต่อยอดสู่ PGS) จัดตั้งศูนย์เรียนรู้เกษตรอินทรีย์ PGS เปิดบ้านเกษตรอินทรีย์ PGS จัดทำเขตเกษตรอินทรีย์ (Organic Zonning) และผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ องค์ความรู้ด้านการผลิตในระบบเกษตรอินทรีย์

3.3) กรมส่งเสริมการเกษตร แบ่งเป็น

3.3.1) พัฒนาเจ้าหน้าที่ด้านเกษตรอินทรีย์ ได้แก่ พัฒนาเจ้าหน้าที่ในการเป็นวิทยากรหลัก ด้านส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ ติดตามประเมินแปลงเบื้องต้นในการเข้าสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และส่งเสริมการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธีในการผลิตเกษตรอินทรีย์

3.3.2) พัฒนาเกษตรกรสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ได้แก่ อบรมเกษตรกรเพื่อเข้าสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ติดตามประเมินแปลงเบื้องต้นในการเข้าสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ส่งเสริมการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธีในการผลิตเกษตรอินทรีย์ ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ในแปลงใหญ่ต้นแบบ/แปลงใหญ่ทั่วไป ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ที่มีศักยภาพ พัฒนาการเรียนรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ในศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร จัดทำหมู่บ้านต้นแบบวิถีเกษตรอินทรีย์ การบริหารจัดการโครงการประเมินสถานการณ์การดำเนินงาน สร้างเครือข่ายการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ จัดงานประชาสัมพันธ์สินค้าเกษตรอินทรีย์ และจัดทำชุดนิทรรศการเกษตรอินทรีย์

3.4) กรมส่งเสริมสหกรณ์ ฝึกอบรมด้านการผลิตในระบบเกษตรอินทรีย์ (รอบรู้เกษตรอินทรีย์) ศึกษาดูงาน ให้ความรู้เกี่ยวกับการตรวจรับรองหรือ PGS พัฒนาต่อยอดการผลิต (ไม่มีเนื่องจากเป็นพื้นที่ ชั้น 1 ทั้งหมด) โดยการเปลี่ยนมาดำเนินการในพื้นที่นิคมสหกรณ์ทั้งหมด และการต่อยอดจะดำเนินการพื้นที่โยธธโรโมเดล และติดตามและประเมินผล

3.5) กรมการข้าว อบรมเกษตรกรผู้ผลิตข้าวอินทรีย์ตามมาตรฐานสากล อบรมที่ปรึกษาเกษตรกร การผลิตข้าวอินทรีย์ตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และระบบควบคุมภายใน อบรมเชิงปฏิบัติการทำระบบควบคุมภายในแบบกลุ่ม ส่งเสริมเกษตรกรผลิตข้าวอินทรีย์ตลาดเฉพาะ (อบรม ICS) อบรมพัฒนาผู้ตรวจประเมินข้าวอินทรีย์ สนับสนุนบรรจุภัณฑ์และเครื่องซีลสุญญากาศ ข้าวอินทรีย์ตลาดเฉพาะ พัฒนาสนับสนุนการสร้างตราสินค้าข้าวอินทรีย์ตลาดเฉพาะ ตรวจรับรองข้าวอินทรีย์ (ตรวจต่อเนื่องจาก ปี 2559 ตรวจรับรองแบบรายเดี่ยว/กลุ่ม ปี2560 (เก่า,ใหม่) ตรวจรับรองข้าวอินทรีย์ตลาดเฉพาะ) การตรวจวิเคราะห์สารเคมีตกค้างในดิน น้ำ หรือผลผลิต กิจกรรมพัฒนาและส่งเสริมเกษตรกร กิจกรรมประชาสัมพันธ์และการเชื่อมโยงตลาด (สัมมนาเครือข่ายผู้ผลิต ผู้ประกอบการและผู้บริโภคข้าวอินทรีย์ จัดนิทรรศการ ประชาสัมพันธ์ เชื่อมโยงตลาดข้าวอินทรีย์จัดทำเอกสารเผยแพร่ สื่อประชาสัมพันธ์) และติดตามนิเทศงานส่วนกลาง/ส่วนภูมิภาค

3.6) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประชุมชี้แจงเพื่อคัดเลือกและกำหนดพื้นที่ที่เหมาะสมในการทำเกษตรอินทรีย์ อบรมเจ้าหน้าที่เพื่อทำหน้าที่ที่นักส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ อบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการเพาะปลูกในระบบเกษตรอินทรีย์ โดยใช้กระบวนการโรงเรียนเกษตรกร อบรมการตรวจประเมินแปลงของกลุ่มเกษตรกร ตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (Participatory Guarantee Systems: PGS) สนับสนุนปัจจัยการผลิตจัดทำแปลงทดลองเกษตรอินทรีย์ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (Participatory Guarantee Systems: PGS) ประชุมสัมมนาประเมินสถานการณ์เกษตรอินทรีย์ เชื่อมโยงห่วงโซ่และพัฒนาระบบตลาดแฟร์เทรด ประสานงานและติดตามผลการดำเนินงาน

3.7) กรมปศุสัตว์ ศึกษาวิจัยระบบการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ (ไก่ไข่และไข่ไก่อินทรีย์ ไก่วงอินทรีย์ ไก่พื้นเมืองอินทรีย์ ไก่ชนและน่านมดิบอินทรีย์) ศึกษาวิจัยประสิทธิภาพและต้นทุนการผลิตในระบบอินทรีย์ (ไก่ไข่ เป็ดไข่ ไก่ชน) เครือข่ายเกษตรกรผู้ผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ จัดทำฐานข้อมูลเกษตรกรที่เลี้ยงสัตว์ในระบบปศุสัตว์อินทรีย์ (ข้อมูลเกษตรกรที่เลี้ยงสัตว์ในระบบปศุสัตว์อินทรีย์) สนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อพัฒนาระบบการผลิต สร้างเครือข่ายเกษตรกรผู้ผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ ส่งเสริมให้มีปัจจัยการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ (ไก่ไข่ เป็ดไข่) สนับสนุนพันธุ์ถั่วลิสงสภาพลอลิเกรซ ให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีกระบบอินทรีย์ สนับสนุนท่อนพันธุ์หญ้า

ให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมระบบอินทรีย์ ตรวจสอบและติดตามฟาร์มปศุสัตว์อินทรีย์ ตรวจสอบสารตกค้างจากผลิตภัณฑ์/ผลิตภัณฑ์ เก็บตัวอย่างผลิตภัณฑ์/ผลิตภัณฑ์ตรวจทางห้องปฏิบัติการ ตรวจวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์/ผลิตภัณฑ์จากฟาร์มปศุสัตว์อินทรีย์ และพัฒนาตลาดสีเขียว

3.8) กรมประมง โครงการวิจัยร่วมเพื่อพัฒนารูปแบบการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอินทรีย์ – โครงการส่งเสริมการผลิตอาหารสัตว์น้ำและรูปแบบการเลี้ยงสัตว์น้ำอินทรีย์ โครงการพัฒนาบุคลากรเข้าสู่ระบบการตรวจประเมินมาตรฐานอินทรีย์ อบรมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอินทรีย์ตามมาตรฐานอินทรีย์แก่เกษตรกรสนับสนุนปัจจัยการผลิตประมงอินทรีย์ จัดตั้งศูนย์เรียนรู้/แปลงสาธิตด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอินทรีย์ เผยแพร่ความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ รักษาและพัฒนาระบบคุณภาพหน่วยรับรอง กองพัฒนาระบบมาตรฐานสินค้าประมง (กปม.) เพื่อให้การรับรองตามระบบมาตรฐานสากล ISO/IEC 17065 โครงการตรวจประเมินเพื่อให้และคงไว้ ซึ่งการรับรอง โครงการถ่ายทอดความรู้ด้านการจับสัตว์น้ำและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำอินทรีย์ อบรมการถ่ายทอดความรู้ด้านการจับและสัตว์น้ำและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำอินทรีย์ และโครงการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ และสนับสนุนการปฏิบัติเพื่อเข้าสู่ระบบมาตรฐาน สำหรับผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ และกลุ่มผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ

3.9) กรมหม่อนไหม จัดประชุมชี้แจงโครงการและจัดทำคู่มือการดำเนินโครงการ วิเคราะห์และคัดเลือกพื้นที่ดำเนินงานโครงการ รับสมัครและคัดเลือกเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนผลสด ที่มีความต้องการผลิตหม่อนผลสดอินทรีย์ และมีคุณสมบัติครบตามที่กำหนด จัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่และเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ หลักสูตรการขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรหม่อนผลสดอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (กลุ่มเกษตรกรที่ผ่านการอบรมแล้วร่วมกัน) จัดอบรมเจ้าหน้าที่และเกษตรกรผู้เกี่ยวข้อง หลักสูตรวิธีการปฏิบัติตรวจเยี่ยมประเมินฟาร์มเกษตรอินทรีย์ประจำกลุ่มและตรวจรับรองผู้ผลิต สนับสนุนค่าตรวจวิเคราะห์สารตกค้างและความอุดมสมบูรณ์ของดินของเกษตรกร และติดตามประเมินผล

3.10) สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ พัฒนาด้านแบบโรงสีข้าวอินทรีย์ ส่งเสริมการรับรองฟาร์มมาตรฐานแบบกลุ่ม อบรมระบบตรวจสอบสินค้าเกษตร (QR Trace) พร้อมติดตามและติดตั้งการใช้งาน

3.11) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ศึกษา วิจัยด้านการผลิต การตลาด สินค้าเกษตรอินทรีย์ : กรณีศึกษาข้าว ศึกษาแนวทางการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ (ศึกษาแนวทางการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ในระดับพื้นที่ 11 จังหวัด ศึกษาแนวทางการพัฒนาเกษตรอินทรีย์กลุ่มการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) จังหวัดกาญจนบุรี) โครงการเครือข่ายเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร เชื่อมโยงผู้ประกอบการธุรกิจสินค้าอินทรีย์ บริหารจัดการโครงการ โดยประชุมคณะกรรมการ/อนุกรรมการ จัดบทเรียน และเอกสารเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ จัดประชุมเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบจัดทำแนวทางการพัฒนาฯ เผยแพร่ในศูนย์เรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และติดตามประเมินผลโครงการ

3.12) สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โครงการเชื่อมโยงการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรปลอดภัย อบรมและพัฒนาความรู้ด้านพืชสมุนไพรภาคใต้

3.13) สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ อบรมและพัฒนาความรู้ด้านพืชสมุนไพรภาคใต้

3.14) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ส่งเสริมการจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ

จากการสอบถามเจ้าหน้าที่เรื่องการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน พบว่า หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ระดับภูมิภาคร้อยละ 36.67 มีการบูรณาการโดยคัดเลือกพื้นที่เป้าหมายเดียวกัน ร้อยละ 80.00 มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กับหน่วยงานอื่นระดับภูมิภาค โดยหน่วยงานร้อยละ 50.00 ให้ความร่วมมือ/บูรณาการระหว่างกันในระดับค่อนข้างมาก ซึ่งเจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นว่า การที่หน่วยงานมีการบูรณาการร่วมกันจะทำให้เกษตรกรได้รับองค์ความรู้จากหน่วยงานทุกด้านไปในทิศทางเดียวกัน มีการทำมาตรฐานอินทรีย์ที่เป็นรูปธรรม มีพื้นที่อินทรีย์ที่เข้มแข็งหลากหลาย และการบูรณาการการทำงานร่วมกัน ทำให้หน่วยงานมีการคิดแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ในส่วนของหน่วยงานที่ไม่ได้มีการบูรณาการร่วมกันเนื่องจากแต่ละหน่วยงานมีแผนการปฏิบัติงานและภารกิจที่แตกต่าง ดำเนินการพื้นที่ต่างกันช่วงระยะเวลาไม่ตรงกันและไม่สอดคล้องกัน (ตารางที่ 4.2)

ตารางที่ 4.2 การบูรณาการระหว่างหน่วยงานในพื้นที่

การบูรณาการระหว่างหน่วยงาน	ร้อยละ
1. ระหว่างหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	100.00
1.1 มี	36.67
1.2 ไม่มี	63.33
2. ระหว่างหน่วยงานนอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	100.00
2.1 มี	80.00
2.2 ไม่มี	20.00
3. ระดับความร่วมมือ/บูรณาการของหน่วยงาน	100.00
3.1 ระดับน้อย	-
3.2 ระดับค่อนข้างน้อย	-
3.3 ระดับปานกลาง	29.17
3.4 ระดับค่อนข้างมาก	50.00
3.5 ระดับมาก	20.83

ที่มา: จากการสำรวจ

4.1.2 การประชาสัมพันธ์

หน่วยงานได้มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ในพื้นที่ทั่วไป โดยจัดนิทรรศการ ประชาสัมพันธ์และเชื่อมโยงตลาดข้าวอินทรีย์ จำนวน 13 ครั้ง ร้อยละ 270.00 ของเป้าหมาย ประชาสัมพันธ์จัดการแสดงนิทรรศการเผยแพร่ความรู้ด้านการเพาะเลี้ยงผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำอินทรีย์กับระบบการรับรองมาตรฐานช่องทางต่าง ๆ จำนวน 1 ครั้ง ครบตามเป้าหมาย และจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ จำนวน 13 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ

216.67 ของเป้าหมาย ในส่วนของเกษตรกรในพื้นที่ยโสธรโมเดล ได้ดำเนินกิจกรรมประชาสัมพันธ์แล้วใน
ระยะแรก ปี 2559 ทำให้ไม่มีการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวในปี 2560 (ตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.3 ผลการดำเนินงานด้านการประชาสัมพันธ์

รายการ	หน่วยนับ	เป้าหมาย	ผล
1. จัดนิทรรศการ ประชาสัมพันธ์ เชื่อมโยงตลาดข้าวอินทรีย์	ครั้ง	3	13
	ร้อยละ		433.33
2. ประชาสัมพันธ์/ จัดการแสดงนิทรรศการเผยแพร่ความรู้ด้านการเพาะเลี้ยง ผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำอินทรีย์กับระบบการรับรองมาตรฐานช่องทางต่างๆ	ครั้ง	1	1
	ร้อยละ		100.00
3. จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์	เรื่อง	6	13
	ร้อยละ		216.67

ที่มา: กรมวิชาการเกษตร (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2560)

4.1.2 การติดตามกำกับงาน

การติดตามกำกับโครงการฯ มีรูปแบบการติดตามความก้าวหน้าการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

1) หน่วยงานระดับส่วนกลาง ทุกหน่วยงานที่รับผิดชอบภายใต้โครงการพัฒนาเกษตรอินทรีย์
มีการรายงานให้ผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทราบผ่านสำนักติดตามงานตามนโยบายของ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทุกวันที่ 15 และวันสุดท้ายของเดือน เริ่ม 31 มกราคม –
30 กันยายน 2560 รวม 18 ครั้ง

2) หน่วยงานระดับส่วนภูมิภาค หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการ ดำเนินการจัดทำรายงาน
ผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณต่อส่วนกลาง ตามแบบฟอร์มที่ส่วนกลางกำหนด (ภาคผนวกที่ 2)
เดือนละ 2 ครั้ง และมีเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่ติดตามความก้าวหน้า รวมถึงการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตามกระบวนการ
ของโครงการฯ

4.2 ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

4.2.1 งบประมาณในการดำเนินงานโครงการ

การดำเนินงานโครงการได้รับการจัดสรรงบประมาณรวมทั้งสิ้น 215,584,590 บาท มีการเบิกจ่าย
จ่ายงบประมาณ รวมทั้งสิ้น 215,628,890 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 100.02 ของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร
จำแนกเป็น พื้นที่ยโสธรโมเดล 37,030,080 บาท คิดเป็นร้อยละ 98.90 ของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร
และพื้นที่ทั่วไป 178,598,810 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 100.26 ของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร ในส่วนที่มี
การเบิกจ่ายเกินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร เนื่องจากกรมวิชาการเกษตรได้ดำเนินงานเพิ่ม 2 กิจกรรม ได้แก่
การทดสอบและพัฒนาการผลิตอ้อยอินทรีย์จังหวัดกาฬสินธุ์ และทดสอบและพัฒนาเทคโนโลยีการจัดการธาตุ
อาหารและการจัดการศัตรูพืชในการผลิตพืชผักอินทรีย์จังหวัดนครพนม โดยใช้จ่ายงบประมาณจากแผนงาน
กิจกรรมอื่นปกติของหน่วยงานมาดำเนินการเพิ่มเติม (ตารางที่ 4.4)

ตารางที่ 4.4 งบประมาณโครงการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ ปี 2560

หน่วย : บาท

รายการ	พื้นที่ไฮโดรโมเดล			พื้นที่ทั่วไป			รวม		
	ได้รับ จัดสรร	ผลการใช้จ่าย		ได้รับจัดสรร	ผลการใช้จ่าย		ได้รับจัดสรร	ผลการใช้จ่าย	
		จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ
1. กรมวิชาการเกษตร	1,740,000	1,740,000	100.00	44,700,000	45,157,600	101.02	46,440,000	46,897,600	100.99
2. กรมพัฒนาที่ดิน	13,416,200	13,416,200	100.00	19,346,200	19,346,200	100.00	32,762,400	32,762,400	100.00
3. กรมส่งเสริมการเกษตร	13,987,720	13,887,720	99.29	22,484,180	22,484,180	100.00	36,471,900	36,371,900	99.73
4. กรมส่งเสริมสหกรณ์	470,000	470,000	100.00	5,292,000	5,292,000	100.00	5,762,000	5,762,000	100.00
5. กรมการข้าว	4,292,300	4,172,300	97.20	31,824,700	31,824,700	100.00	36,117,000	35,997,000	99.67
6. สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	-	-	-	11,296,250	11,296,250	100.00	11,296,250	11,296,250	100.00
7. กรมปศุสัตว์	1,328,140	1,328,140	100.00	4,279,260	4,279,260	100.00	5,607,400	5,607,400	100.00
8. กรมประมง	773,200	773,200	100.00	5,319,200	5,319,200	100.00	6,092,400	6,092,400	100.00
9. กรมหม่อนไหม	16,020	16,020	100.00	1,605,600	1,605,600	100.00	1,621,620	1,621,620	100.00
10. สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	200,000	200,000	100.00	10,157,000	10,157,000	100.00	10,357,000	10,357,000	100.00
11. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	1,213,400	1,020,100	84.07	7,816,600	7,816,600	100.00	9,030,000	8,836,700	97.86
12. สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	-	-	-	14,013,220	14,013,220	100.00	14,013,220	14,013,220	100.00
13. สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ	-	-	-	7,000	7,000	100.00	7,000	7,000	100.00
14. สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์	6,400	6,400	100.00	-	-	-	6,400	6,400	100.00
รวม	37,443,380	37,030,080	98.90	178,141,210	178,598,810	100.26	215,584,590	215,628,890	100.02

ที่มา : กรมวิชาการเกษตร (ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2560)

จากการสอบถามเจ้าหน้าที่เรื่องความทันเวลาของงบประมาณ พบว่า เจ้าหน้าที่ร้อยละ 96.30 เห็นว่า งบประมาณมาทันเวลา ส่วนที่เหลือเห็นว่า ไม่ทันเวลาเนื่องจากในพื้นที่ได้รับงบประมาณในช่วงที่เกษตรกร ได้เริ่มทำการเกษตรไปบ้างแล้ว ด้านความเพียงพอของงบประมาณ พบว่า เจ้าหน้าที่ ร้อยละ 50.00 เห็นว่าเพียงพอ โดยมีความเพียงพอระดับปานกลาง เจ้าหน้าที่ร้อยละ 34.62 และร้อยละ 7.69 เห็นว่าความเพียงพอระดับค่อนข้างมาก และมาก ตามลำดับ ส่วนเจ้าหน้าที่ ร้อยละ 7.69 เห็นว่างบประมาณไม่เพียงพอ เนื่องจากการส่งเสริมให้เกษตรกรได้รับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ควรมึงบประมาณสำหรับการพาเกษตรกรไปศึกษาดูงาน หรือการจัดอบรมโดยวิทยากรใช้ภายนอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ บริษัทองค์กรรับรองมาตรฐานซึ่งหลักสูตรในการอบรมและสนับสนุนปัจจัยการผลิตของโครงการเป็นการสนับสนุนให้เกษตรกรในระยะเริ่มต้นเท่านั้น จึงใช้เจ้าหน้าที่ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ตารางที่ 4.5)

ตารางที่ 4.5 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณ

รายการ	ร้อยละ
1. ความทันเวลาของงบประมาณ	
1.1 ทันเวลา	96.30
1.2 ไม่ทันเวลา	3.70
2. ความเพียงพอของงบประมาณ	
2.1 ไม่เพียงพอ	7.69
2.2 เพียงพอ	92.31
ระดับความเพียงพอ	
1) ระดับน้อย	-
2) ระดับค่อนข้างน้อย	-
3) ระดับปานกลาง	50.00
4) ระดับค่อนข้างมาก	34.62
5) ระดับมาก	7.69

ที่มา: จากการสำรวจ

4.2.2 จำนวนเกษตรกรและพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการ

การเข้าร่วมโครงการ มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการครอบคลุมพื้นที่ 4 ภาค 77 จังหวัด จำนวน 36,149 ราย รวมพื้นที่ 126,870 ไร่ โดยในจังหวัดยโสธรมีเกษตรกรเข้าร่วม 6,998 ราย รวมพื้นที่ 20,358 ไร่ และในพื้นที่ทั่วไป 76 จังหวัดมีเกษตรกรเข้าร่วม 29,151 ราย รวมพื้นที่ 106,512 ไร่ (ตารางที่ 4.6)

ตารางที่ 4.6 จำนวนเกษตรกรและพื้นที่ที่ผ่านการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการ

กลุ่มชั้นเกษตรกร	ยโสธรโมเดล		พื้นที่ทั่วไป		รวม	
	เกษตรกร (ราย)	พื้นที่ (ไร่)	เกษตรกร (ราย)	พื้นที่ (ไร่)	เกษตรกร (ราย)	พื้นที่ (ไร่)
ชั้นที่ 1 กลุ่มเริ่มใหม่	479	1,150	4,045	2,170	4,524	3,320
ชั้นที่ 2 พร้อมยกระดับ	3,324	15,750	9,320	13,500	12,644	29,250
ชั้นที่ 3 ได้รับการรับรอง	3,195	3,458	15,786	90,842	18,981	94,300
รวม	6,998	20,358	29,151	106,512	36,149	126,870

ที่มา: กรมวิชาการเกษตร (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2560)

4.2.3 ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุนให้เกษตรกร

หน่วยงานที่เข้าร่วมโครงการได้สนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กับเกษตรกรที่ผลิตสินค้าข้าว พืชผสมผสาน ปศุสัตว์ และประมง จำนวน 2,313 ราย จำแนกเป็น เกษตรกรในพื้นที่ยโสธรโมเดล 188 ราย และเกษตรกร ในพื้นที่ทั่วไป 2,125 ราย (ตารางที่ 4.7) ปัจจัยการผลิตที่ได้รับ ได้แก่ พันธุ์ข้าว พันธุ์พืชไร่ พันธุ์ไม้ผล/ไม้ยืนต้น พันธุ์สัตว์ อาหารสัตว์ สารปรับปรุงบำรุงดิน และวัสดุอุปกรณ์/เวชภัณฑ์

ตารางที่ 4.7 การสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้เกษตรกร

หน่วย : ราย

ชนิดสินค้า	ยโสธรโมเดล				พื้นที่ทั่วไป				รวม			
	ชั้นที่ 1	ชั้นที่ 2	ชั้นที่ 3	รวม	ชั้นที่ 1	ชั้นที่ 2	ชั้นที่ 3	รวม	ชั้นที่ 1	ชั้นที่ 2	ชั้นที่ 3	รวม
1. ข้าว	-	-	61	61	-	-	-	-	-	-	61	61
2. ไม้ผล	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. พืชผัก	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. ไร่	30	-	-	30	-	30	-	30	30	30	-	60
5. ปลา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6. ผสมผสาน	14	1	-	15	4	1,878	-	1,882	18	1,879	-	1,897
7. ปศุสัตว์อื่นๆ	30	-	-	30	-	-	-	-	30	-	-	30
8. ประมงอื่นๆ	50	2	-	52	200	13	-	213	250	15	-	265
รวม	124	3	61	188	204	1,921	-	2,125	328	1,924	61	2,313

ที่มา : กรมวิชาการเกษตร (ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2560)

4.2.4 องค์กรความรู้

การถ่ายทอดความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่และเกษตรกร มีดังนี้

1) การพัฒนาเจ้าหน้าที่ หน่วยงานที่ร่วมบูรณาการมีการพัฒนาเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานโครงการฯ โดยการถ่ายทอดความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ ได้แก่ การพัฒนาเจ้าหน้าที่ด้านเกษตรอินทรีย์ การพัฒนาผู้ตรวจประเมินข้าวอินทรีย์ การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ตรวจรับรองการผลิตพืชอินทรีย์ การฝึกอบรมปศุสัตว์อินทรีย์ การจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ และการอบรมเจ้าหน้าที่เพื่อทำหน้าที่นักส่งเสริมเกษตรอินทรีย์

2) การถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร หน่วยงานบูรณาการดำเนินการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร ได้แก่ (1) การพัฒนาเกษตรกรสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (2) การอบรมเกษตรกรเข้าสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (3) การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอินทรีย์ตามมาตรฐานอินทรีย์แก่เกษตรกร อบรมเกษตรกรผู้มีความพร้อมขอรับรอง/Focus group การอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการเพาะปลูกระบบเกษตรอินทรีย์ โดยใช้กระบวนการโรงเรียนเกษตรกร การอบรมการตรวจประเมินแปลงของกลุ่มเกษตรกร ตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ หลักสูตร "การผลิตในระบบเกษตรอินทรีย์ (รอบรู้เกษตรอินทรีย์)" การรับสมัครและคัดเลือกเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนผลสด ที่มีความต้องการผลิตหม่อนผลสดอินทรีย์ การฝึกอบรมเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ 2 หลักสูตร และอบรมและการพัฒนาความรู้ด้านพืชสมุนไพรภาคใต้ ในส่วนของพื้นที่ยโสธร โมเดลเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้เพียง 1 หลักสูตร เนื่องจากเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้หลักสูตรต่าง ๆ ในระยะแรกที่เข้าร่วมโครงการแล้ว

4.3 ผลผลิต (Outputs)

จากการดำเนินงานโครงการ ซึ่งจำแนกเป็น 6 มาตรการ ได้แก่ 1) มาตรการเตรียมความพร้อม 2) มาตรการส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ 3) มาตรการตรวจรับรองมาตรฐาน 4) มาตรการพัฒนาต่อยอดการผลิตสู่การตลาด 5) มาตรการสร้างความรู้ความเข้าใจสื่อสารประชาสัมพันธ์ และ 6) มาตรการติดตามประเมินผลการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ ได้ผลผลิตในแต่ละมาตรการดังนี้

4.3.1 ความพร้อมสำหรับการพัฒนาเกษตรอินทรีย์

1) การถ่ายทอดความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่และเกษตรกร จากผลการดำเนินงาน พบว่า มีเจ้าหน้าที่และเกษตรกรได้รับการสนับสนุนองค์ความรู้ จำนวน 15,949 ราย คิดเป็นร้อยละ 103.49 ของเป้าหมาย จำแนกเป็น เกษตรกรในพื้นที่ยโสธรโมเดล จำนวน 3,273 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของเป้าหมาย และเกษตรกรในพื้นที่ทั่วไป จำนวน 12,676 ราย คิดเป็นร้อยละ 104.44 ของเป้าหมาย (ตารางที่ 4.8)

ตารางที่ 4.8 การสนับสนุนองค์ความรู้ให้เจ้าหน้าที่และเกษตรกร

การสนับสนุนองค์ความรู้	เป้าหมาย (ราย)	ผลการดำเนินงาน	
		จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1. พื้นที่ยโสธรโมเดล	3,273	3,273	100.00
2. พื้นที่ทั่วไป	12,139	12,676	104.44
รวม	15,410	15,949	103.49

ที่มา: กรมวิชาการเกษตร (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2560)

โดยมีการพัฒนาเจ้าหน้าที่ หน่วยงานที่ร่วมบูรณาการมีการพัฒนาเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานโครงการฯ โดยการถ่ายทอดความรู้ รวม 1,085 ราย (ตารางที่ 4.9) และถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร จำนวน 14,864 ราย คิดเป็นร้อยละ 103.76 ของเป้าหมาย (ตารางที่ 4.10)

ตารางที่ 4.9 จำนวนเจ้าหน้าที่ที่ได้รับองค์ความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์

รายการ	หน่วย นับ	ยโสธรโมเดล		พื้นที่ทั่วไป		รวม	
		เป้าหมาย	ผล	เป้าหมาย	ผล	เป้าหมาย	ผล
1. การพัฒนาเจ้าหน้าที่ ด้านเกษตรอินทรีย์	ราย ร้อยละ	173	173	172	172	345	345
2. การพัฒนาผู้ตรวจ ประเมินข้าวอินทรีย์	ราย ร้อยละ	200	200	200	200	400	400
3. การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ ตรวจรับรองการผลิตพืชอินทรีย์	ราย ร้อยละ	100	100	100	100	200	200
4. การฝึกอบรมปศุสัตว์ อินทรีย์	ราย ร้อยละ	40	40	30	30	70	70
5. การจัดทำบัญชีต้นทุน อาชีพ	ราย ร้อยละ	40	40	-	-	40	40
6. การอบรมเจ้าหน้าที่เพื่อ ทำหน้าที่นักส่งเสริมเกษตร อินทรีย์	ราย ร้อยละ	-	-	30	30	30	30
รวม	ราย ร้อยละ	553	553	532	532	1,085	1,085

ที่มา: กรมวิชาการเกษตร (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2560)

ตารางที่ 4.10 จำนวนเกษตรกรที่ได้รับองค์ความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์

รายการ	หน่วย นับ	ยโสธรโมเดล		พื้นที่ทั่วไป		รวม	
		เป้าหมาย	ผล	เป้าหมาย	ผล	เป้าหมาย	ผล
1. การพัฒนาเกษตรกรสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์	ราย ร้อยละ	2,720	2,720	2,280	2,847	5,000	5,567
			100.00		124.87		111.34
2. การอบรมเกษตรกรเข้าสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ประกอบด้วยหลักสูตร	ราย ร้อยละ	-	-	3,390	3,349	3,390	3,349
2.1 เกษตรกรผู้ผลิตข้าวอินทรีย์ตามมาตรฐานสากล	ราย ร้อยละ	-	-	200	197	200	197
					98.50		98.50
2.2 ที่ปรึกษาเกษตรกรการผลิตข้าวอินทรีย์ตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และระบบควบคุมภายใน	ราย ร้อยละ	-	-	200	184	200	184
					92.00		92.00
2.3 อบรมเชิงปฏิบัติการทำระบบควบคุมภายในแบบกลุ่ม	ราย ร้อยละ	-	-	1,359	1,321	1,359	1,321
					97.20		97.20
2.4 ด้านการพัฒนาเกษตรอินทรีย์	ราย ร้อยละ	-	-	800	930	800	930
					116.25		116.25
3. การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอินทรีย์ตามมาตรฐานอินทรีย์แก่เกษตรกร	ราย ร้อยละ	-	-	200	200	200	200
					100.00		100.00
4. การอบรมเกษตรกรผู้มีความพร้อมขอรับรอง/Focus group	ราย ร้อยละ	-	-	90	60	90	60
					66.67		66.67
5. การอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการเพาะปลูกระบบเกษตรอินทรีย์ โดยใช้กระบวนการโรงเรียนเกษตรกร	ราย ร้อยละ	-	-	1,800	1,800	1,800	1,800
					100.00		100.00
6. การอบรมการตรวจประเมินแปลงของกลุ่มเกษตรกร ตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์	ราย ร้อยละ	-	-	125	125	125	125
					100.00		100.00
7. หลักสูตร "การผลิตในระบบเกษตรอินทรีย์ (รอบรู้เกษตรอินทรีย์)"	ราย ร้อยละ	-	-	900	900	900	900
					100.00		100.00
8. การรับสมัครและคัดเลือกเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนผลสด ที่มีความต้องการผลิตหม่อนผลสดอินทรีย์	ราย ร้อยละ	-	-	60	60	60	60
					100.00		100.00
9. การฝึกอบรมเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ 2 หลักสูตร (เป้าหมายเดิมทั้ง 2 หลักสูตร)	ราย ร้อยละ	-	-	171	171	171	171
					100.00		100.00

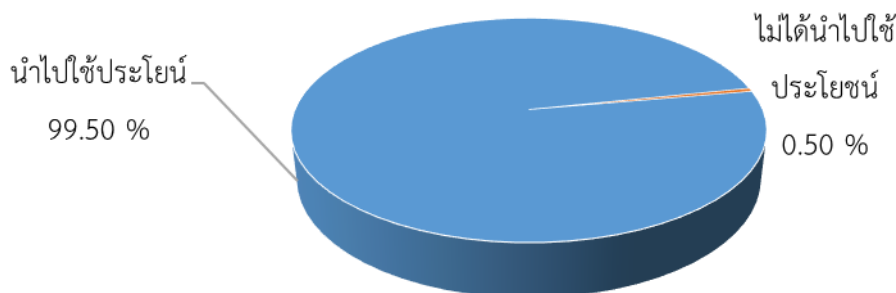
ตารางที่ 4.10 จำนวนเกษตรกรที่ได้รับองค์ความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ (ต่อ)

รายการ	หน่วย นับ	ยโสธรโมเดล		พื้นที่ทั่วไป		รวม	
		เป้าหมาย	ผล	เป้าหมาย	ผล	เป้าหมาย	ผล
10. การอบรมและพัฒนาความรู้ด้านพืช สมุนไพรภาคใต้	ราย	-	-	30	-	30	-
รวม	ราย	2,720	2,720	11,605	12,144	14,325	14,864
	ร้อยละ		100.00		104.64		103.76

ที่มา: กรมวิชาการเกษตร (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2560)

2) การถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร เมื่อจำแนกตามชนิดผลผลิตของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรที่ผลิตข้าวได้รับการอบรมจำนวน 3,749 ราย เกษตรกรที่ปลูกพืชผสมผสาน 11,804 ราย เกษตรกรที่เลี้ยงปศุสัตว์ 130 ราย และเกษตรกรที่ทำประมง 250 ราย ซึ่งจะเห็นได้ว่าการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรในพื้นที่ยโสธรโมเดล ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรกลุ่มชั้นที่ 2 จำนวน 3,308 ราย กลุ่มชั้นที่ 3 จำนวน 583 ราย และกลุ่มชั้นที่ 1 จำนวน 195 ราย ในส่วนของพื้นที่ทั่วไปได้ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กลุ่มชั้นที่ 2 จำนวน 8,023 ราย กลุ่มชั้นที่ 1 จำนวน 3,751 ราย และกลุ่มชั้นที่ 3 จำนวน 73 ราย โดยถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มชั้นที่ 2 และปลูกพืชผสมผสานมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ข้าว ประมง และปศุสัตว์ ตามลำดับ (ตารางที่ 4.11)

การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 99.50 มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ได้แก่ ความรู้ด้านการผลิตพืช ปศุสัตว์อินทรีย์ และประมงอินทรีย์ และร้อยละ 0.50 ไม่ได้นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากไม่แน่ใจว่าความรู้ที่ได้รับจะสามารถนำไปใช้ได้ และยังไม่เข้าใจในบางเรื่อง (ภาพที่ 4.2)

ภาพที่ 4.2 ร้อยละของเกษตรกรที่นำความรู้ไปใช้ประโยชน์

ตารางที่ 4.11 การถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร

หน่วย : ราย

ชนิดสินค้า	ยโสธรโมเดล				พื้นที่ทั่วไป				รวม			
	ชั้นที่ 1	ชั้นที่ 2	ชั้นที่ 3	รวม	ชั้นที่ 1	ชั้นที่ 2	ชั้นที่ 3	รวม	ชั้นที่ 1	ชั้นที่ 2	ชั้นที่ 3	รวม
1. ข้าว	-	200	-	200	-	3,549	-	3,549	-	3,749	-	3,749
2. ไม้ผล	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. พืชผัก	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. ไร่	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5. ปลา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6. ผสมผสาน	155	3,058	583	3,796	3,691	4,244	73	8,008	3,846	7,302	656	11,804
7. ผลิตภัณฑ์อื่นๆ	40	-	-	40	60	30	-	90	100	30	-	130
8. ประมงอื่นๆ	-	50	-	50	-	200	-	200	-	250	-	250
รวม	195	3,308	583	4,086	3,751	8,023	73	11,847	3,946	11,331	656	15,933

ที่มา : กรมวิชาการเกษตร (ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2560)

2.3) การศึกษาวิจัยด้านเกษตรอินทรีย์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ได้แก่ จัดทำระบบ ICS/PGS วิจัยและพัฒนาารูปแบบการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ วิจัยการผลิต/การตลาดสินค้าข้าวอินทรีย์ ระบบการผลิต ปศุสัตว์อินทรีย์และโครงการเครือข่ายเกษตรกร กลุ่มเกษตรกรเชื่อมโยงผู้ประกอบการธุรกิจสินค้าอินทรีย์ ส่วนการศึกษาด้านเกษตรอินทรีย์ที่ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย เนื่องจาก อยู่ระหว่างจัดทำรายงาน (ตารางที่ 4.12)

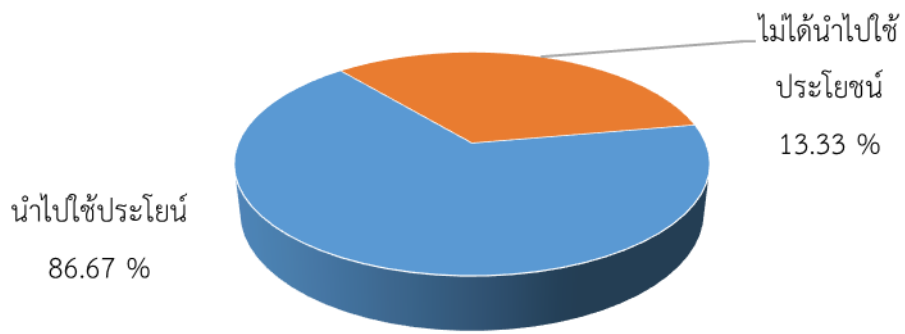
ตารางที่ 4.12 จำนวนการศึกษาวิจัยด้านเกษตรอินทรีย์

รายการ	หน่วย นับ	ยโสธรโมเดล		พื้นที่ทั่วไป		รวม	
		เป้าหมาย	ผล	เป้าหมาย	ผล	เป้าหมาย	ผล
1. ศึกษาแนวทางการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ใน ระดับพื้นที่ จ.ยโสธร	เรื่อง	1	*	11	*	12	*
2. โครงการศึกษาผลกระทบเชิงเศรษฐกิจ ในช่วงการปรับเปลี่ยนของเกษตรกรผู้ผลิต สินค้าอินทรีย์ในพื้นที่ยโสธร	เรื่อง	1	*	-	-	1	*
3. ศึกษาแนวทางการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ กลุ่มการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) จ.ยโสธร	เรื่อง	1	*	-	-	1	*
4. จัดทำระบบ ICS/PGS							
4.1 กิจกรรมพัฒนาและส่งเสริมชุมชน ต้นแบบผลิตข้าวอินทรีย์	ราย ร้อยละ	482	583	-	-	482	583
4.2 การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้เกษตรกรอินทรีย์ PGS	แห่ง	2	*	-	-	2	*
5. วิจัยและพัฒนาารูปแบบการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	เรื่อง ร้อยละ	-	-	1	1	1	1
					100.00		100.00
6. วิจัยการผลิต/การตลาดสินค้าข้าว อินทรีย์	เรื่อง	-	-	1	*	1	*
7. ระบบการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์	เรื่อง ร้อยละ	-	-	12	13	12	13
					108.33		108.33
8. โครงการเครือข่ายเกษตรกรกลุ่ม เกษตรกร เชื่อมโยงผู้ประกอบการธุรกิจสินค้า อินทรีย์	เรื่อง ร้อยละ	-	-	1	1	1	1
					100.00		100.00

ที่มา: กรมวิชาการเกษตร (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2560)

หมายเหตุ: * อยู่ระหว่างจัดทำรายงาน

2.4) ฐานข้อมูลด้านเกษตรอินทรีย์ พบว่า ทุกหน่วยงานมีการจัดทำฐานข้อมูลด้านเกษตรอินทรีย์ โดยมีหน่วยงานในระดับพื้นที่ร้อยละ 86.67 มีการนำฐานข้อมูลไปใช้ประโยชน์ ส่วนที่เหลือไม่ได้ นำไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากบางพื้นที่ไม่มีเกษตรกรที่ได้รับการรับรองเกษตรอินทรีย์ (ภาพที่ 4.3)

ภาพที่ 4.3 ร้อยละของเจ้าหน้าที่ที่นำฐานข้อมูลไปใช้ประโยชน์

4.3.2 การส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์

การส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ ประกอบด้วย สร้างต้นแบบโรงผลิตปุ๋ยหมักแบบเติมอากาศ จัดตั้งศูนย์เรียนรู้/แปลงสาธิตด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอินทรีย์ ชุมชนต้นแบบผลิตข้าวอินทรีย์ ICS สนับสนุนปัจจัยการผลิตให้เกษตรกร สนับสนุนพันธุ์ถั่วลิสงเถาฟลอริดเกอซให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีกระบบอินทรีย์ ในพื้นที่บูรณาการ สนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อพัฒนาระบบการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ สนับสนุนปัจจัยการผลิตประมงอินทรีย์ สนับสนุนพันธุ์หม่อนอินทรีย์ จัดทำคู่มือส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ สนับสนุนปัจจัยการผลิตจัดทำแปลงทดลองเกษตรอินทรีย์ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ที่มีศักยภาพ พัฒนาการเรียนรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ในศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร จัดทำหมู่บ้านต้นแบบวิถีเกษตรอินทรีย์ ส่งเสริมให้มีปัจจัยการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ และส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ในแปลงใหญ่/แปลงใหญ่ทั่วไป ในภาพรวมดำเนินการได้ร้อยละ 64.70 ของเป้าหมาย รายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 4.13)

1) การสร้างต้นแบบ/ศูนย์เรียนรู้ ได้แก่ สร้างต้นแบบโรงผลิตปุ๋ยหมักแบบเติมอากาศ 25 ศูนย์ จัดตั้งศูนย์เรียนรู้/แปลงสาธิตสร้างต้นแบบโรงผลิตปุ๋ยหมักแบบเติมอากาศ 1 ศูนย์ จัดตั้งศูนย์เรียนรู้/แปลงสาธิตด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอินทรีย์ 2 ศูนย์ ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอินทรีย์ 15 ฟาร์ม ชุมชนต้นแบบผลิตข้าวอินทรีย์ ICS 61 ราย พัฒนาการเรียนรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ในศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร 22 ศูนย์ จัดทำหมู่บ้านต้นแบบวิถีเกษตรอินทรีย์ 10 หมู่บ้าน

2) การสนับสนุนปัจจัยการผลิต ได้แก่ สนับสนุนปัจจัยการผลิตให้เกษตรกร 120 ราย สนับสนุนพันธุ์ถั่วลิสงเถาฟลอริดเกอซ ให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีกระบบอินทรีย์ในพื้นที่บูรณาการ 30 ฟาร์ม สนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อพัฒนาระบบการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ 30 ราย สนับสนุนปัจจัยการผลิตประมงอินทรีย์ 250 ราย สนับสนุนปัจจัยการผลิตจัดทำแปลงทดลองเกษตรอินทรีย์ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม 1,800 ราย สนับสนุนพันธุ์หม่อนอินทรีย์ 10 ราย ส่งเสริมให้มีปัจจัยการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ ได้แก่ ไก่ไข่ 7,810 ตัว และเป็ดไข่ 1,570 ตัว

3) ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ในแปลงใหญ่/แปลงใหญ่ทั่วไป 8 แปลง ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ที่มีศักยภาพ 21 กลุ่ม และจัดทำคู่มือส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ 4,000 เล่ม

ตารางที่ 4.13 ผลการดำเนินงานการส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์

รายการ	หน่วย นับ	ยโสธรโมเดล		พื้นที่ทั่วไป		รวม	
		เป้าหมาย	ผล	เป้าหมาย	ผล	เป้าหมาย	ผล
1. การสร้างต้นแบบ/ศูนย์การเรียนรู้							
1.1 สร้างต้นแบบโรงผลิตปุ๋ยหมัก	ศูนย์	1	1	24	24	25	25
แบบเติมอากาศ	ร้อยละ		100.00		100.00		100.00
1.2 สร้างต้นแบบโรงผลิตปุ๋ยหมัก	ศูนย์	1	1	-	-	1	1
แบบเติมอากาศ	ร้อยละ		100.00				100.00
1.3 จัดตั้งศูนย์เรียนรู้/แปลงสาธิตด้าน	ฟาร์ม	2	2	-	-	2	2
การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอินทรีย์	ร้อยละ		100.00				100.00
1.4 จัดตั้งศูนย์เรียนรู้/แปลงสาธิต	ฟาร์ม	2	2	11	13	13	15
ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอินทรีย์	ร้อยละ		100.00		118.18		115.38
1.5 ชุมชนต้นแบบผลิตข้าวอินทรีย์	ราย	29	61	-	-	29	61
ICS	ร้อยละ		210.34				210.34
1.6 พัฒนาการเรียนรู้ด้านเกษตรอินทรีย์	ศูนย์	-	-	38	22	38	22
ในศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	ร้อยละ				57.89		57.89
สินค้าเกษตร							
1.7 จัดทำหมู่บ้านต้นแบบวิถีเกษตร	หมู่บ้าน	-	-	10	10	10	10
อินทรีย์	ร้อยละ				100.00	100.00	100.00
2. การสนับสนุนปัจจัยการผลิต							
2.1 สนับสนุนปัจจัยการผลิตให้	ราย	120	120	-	-	120	120
เกษตรกร	ร้อยละ		100.00				100.00
2.2 สนับสนุนพันธุ์ถั่วลิสงสภาพลอ	ฟาร์ม	30	30	10	-	40	30
ลิเกรซ ให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีกระบบ	ร้อยละ		100.00				75.00
อินทรีย์ ในพื้นที่บูรณาการ							
2.3 สนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อพัฒนา	ราย	30	30	-	-	30	30
ระบบการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์	ร้อยละ		100.00				100.00
2.4 สนับสนุนปัจจัยการผลิตประมง	ราย	50	50	200	200	250	250
อินทรีย์	ร้อยละ		100.00		100.00		100.00
2.5 สนับสนุนพันธุ์หม่อนอินทรีย์	ราย	10	10	-	-	10	10
	ร้อยละ		100.00				100.00
2.6 สนับสนุนปัจจัยการผลิตจัดทำแปลง	ราย	-	-	1,800	1,800	1,800	1,800
ทดลองเกษตรอินทรีย์ระบบการรับรองแบบ	ร้อยละ				100.00		100.00
มีส่วนร่วม							

ตารางที่ 4.13 ผลการดำเนินงานการส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ (ต่อ)

รายการ	หน่วย นับ	ยโสธรโมเดล		พื้นที่ทั่วไป		รวม	
		เป้าหมาย	ผล	เป้าหมาย	ผล	เป้าหมาย	ผล
2.7 ส่งเสริมให้มีปัจจัยการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์							
(1) ไก่ไข่	ตัว	-	-	16,000	7,810	16,000	7,810
	ร้อยละ				48.84		48.81
(2) เป็ดไข่	ตัว	-	-	2,000	1,570	2,000	1,570
	ร้อยละ				78.50		78.50
3. ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ที่มีศักยภาพ	กลุ่ม	-	-	23	21	23	21
	ร้อยละ				91.30		91.30
4. ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ในแปลงใหญ่/ แปลงใหญ่ทั่วไป	แปลง	4	4	4	4	8	8
	ร้อยละ		100.00		100.00		100.00
5. จัดทำคู่มือส่งเสริมเกษตรอินทรีย์	เล่ม	4,000	4,000	-	-	4,000	4,000
	ร้อยละ		100.00				100.00

ที่มา: กรมวิชาการเกษตร (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2560)

2) การถ่ายทอดองค์ความรู้ และการสนับสนุนปัจจัยการผลิต

จากการสอบถามเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 93.52 ได้รับการถ่ายทอดความรู้ ส่วนที่เหลือไม่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ตลอดระยะเวลาของหลักสูตร เนื่องจากเกษตรกรติดภารกิจในวันที่จัดอบรม / จัดกิจกรรม เมื่อเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้แล้ว พบว่าเกษตรกรร้อยละ 40.48 มีความรู้ระดับค่อนข้างมาก รองลงมา ร้อยละ 30.06 มีความรู้ระดับมาก ร้อยละ 22.00 และร้อยละ 0.98 มีความรู้ระดับปานกลาง และค่อนข้างน้อยตามลำดับ การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 99.03 การนำความรู้จากการอบรมไปใช้ประโยชน์ ส่วนที่เหลือไม่ได้ นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากบางรายยังไม่เข้าใจเนื้อหาที่ได้รับการอบรม ด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิต พบว่า เกษตรกรร้อยละ 60.51 ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต โดยร้อยละ 57.17 ได้นำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ และเกษตรกรร้อยละ 3.34 ไม่ได้ นำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากไม่ได้ อยู่ในช่วงฤดูกาลเพาะปลูก ส่วนเกษตรกรที่เหลือ ร้อยละ 39.49 ได้รับการส่งเสริมองค์ความรู้แต่ไม่ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต (ตารางที่ 4.14)

ตารางที่ 4.14 การส่งเสริมองค์ความรู้และการสนับสนุนปัจจัยการผลิต

รายการ	ร้อยละ
1. การส่งเสริมองค์ความรู้	
1.1 ไม่ได้รับตามกำหนดระยะเวลาของหลักสูตร	6.48
1.2 ได้รับ	93.52
ระดับความรู้ที่ได้รับ	
1) ระดับน้อย	-
2) ระดับค่อนข้างน้อย	0.98
3) ระดับปานกลาง	22.00
4) ระดับค่อนข้างมาก	40.48
5) ระดับมาก	30.06
1.3 การนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์	
1) นำไปใช้ประโยชน์	99.03
2) ไม่นำไปใช้ประโยชน์	0.97
2. การสนับสนุนปัจจัยการผลิต	
2.1 ไม่ได้รับ	39.49
2.2 ได้รับ	60.51
1) นำไปใช้ประโยชน์	57.17
2) ไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์	3.34

ที่มา: จากการสำรวจ

3) การรวมกลุ่มของเกษตรกร

หลังเข้าร่วมโครงการ เกษตรกร ร้อยละ 74.66 มีการรวมกลุ่ม โดยรวมกลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ ร้อยละ 66.01 ผลิตสารอินทรีย์ชีวภาพ ร้อยละ 50.10 ผลิตอาหารสัตว์ ร้อยละ 4.32 และร่วมกันซื้อปัจจัยการผลิต ร้อยละ 3.93 ส่วนเกษตรกรที่เหลือร้อยละ 25.44 ไม่มีการรวมกลุ่ม เนื่องจากอยู่ในระยะเริ่มต้นในการทำเกษตรอินทรีย์ (ตารางที่ 4.15)

ตารางที่ 4.15 การรวมกลุ่มของเกษตรกรหลังเข้าร่วมโครงการ

รายการ	ร้อยละ
1. มีการรวมกลุ่ม	74.66
1.1 ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ	66.01
1.2 ผลิตสารอินทรีย์ชีวภาพ	50.10
1.3 ผลิตอาหารสัตว์	4.32
1.4 ร่วมกันซื้อปัจจัยการผลิต	3.93
2. ไม่มีการกลุ่ม	25.34
รวม	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

หมายเหตุ: เกษตรกรสามารถมีส่วนร่วมได้มากกว่า 1 รายการ

4.3.3 การตรวจรับรองมาตรฐาน

ดำเนินการตรวจรับรองมาตรฐานด้านพืช ปศุสัตว์ และประมง ร้อยละ 140.02 ของเป้าหมาย โดยรับรองมาตรฐานให้เกษตรกร 20,960 ราย และรับรองมาตรฐานให้กลุ่มเกษตรกร 4,477 กลุ่ม จำแนกเป็น ด้านพืช 20,791 ราย 4,477 กลุ่ม ด้านปศุสัตว์ 144 ราย และด้านประมง 34 ราย ทั้งนี้มีการพัฒนาฐานข้อมูล ตรวจรับรองพืชอินทรีย์ 1 ระบบ และจัดทำคู่มือส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์ 10,000 เล่ม (ตารางที่ 4.16)

ตารางที่ 4.16 ผลการดำเนินงานการตรวจรับรองมาตรฐาน

รายการ	หน่วย นับ	ยโสธรโมเดล		พื้นที่ทั่วไป		รวม	
		เป้าหมาย	ผล	เป้าหมาย	ผล	เป้าหมาย	ผล
1. การตรวจรับรอง							
1.1 ข้าวอินทรีย์							
- การตรวจรับรองใหม่	ราย	510	96	-	-	510	96
	ร้อยละ		18.82				18.82
- ตรวจรับรองแบบรายเดี่ยว ปี2560 (เก่า,ใหม่)	ราย/ไร่	-	-	6,813	7,121	6,813	7,121
	ร้อยละ				(104.52)		(104.52)
- ตรวจรับรองแบบกลุ่มปี 2560	กลุ่ม/ ราย/ไร่	-	-	1,020	1,919	1,020	1,919
					(188.14)		(188.14)
1.2 พืชอินทรีย์							
- ระยะปรับเปลี่ยน	แปลง	-	-	747	1,273	747	1,273
	ร้อยละ				(170.41)		(170.41)
- แปลงใหม่	แปลง	-	-	247	420	247	420
	ร้อยละ				(170.04)		(170.04)

ตารางที่ 4.16 ผลการดำเนินงานการตรวจรับรองมาตรฐาน (ต่อ)

รายการ	หน่วย นับ	ยโสธรโมเดล		พื้นที่ทั่วไป		รวม	
		เป้าหมาย	ผล	เป้าหมาย	ผล	เป้าหมาย	ผล
1.3 ปศุสัตว์อินทรีย์	ฟาร์ม	-	-	30	29	30	29
	ร้อยละ				(96.67)		(96.67)
- ตรวจสอบเนื่องจากปี 2559 (รายกลุ่ม)	กลุ่ม/ รายไร่	-	-	623	1,036	623	1,036
					(166.29)		(166.29)
2. การตรวจต่ออายุ/การตรวจต่อเนื่อง							
2.1 การต่ออายุ							
1) ข้าวอินทรีย์							
- รายเดี่ยว (ปี 59)	ราย	386	512	-	-	386	512
	ร้อยละ		132.64				132.64
- แบบกลุ่ม 6 กลุ่ม	ราย	212	223	-	-	212	223
	ร้อยละ		105.19				105.19
- ตรวจสอบรับรองข้าวอินทรีย์ตลาด เฉพาะ (รายเดี่ยว)	กลุ่ม/ รายไร่	-	-	519	1,645	519	1,645
					(316.96)		(316.96)
- ตรวจสอบรับรองข้าวอินทรีย์ตลาด เฉพาะ (รายกลุ่ม)	กลุ่ม/ รายไร่	-	-	547	436	547	436
					(79.71)		(79.71)
2) พืชอินทรีย์	ราย	20	72	-	-	20	72
	ร้อยละ		360.00				360.00
	แปลง	-	-	1,186	1,213	1,186	1,213
	ร้อยละ				(102.28)		(102.28)
3) ปศุสัตว์อินทรีย์	ราย	30	74	-	-	30	74
	ร้อยละ		246.67				246.67
	ฟาร์ม	-	-	57	32	57	32
	ร้อยละ				(56.14)		(56.14)
4) ประมงอินทรีย์	ราย	-	-	60	34	60	34
	ร้อยละ				(56.67)		(56.67)
2.2 การตรวจประเมินเพื่อให้และคงไว้ซึ่งการ รับรอง	ราย	40	33	-	-	40	33
	ร้อยละ		82.50				82.50
1) แบบรายเดี่ยว ปี 60	ราย	1,187	1,403	-	-	1,187	1,403
	ร้อยละ		118.20				118.20
2) แบบกลุ่ม ปี 60	กลุ่ม	15	203	-	-	15	203
	ร้อยละ		1,353.33				1,353.33

ตารางที่ 4.16 ผลการดำเนินงานการตรวจรับรองมาตรฐาน (ต่อ)

รายการ	หน่วย นับ	ยโสธรโมเดล		พื้นที่ทั่วไป		รวม	
		เป้าหมาย	ผล	เป้าหมาย	ผล	เป้าหมาย	ผล
2.3 การตรวจต่อเนื่อง (ข้าวอินทรีย์)							
- ตรวจต่อเนื่องจาก ปี 2559 (รายเดี่ยว)	ราย/ ไร่	-	-	3,723	3,721 (99.95)	3,723	3,721 (99.95)
- ตรวจต่อเนื่องจากปี 2559 (รายกลุ่ม)	กลุ่ม/ ราย/ไร่	-	-	623	1,036 (166.29)	623	1,036 (166.29)
3. พัฒนารฐานข้อมูล							
3.1 พัฒนารฐานข้อมูลตรวจรับรองพืชอินทรีย์	ระบบ ร้อยละ	-	-	1	1 (100.00)	1	1 (100.00)
3.2 พัฒนารฐานข้อมูลรับรองปลุ่สัตว์อินทรีย์	แห่ง ร้อยละ	-	-	9	9 (100.00)	9	9 (100.00)
4. พัฒนากลุ่มเกษตรกรสู่การรับรองมาตรฐาน							
4.1 พัฒนากลุ่มเกษตรกรสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์							
- กลุ่มใหม่	ราย ร้อยละ	115	115 100.00	-	-	115	115 100.00
	กลุ่ม/ ราย/ไร่	-	-	635	635 (100.00)	635	635 (100.00)
- กลุ่มเดิมขั้นที่ 2 คือ กลุ่มที่พร้อมจะพัฒนาต่อยอดด้วยกระบวนการ PGS	ราย ร้อยละ	65	65 100.00	-	-	65	65 100.00
	กลุ่ม/ ราย/ไร่	-	-	165	165 (100.00)	165	165 (100.00)
- กลุ่มเดิมขั้นที่ 3 คือ กลุ่มที่ผ่านการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ PGS	กลุ่ม/ ราย/ไร่	-	-	143	73 (51.05)	143	73 (51.05)
4.2 ส่งเสริมการรับรองฟาร์มมาตรฐานแบบกลุ่ม	กลุ่ม ร้อยละ	-	-	10	10 100.00	10	10 100.00
5. การประเมินแปลงเบื้องต้น							
	ราย ร้อยละ	-	-	2,280	1,019 44.69	2,340	1,019 44.69
6. สนับสนุนค่าตรวจวิเคราะห์สารตกค้างและความอุดมสมบูรณ์ของดินของเกษตรกร							
	ราย ร้อยละ	-	-	60	60 (100.00)	60	60 (100.00)

ตารางที่ 4.16 ผลการดำเนินงานการตรวจรับรองมาตรฐาน (ต่อ)

รายการ	หน่วย นับ	ยโสธรโมเดล		พื้นที่ทั่วไป		รวม	
		เป้าหมาย	ผล	เป้าหมาย	ผล	เป้าหมาย	ผล
7. ประชุมชี้แจงเพื่อคัดเลือกและกำหนดพื้นที่ที่เหมาะสมในการทำเกษตรอินทรีย์	ราย	-	-	1,800	1,800	1,800	1,800
					(100.00)		(100.00)
8. คู่มือส่งเสริมเกษตรอินทรีย์	เล่ม	-	-	2,000	10,000	2,000	10,000
					(500.00)		(500.00)

ที่มา: กรมวิชาการเกษตร (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2560)

หมายเหตุ: ตัวเลขใน () คือ ร้อยละ

4.3.4 การพัฒนาต่อยอดการผลิตสู่การตลาด

การพัฒนาต่อยอดการผลิต หน่วยงานสามารถดำเนินการสนับสนุนเครื่องซีลสุญญากาศข้าว จำนวน 13 กลุ่ม พัฒนาต้นแบบโรงงานข้าวอินทรีย์ จำนวน 2 แห่ง พัฒนาระบบสินค้าเกษตรอินทรีย์ จำนวน 3 กลุ่ม พัฒนาและส่งเสริมชุมชนต้นแบบผลิตข้าวอินทรีย์ จำนวน 1 กลุ่ม และการจัดการเขตเกษตรอินทรีย์ จำนวน 1 โครงการ (ตารางที่ 4.17)

การเชื่อมโยงตลาด หน่วยงานสามารถดำเนินการติดตั้งการใช้งานระบบตรวจสอบสินค้าเกษตร (QR Trace) จำนวน 106 สหกรณ์ พัฒนาลาดสีเขียว จำนวน 15 แห่ง สนับสนุนการสร้างและบริหารตราสินค้า จำนวน 270 ราย ประชุมสัมมนาประเมินสถานการณ์เกษตรอินทรีย์ เชื่อมโยงห่วงโซ่และพัฒนาระบบตลาดแฟร์เทรด จำนวน 170 ราย สัมมนาเครือข่ายผู้ผลิต ผู้ประกอบการและผู้บริโภคข้าวอินทรีย์ จำนวน 100 ราย และสร้างเครือข่ายการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ จำนวน 5 ครั้ง (ตารางที่ 4.17)

ตารางที่ 4.17 ผลการดำเนินงานการพัฒนาต่อยอดการผลิตสู่การตลาด

รายการ	หน่วย นับ	ยโสธรโมเดล		พื้นที่ทั่วไป		รวม	
		เป้าหมาย	ผล	เป้าหมาย	ผล	เป้าหมาย	ผล
1. การพัฒนาต่อยอดการผลิต							
1.1 เครื่องซีลสุญญากาศข้าว	กลุ่ม	3	3	14	10	17	13
	ร้อยละ		100.00		71.43		76.47
1.2 พัฒนาต้นแบบโรงสีข้าวอินทรีย์	แห่ง	-	-	2	2	2	2
	ร้อยละ				100.00		100.00
1.3 พัฒนาระบบสินค้าเกษตรอินทรีย์	กลุ่ม	-	-	3	3	3	3
	ร้อยละ				100.00		100.00
1.4 พัฒนาและส่งเสริมชุมชนต้นแบบผลิตข้าวอินทรีย์	กลุ่ม	-	-	9	1	9	1
	ร้อยละ				11.11		11.11
1.5 การจัดทำเขตเกษตรอินทรีย์ (Organic Zoning)	โครงการ	-	-	1	1	1	1
	ร้อยละ				100.00		100.00

ตารางที่ 4.17 ผลการดำเนินงานการพัฒนาต่อยอดการผลิตสู่การตลาด (ต่อ)

รายการ	หน่วย นับ	ยโสธรโมเดล		พื้นที่ทั่วไป		รวม	
		เป้าหมาย	ผล	เป้าหมาย	ผล	เป้าหมาย	ผล
2. การเชื่อมโยงตลาด							
2.1 ติดตั้งการใช้งานระบบตรวจสอบ สินค้าเกษตร (QR Trace)	สหกรณ์ ร้อยละ	5	6	50	100	55	106
			120.00		200.00		192.73
2.2 พัฒนาตลาดสีเขียว	แห่ง ร้อยละ	2	2	16	13	18	15
			100.00		81.25		83.33
2.3 สนับสนุนการสร้างและบริหารตรา สินค้า	ราย ร้อยละ	270	270	-	-	270	270
			100.00				100.00
2.4 ประชุมสัมมนาประเมิน สถานการณ์เกษตรอินทรีย์ เชื่อมโยงห่วง โซ่และพัฒนาระบบตลาดแฟร์เทรด	ราย ร้อยละ	-	-	170	170	170	170
					100.00		100.00
2.5 สัมมนาเครือข่ายผู้ผลิต ผู้ประกอบการและผู้บริโภคชาวอินทรีย์	ราย ร้อยละ	-	-	100	100	100	100
					100.00		100.00
2.6 สร้างเครือข่ายการผลิตและ การตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์	ครั้ง ร้อยละ	-	-	9	5	9	5
					55.56		55.56

ที่มา: กรมวิชาการเกษตร (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2560)

จากการสัมภาษณ์เกษตรกร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 29.67 ได้รับการส่งเสริมพัฒนาต่อยอดการผลิต/แปรรูป ส่วนเกษตรกรร้อยละ 70.33 ไม่ได้ได้รับการพัฒนาต่อยอด/แปรรูป เนื่องจากเกษตรกรเพิ่งเริ่มทำเกษตรแบบอินทรีย์ และยังไม่มีหน่วยงานมาส่งเสริมกิจกรรมดังกล่าว ในส่วนของการจำหน่ายสินค้า พบว่าเกษตรกรร้อยละ 72.50 มีแหล่งจำหน่ายสินค้าเกษตรที่ผ่านการรับรองเกษตรอินทรีย์ ส่วนที่เหลือไม่มีแหล่งจำหน่ายสินค้าเกษตรที่ผ่านการรับรองเกษตรอินทรีย์มีเพียงแหล่งจำหน่ายสินค้าเกษตรทั่วไป แต่มีเกษตรกรร้อยละ 23.97 นำสินค้าไปจำหน่ายยังตลาดที่ผ่านการรับรองเกษตรอินทรีย์ ส่วนเกษตรกรที่เหลือไม่นำผลผลิตไปจำหน่ายยังตลาดดังกล่าว เนื่องจากผลผลิตบางช่วงน้อย การบรรจุภัณฑ์สินค้าตามมาตรฐานมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูงจึงจำหน่ายตลาดทั่วไปเท่านั้น (ตารางที่ 4.18)

ตารางที่ 4.18 การได้รับส่งเสริมพัฒนาต่อยอดการผลิต/แปรรูป

รายการ	ร้อยละ
1. การได้รับส่งเสริมพัฒนาต่อยอดการผลิต/แปรรูป	
1.1 ได้รับ	29.67
1.2 ไม่ได้รับ	70.33
2. แหล่งจำหน่ายสินค้าเกษตรที่ผ่านการรับรองเกษตรอินทรีย์	
2.1 มีแหล่งจำหน่าย	72.50
1) นำไปจำหน่าย	23.97
2) ไม่นำไปจำหน่าย	48.53
2.2 ไม่มีแหล่งจำหน่าย	27.50

ที่มา: จากการสำรวจ

4.3.5 การสื่อสารประชาสัมพันธ์โครงการ

หน่วยงานมีการประชาสัมพันธ์เพื่อแจ้งข่าวสารจากโครงการให้กับเกษตรกร ผ่านช่องทางต่าง ๆ จำนวน 3 ช่องทาง ได้แก่ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (เว็บไซต์ต่าง ๆ Facebook/ Line/ Application วิทยุ) สื่อสิ่งพิมพ์ (หนังสือพิมพ์ ไปสเตอร์) และสื่อบุคคล (เจ้าหน้าที่อำเภอ/จังหวัด ผู้นำชุมชน และผู้นำกลุ่มเกษตรกร) จากการสัมภาษณ์เกษตรกร พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการทราบข่าวสารการรับสมัครของโครงการผ่านช่องทางจากสื่อบุคคลทุกราย เฉลี่ย 1 -2 ครั้งต่อเดือน เกษตรกรร้อยละ 3.54 ทราบข่าวการประชาสัมพันธ์จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จำนวนเฉลี่ย 2 - 3 ครั้งต่อเดือน และร้อยละ 0.59 ทราบข่าวการประชาสัมพันธ์จากสื่อสิ่งพิมพ์ จำนวนเฉลี่ย 1 ครั้ง/เดือน (ตารางที่ 4.19)

ตารางที่ 4.19 การประชาสัมพันธ์ของโครงการ

รายการ	จำนวน
1. ช่องทางการประชาสัมพันธ์ (ร้อยละ)	
1.1 สื่อบุคคล	100.00
1.2 สื่ออิเล็กทรอนิกส์	3.54
1.3 สื่อสิ่งพิมพ์	0.59
2. ความถี่ในการประชาสัมพันธ์ (ครั้ง/เดือน)	
1.1 สื่อบุคคล	1 - 2
1.2 สื่ออิเล็กทรอนิกส์	2 - 3
1.3 สื่อสิ่งพิมพ์	1.00

ที่มา: จากการสำรวจ

หมายเหตุ: เกษตรกรสามารถมีทราบการประชาสัมพันธ์ได้มากกว่า 1 ช่องทาง

4.4 ผลกระทบเบื้องต้น (Effects)

4.4.1 การผลิตและการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

1) การผลิตเกษตรอินทรีย์

จากการสำรวจ พบว่า ปี 2560 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 93.32 ได้ทำการผลิตแบบเกษตรอินทรีย์และกึ่งอินทรีย์ โดยร้อยละ 77.41 ทำการผลิตแบบเกษตรอินทรีย์ และร้อยละ 15.91 ผลิตแบบกึ่งอินทรีย์ ในส่วนเกษตรกรร้อยละ 6.68 ที่ยังไม่ได้ทำการผลิตนั้น ร้อยละ 2.16 คาดว่าจะทำการผลิตแบบเกษตรอินทรีย์ และร้อยละ 4.52 ทำการผลิตแบบกึ่งอินทรีย์ สาเหตุที่เกษตรกรทำการผลิตแบบกึ่งอินทรีย์ เนื่องจากเกษตรกรบางรายยังไม่มั่นใจต่อการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ – ชีวภาพทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี โดยเกษตรกรเกรงว่าจะทำให้ผลผลิตที่ได้รับลดลง ประกอบกับขั้นตอนการทำเกษตรอินทรีย์ค่อนข้างยุ่งยาก รวมทั้งพื้นที่การเกษตรข้างเคียงมีการทำเกษตรแบบเคมี ทั้งนี้หากต้องปรับพื้นที่เพื่อป้องกันเคมีจากแปลงข้างเคียงต้องใช้เงินลงทุนค่อนข้างมาก (ตารางที่ 4.20)

ตารางที่ 4.20 การผลิตเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการ

รายการ	ร้อยละ
1. ผลิตแล้ว	93.32
1.1 ผลิตแบบเกษตรอินทรีย์	77.41
1.2 ผลิตแบบกึ่งอินทรีย์	15.91
2. ยังไม่ผลิต	6.68
2.1 คาดว่าผลิตแบบเกษตรอินทรีย์	2.16
2.2 คาดว่าผลิตแบบกึ่งอินทรีย์	4.52

ที่มา: จากการสำรวจ

2) การขอรับรองและการตรวจมาตรฐานจำแนกรายสินค้า

การขอรับรองมาตรฐานจำแนกรายสินค้า ในปี 2560 ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรกลุ่มขั้นที่ 3 เนื่องจากเกษตรกรได้มีการปรับเปลี่ยนมาทำเกษตรอินทรีย์เต็มรูปแบบ และมีความพร้อมในการขอตรวจรับรอง โดยพบว่ามีเกษตรกรได้ขอรับรองมาตรฐานสินค้า จำนวน 17,972 ราย และเกษตรกรได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้า จำนวน 21,495 ราย คิดเป็นร้อยละ 119.60 ทั้งนี้เนื่องจากมีเกษตรกรที่ขอรับการตรวจรับรอง ในปี 2559 ตกค้างและได้รับการรับรองมาตรฐาน ในปี 2560

โดยจำแนกเป็นเกษตรกรที่ผลิตสินค้าข้าวขอรับรองมาตรฐาน จำนวน 15,555 ราย ได้รับรองมาตรฐานสินค้า จำนวน 18,315 ราย คิดเป็นร้อยละ 117.74 สินค้าพืชผสมผสานขอรับรองมาตรฐาน จำนวน 2,200 ราย ได้รับรองมาตรฐานสินค้า จำนวน 2,978 ราย คิดเป็นร้อยละ 135.36 สินค้าปศุสัตว์ขอรับรองมาตรฐาน จำนวน 117 ราย ได้รับรองมาตรฐานสินค้า จำนวน 135 ราย คิดเป็นร้อยละ 115.38 และสินค้าประมงขอรับรองมาตรฐาน จำนวน 100 ราย ได้รับรองมาตรฐานสินค้า จำนวน 67 ราย คิดเป็นร้อยละ 67 (ตารางที่ 4.21)

ตารางที่ 4.21 จำนวนเกษตรกรที่ขอและได้รับการรับรองมาตรฐานจำแนกรายสินค้า

ชนิดสินค้า	ยโสธรโมเดล			พื้นที่ทั่วไป			รวม		
	เกษตรกรขอ การรับรอง มาตรฐาน (ราย)	เกษตรกร ได้รับการ รับรอง มาตรฐาน (ราย)	ร้อยละ	เกษตรกรขอ การรับรอง มาตรฐาน (ราย)	เกษตรกร ได้รับการ รับรอง มาตรฐาน (ราย)	ร้อยละ	เกษตรกรขอ การรับรอง มาตรฐาน (ราย)	เกษตรกร ได้รับการ รับรอง มาตรฐาน (ราย)	ร้อยละ
1. ข้าว	2,310	2,437	105.49	13,245	15,878	119.87	15,555	18,315	117.74
2. พืชผสมผสาน	20	72	360.00	2,180	2,906	133.30	2,200	2,978	135.36
3. ปศุสัตว์อื่นๆ	30	74	246.67	87	61	70.11	117	135	115.38
4. ประมงอื่นๆ	40	33	82.50	60	34	56.67	100	67	67.00
รวม	2,400	2,616	109.00	15,572	18,879	121.23	17,972	21,495	119.60

ที่มา : กรมวิชาการเกษตร (ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2560)

จากการสำรวจ พบว่า เกษตรกรมีการขอรับรองการตรวจมาตรฐาน ร้อยละ 59.92 โดยขอเป็นรายเดี่ยวร้อยละ 46.17 และขอในนามกลุ่มร้อยละ 13.75 ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 40.08 ไม่ขอรับการตรวจรับรองมาตรฐานเนื่องจากเกษตรกรเพิ่งเริ่มทำการเกษตรแบบอินทรีย์ และบางส่วนทำเกษตรแบบกึ่งอินทรีย์ ส่วนของเกษตรกรที่ตรวจรับรองมาตรฐาน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 78.50 ได้รับการตรวจรับรองมาตรฐาน โดยมีเกษตรกรร้อยละ 51.47 ได้รับการรับรองมาตรฐาน และร้อยละ 27.03 ไม่ผ่านการรับรองมาตรฐาน (ตารางที่ 4.22)

ตารางที่ 4.22 การขอรับและตรวจรับของมาตรฐานของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

รายการ	ร้อยละ
1. การขอรับรองการตรวจมาตรฐาน	
1.1 ขอตรวจรับรอง	59.92
1) เดี่ยว	46.17
2) กลุ่ม	13.75
1.2 ไม่ขอตรวจรับรอง	40.08
2. การตรวจรับรองมาตรฐาน	
2.1 ได้รับการตรวจรับรอง	78.50
1) ได้การรับรอง	51.47
2) ไม่ผ่านการรับรอง	27.03
2.2 ยังไม่ได้รับการตรวจรับรอง	21.50

ที่มา: จากการสำรวจ

4.4.2 การพัฒนาต่อยอดการผลิตสู่การตลาด

จากการส่งเสริมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ให้เกษตรกร พบว่า มีเกษตรกรร้อยละ 21.57 และดำเนินการพัฒนาต่อยอดการผลิต/แปรรูป เช่น ข้าวบรรจุถุงสุญญากาศ น้ำข้าวกล้อง แคมพู/โลชั่นสมุนไพร น้ำสมุนไพร เป็นต้น โดยดำเนินการเป็นกลุ่มร้อยละ 13.73 ดำเนินการรายเดี่ยวร้อยละ 7.84 และเกษตรกรร้อยละ 78.43 ไม่ได้ดำเนินการต่อยอด เนื่องจากเกษตรกรบางส่วนนำผลผลิตมาบริโภคในครัวเรือน และเกษตรกรบางส่วนคิดว่าขั้นตอนในการแปรรูปโดยมีการรับรองผลิตภัณฑ์ค่อนข้างยุ่งยาก เกษตรกรจึงจำหน่ายผลผลิต ณ ฟาร์มของตนเอง (ตารางที่ 4.23)

ตารางที่ 4.23 การดำเนินการพัฒนาต่อยอดการผลิต/แปรรูป ในแปลงที่เข้าร่วมโครงการ

การดำเนินการพัฒนาต่อยอดการผลิต/แปรรูป	ร้อยละ
1. ดำเนินการ	21.57
1.1 ดำเนินการเป็นกลุ่ม	13.73
1.2 ดำเนินการรายเดี่ยว	7.84
2. ไม่ได้ดำเนินการ	78.43

ที่มา: จากการสำรวจ

ทั้งนี้ หน่วยงานมีการส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าให้กลุ่มเกษตรกร ชั้นที่ 2 และชั้นที่ 3 เฉพาะสินค้าข้าว จำนวน 129 กลุ่ม/แห่ง โดยส่งเสริมในพื้นที่ยโสธรโมเดล จำนวน 13 กลุ่ม/แห่ง และในพื้นที่ทั่วไป จำนวน 116 กลุ่ม/แห่ง (ตารางที่ 4.24)

ตารางที่ 4.24 การส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าข้าวให้เกษตรกร

รายการ	พื้นที่ยโสธรโมเดล	พื้นที่ทั่วไป	หน่วย : กลุ่ม/แห่ง
			รวม
1. กลุ่มชั้นที่ 2	-	1	1
2. กลุ่มชั้นที่ 3	13	115	128
รวม	13	116	129

ที่มา: กรมวิชาการเกษตร (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2561)

4.4.3 ความพึงพอใจและความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ และเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการ

1) ความพึงพอใจและความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่

1.1) ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อหลักเกณฑ์ เงื่อนไข การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ พบว่า เจ้าหน้าที่ร้อยละ 56.67 มีความเห็นว่าเหมาะสมค่อนข้างมาก รองลงมา เจ้าหน้าที่ ร้อยละ 33.33 มีความเห็นว่าเหมาะสมปานกลาง และเจ้าหน้าที่ร้อยละ 3.33 มีความคิดเห็นว่าเหมาะสมมาก ในส่วนเจ้าหน้าที่ที่คิดว่า ไม่เหมาะสมเนื่องจากหลักเกณฑ์และเงื่อนไขมีข้อจำกัด เช่น ในพื้นที่นิคมสหกรณ์มีการจำกัดพื้นที่ทำการเกษตรต่อครัวเรือน ไม่เพียงพอต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเกษตรกร เกษตรกรบางรายทำการเกษตรแบบอินทรีย์แต่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ (ตารางที่ 4.25)

ตารางที่ 4.25 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อหลักเกณฑ์ เงื่อนไข การคัดเลือกเกษตรกร

รายการ	ร้อยละ
1. เหมาะสม	93.33
- ระดับปานกลาง	33.33
- ระดับค่อนข้างมาก	56.67
- ระดับมาก	3.33
2. ไม่เหมาะสม	6.67
รวม	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

1.2) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการ พบว่า เจ้าหน้าที่ร้อยละ 48.67 มีความพึงพอใจต่อประเด็นดังกล่าวในภาพรวมระดับปานกลาง ด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.22 คะแนน ในประเด็น การดำเนินโครงการ ราคาสินค้าเกษตรอินทรีย์ ตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ การประชาสัมพันธ์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์ และ ความต่อเนื่อง ในการขอรับรองมาตรฐานฟาร์มของเกษตรกร โดยเจ้าหน้าที่มีคะแนนความพึงพอใจต่อราคา สินค้าเกษตรอินทรีย์มากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.03 มีความพึงพอใจในระดับค่อนข้างมาก รองลงมาประเด็นการ ดำเนินโครงการ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.52 คะแนน มีความพึงพอใจในระดับค่อนข้างมาก และประเด็นการ ประชาสัมพันธ์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.00 มีระดับความพึงพอใจระดับปานกลาง (ตารางที่ 4.26)

ตารางที่ 4.26 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่

รายการ	ระดับความพึงพอใจ					คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	น้อย	ค่อนข้างน้อย	ปานกลาง	ค่อนข้างมาก	มาก		
1. การดำเนินโครงการ	-	-	50.00	46.67	3.33	3.52	ค่อนข้างมาก
2. ราคาสินค้าเกษตรอินทรีย์	3.33	13.33	53.33	23.33	6.67	4.03	ค่อนข้างมาก
3. ตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์	10.00	16.67	43.33	30.00	-	2.94	ปานกลาง
4. การประชาสัมพันธ์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์	10.00	13.33	53.33	23.33	-	3.00	ปานกลาง
5. ความต่อเนื่องในการขอรับรองมาตรฐานฟาร์มของเกษตรกร	20.00	20.00	43.33	16.67	-	2.62	ปานกลาง
ภาพรวม	8.66	12.67	48.67	28.00	2.00	3.22	ปานกลาง

ที่มา: จากการสำรวจ

2) ความพึงพอใจของเกษตรกร

จากการสำรวจความพึงพอใจของเกษตรกร พบว่า ภาพรวมเกษตรกร ร้อยละ 38.78 มีความพึงพอใจระดับค่อนข้างมาก ด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.02 คะแนน ในประเด็นการส่งเสริมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ของโครงการ (วัตถุประสงค์ หลักเกณฑ์ ข้อกำหนด และกิจกรรมของโครงการ) การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่โครงการ การส่งเสริมองค์ความรู้ของโครงการ ราคาสินค้าเกษตรอินทรีย์ และตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ โดยประเด็นที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ประเด็นการส่งเสริมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ของโครงการ มีความพึงพอใจในระดับมาก คะแนนเฉลี่ย 4.46 คะแนน รองลงมาประเด็นการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่โครงการ มีความพึงพอใจในระดับมาก คะแนนเฉลี่ย 4.44 คะแนน และประเด็นการส่งเสริมองค์ความรู้ของโครงการ มีความพึงพอใจในระดับค่อนข้างมาก คะแนนเฉลี่ย 4.20 คะแนน ตามลำดับ (ตารางที่ 4.27)

ตารางที่ 4.27 ความพึงพอใจของเกษตรกร

รายการ	ระดับความพึงพอใจ					คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	น้อย	ค่อนข้างน้อย	ปานกลาง	ค่อนข้างมาก	มาก		
1. การส่งเสริมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ของโครงการ (วัตถุประสงค์ หลักเกณฑ์ ข้อกำหนด และกิจกรรมของโครงการ)	0.00	1.38	13.19	23.23	62.20	4.46	มาก
2. การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่โครงการ	0.20	0.00	11.00	33.60	55.21	4.44	มาก
3. การส่งเสริมองค์ความรู้ของโครงการ	0.00	0.39	19.49	40.16	39.96	4.20	ค่อนข้างมาก
4. ราคาสินค้าเกษตรอินทรีย์	1.38	6.09	47.15	25.15	20.24	3.57	ค่อนข้างมาก
5. ตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์	1.77	7.87	49.80	24.21	16.34	3.45	ค่อนข้างมาก
ภาพรวม	0.67	3.15	28.13	29.27	38.78	4.02	ค่อนข้างมาก

ที่มา: จากการสำรวจ

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

การประเมินผลพัฒนาเกษตรอินทรีย์ ปี 2560 มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลปัจจัยนำเข้า ผลผลิต และผลกระทบจากการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ ใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการดำเนินงานระยะต่อไป โดยรวบรวมข้อมูลจากการสุ่มตัวอย่างของประชากรกลุ่มเป้าหมาย 77 จังหวัด จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 730 ราย ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในพื้นที่ไฮดรโมเดล และพื้นที่ทั่วไป ประเด็นและตัวชี้วัดการประเมินผล ประกอบด้วย การบริหารจัดการ (Management) ปัจจัยนำเข้า (Inputs) ผลผลิต (Outputs) และผลกระทบเบื้องต้น (Effects) โดยเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับเป้าหมาย และเปรียบเทียบก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ สรุปผลการประเมินผล ดังนี้

5.1.1 ผลการดำเนินงาน

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 36,149 ราย จำแนกเป็น พื้นที่ไฮดรโมเดล 6,998 ราย พื้นที่ทั่วไป 29,151 ราย มีหน่วยงานร่วมดำเนินการจำนวน 14 หน่วยงาน มีการเบิกจ่ายงบประมาณรวมทั้งสิ้น 215,628,890 บาท คิดเป็นร้อยละ 100.02 ของเป้าหมาย โดยงบประมาณที่ได้รับนำไปส่งเสริมเกษตรกรด้านการเตรียมความพร้อมสำหรับการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ เช่น จัดตั้งศูนย์/ต้นแบบด้านการเกษตรอินทรีย์ การส่งเสริมองค์ความรู้ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต การศึกษาวิจัยด้านเกษตรอินทรีย์ ด้านฐานข้อมูลเกษตรอินทรีย์ การตรวจรับรองมาตรฐาน การต่อยอดการผลิต และเชื่อมโยงตลาด การส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้า และการประชาสัมพันธ์โครงการ การบริหารโครงการดำเนินการโดยคณะกรรมการ/คณะทำงาน จำนวน 9 คณะ และมีการชี้แจงรายละเอียดโครงการให้กับเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่

ด้านการส่งเสริมองค์ความรู้ พบว่า มีเจ้าหน้าที่และเกษตรกรเข้ารับการส่งเสริมองค์ความรู้จำนวน 15,949 ราย โดยส่งเสริมองค์ความรู้ให้เจ้าหน้าที่ จำนวน 1,085 ราย เช่น พัฒนาเจ้าหน้าที่ด้านเกษตรอินทรีย์ พัฒนาผู้ตรวจประเมินข้าวอินทรีย์ ตรวจรับรองการผลิตพืชอินทรีย์ ฝึกอบรมปศุสัตว์อินทรีย์ และส่งเสริมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ และส่งเสริมองค์ความรู้ให้เกษตรกร จำนวน 14,864 ราย เช่น พัฒนาเกษตรกรสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอินทรีย์ตามมาตรฐานอินทรีย์แก่เกษตรกร อบรมเกษตรกรผู้มีความพร้อมขอรับรอง/Focus group อบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการเพาะปลูกระบบเกษตรอินทรีย์ โดยใช้กระบวนการโรงเรียนเกษตรกร และอบรมการตรวจประเมินแปลงของกลุ่มเกษตรกร ตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

ด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้เกษตรกร พบว่า มีการสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้เกษตรกรที่ผลิตสินค้า ข้าว พืชผสมผสาน ปศุสัตว์ และประมง จำนวน 2,313 ราย ปัจจัยที่สนับสนุนได้แก่ พันธุ์ข้าว พันธุ์พืชไร่ ไม้ผล/ไม้ยืนต้น พันธุ์สัตว์ อาหารสัตว์ สารปรับปรุงบำรุงดิน และวัสดุอุปกรณ์/เวชภัณฑ์

5.1.2 การบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

1. **ด้านพื้นที่และปริมาณการผลิตเกษตรกรอินทรีย์** จากการทำดำเนินงานปี 2560 ที่ได้ส่งเสริมการพัฒนาเกษตรกรอินทรีย์ พบว่า ปี 2560 มีพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการ 126,870 ไร่ แบ่งเป็น กลุ่มพื้นที่ระดับที่ 1 (พื้นที่เริ่มใหม่) จำนวน 3,320 ไร่ กลุ่มพื้นที่ระดับที่ 2 (พื้นที่ที่พร้อมจะยกระดับ) จำนวน 29,250 ไร่ และพื้นที่กลุ่มระดับที่ 3 (พื้นที่ที่ได้รับการรับรอง) จำนวน 94,300 ไร่ เมื่อสัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 77.41 ทำการผลิตแบบเกษตรกรอินทรีย์ และเกษตรกรร้อยละ 15.91 ทำการผลิตแบบกึ่งอินทรีย์ ในส่วนเกษตรกรที่ยังไม่ได้ทำการผลิตร้อยละ 6.68 คาดว่าจะทำการผลิตแบบเกษตรกรอินทรีย์ ร้อยละ 2.16 และทำการผลิตแบบกึ่งอินทรีย์ ร้อยละ 4.52 สาเหตุที่เกษตรกรทำการผลิตแบบกึ่งอินทรีย์ เนื่องจากขั้นตอนการทำเกษตรอินทรีย์ค่อนข้างยุ่งยาก และพื้นที่การเกษตรข้างเคียงมีการทำเกษตรแบบเคมี ทั้งนี้หากต้องปรับพื้นที่เพื่อป้องกันเคมีจากแปลงข้างเคียงต้องใช้เงินลงทุนค่อนข้างมาก

จากการสัมภาษณ์เกษตรกรเรื่องการขอรับและการตรวจรับรองมาตรฐานของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีการขอรับรองมาตรฐานร้อยละ 59.92 โดยขอเป็นรายเดี่ยวร้อยละ 46.17 และขอในนามกลุ่มร้อยละ 13.75 และส่วนที่เหลือร้อยละ 40.08 ไม่ขอรับการตรวจรับรองมาตรฐานเนื่องจากเกษตรกรเพิ่งเริ่มทำการเกษตรแบบอินทรีย์ และบางส่วนทำเกษตรแบบกึ่งอินทรีย์ ส่วนเกษตรกรที่มีการตรวจรับรองมาตรฐาน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 78.50 ได้รับการตรวจรับรองมาตรฐาน โดยมีเกษตรกรร้อยละ 51.47 ได้รับการรับรองมาตรฐาน และร้อยละ 27.03 ไม่ผ่านการรับรองมาตรฐาน

2. **ด้านการเพิ่มมูลค่าผลผลิต ผลิตภัณฑ์ สินค้าและบริการด้านเกษตรกรอินทรีย์** จากการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์/แปรรูปสู่ตลาด พบว่า สนับสนุนเครื่องซีลสุญญากาศข้าว จำนวน 13 กลุ่ม พัฒนาดันแบบโรงสีข้าวอินทรีย์ 2 แห่ง พัฒนาการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ 3 กลุ่ม พัฒนาส่งเสริมชุมชนต้นแบบผลิตข้าวอินทรีย์ 1 กลุ่ม และการจัดทำเขตเกษตรอินทรีย์ 1 โครงการ ในส่วนของการเชื่อมโยงตลาด มีการติดตั้งการใช้งานระบบตรวจสอบสินค้าเกษตร (QR Trace) จำนวน 106 สหกรณ์ พัฒนาการตลาดสีเขียว จำนวน 15 แห่ง สนับสนุนการสร้างและบริหารตลาดสินค้า จำนวน 270 ราย ประชุมสัมมนาประเมินสถานการณ์เกษตรกรอินทรีย์ เชื่อมโยงห่วงโซ่และพัฒนาระบบตลาดแฟร์เทรดจำนวน 170 ราย สัมมนาเครือข่ายผู้ผลิต ผู้ประกอบการและผู้บริโภคข้าวอินทรีย์ จำนวน 100 ราย และสร้างเครือข่ายการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ จำนวน 5 ครั้ง และการส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าให้กลุ่มเกษตรกร พบว่า มีการส่งเสริมกลุ่มเกษตรกร/สถาบันเกษตรกรระดับขั้นที่ 2 และระดับขั้นที่ 3 เฉพาะสินค้าข้าว จำนวน 129 กลุ่ม/แห่ง โดยส่งเสริมในพื้นที่ไฮดรโมเดล จำนวน 13 กลุ่ม/แห่ง และในพื้นที่ทั่วไป จำนวน 116 กลุ่ม/แห่ง

จากการสัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ พบว่า ด้านการส่งเสริมพัฒนาต่อยอดการผลิต/แปรรูป เกษตรกรร้อยละ 29.67 ได้รับการส่งเสริมพัฒนาต่อยอดการผลิต/แปรรูป ส่วนเกษตรกรที่เหลือไม่ได้รับการพัฒนาต่อยอด/แปรรูป เนื่องจากเกษตรกรเพิ่งเริ่มทำเกษตรแบบอินทรีย์ และยังไม่มีความพร้อม ส่งเสริมกิจกรรมดังกล่าว ด้านการมีแหล่งจำหน่ายสินค้าเกษตรที่ผ่านการรับรองเกษตรกรอินทรีย์ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 72.50 มีแหล่งจำหน่ายสินค้าเกษตรที่ผ่านการรับรองเกษตรกรอินทรีย์ ส่วนที่เหลือไม่มีแหล่ง

จำหน่ายสินค้าเกษตรที่ผ่านการรับรองเกษตรอินทรีย์ ด้านการนำผลผลิตไปจำหน่ายยังแหล่งสินค้าเกษตรที่ผ่านการรับรองเกษตรอินทรีย์ พบว่า มีเกษตรกรร้อยละ 23.97 นำสินค้าไปจำหน่ายยังแหล่งที่ผ่านการรับรองเกษตรอินทรีย์ ส่วนเกษตรกรที่เหลือไม่นำผลผลิตไปจำหน่ายยังตลาดดังกล่าว เนื่องจากผลผลิตบางส่วนน้อย การแปรรูปสินค้าตามมาตรฐานมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูงจึงจำหน่ายยังตลาดทั่วไปเท่านั้น

การทำเกษตรแบบเกษตรอินทรีย์มีระยะเวลาปรับเปลี่ยนจากการทำเกษตรเคมี อย่างน้อย 3 ปี จากผลการดำเนินงาน ผลได้และกระทบเบื้องต้นของโครงการ จึงยังไม่สามารถตอบวัตถุประสงค์ของโครงการได้ชัดเจน ซึ่งต้องใช้เวลาในการดำเนินการโครงการในอีกระยะหนึ่ง จึงทราบผลลัพธ์ของโครงการที่ชัดเจน

5.1.3 ข้อค้นพบจากการประเมินผล

1. ด้านการบริหารโครงการ พบว่า การประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ความเข้าใจด้านเกษตรอินทรีย์ โดยใช้สื่อที่เข้าถึงประชาชนทุกระดับยังมีน้อยเช่น สื่อโทรทัศน์ และตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ยังไม่กว้าง และราคาไม่แตกต่างกับสินค้าทั่วไป การบูรณาการระหว่างหน่วยงาน ส่วนใหญ่ยังไม่มีมีการบูรณาการคัดเลือกพื้นที่เป้าหมายเดียวกัน (สำหรับด้านปศุสัตว์และประมง พิจารณาตามความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่)

2. ด้านเกษตรกร พบว่า เกษตรกรบางรายคิดว่าหลักสูตรอบรมความรู้ส่วนใหญ่ไม่เน้นการฝึกปฏิบัติ ทำให้ความรู้ความเข้าใจยังน้อย ไม่มั่นใจต่อการใช้ปุ๋ยอินทรีย์-ชีวภาพทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี รวมทั้งเห็นว่าไม่มีสูตรการผลิตสารอินทรีย์ชีวภาพที่ใช้ในการป้องกันและกำจัดโรคแมลงศัตรูพืชได้ผลดี เกรงว่าจะทำให้ผลผลิตที่ได้รับลดลงมาก จึงไม่ผลิตแบบอินทรีย์ กลุ่มเกษตรกรขาดแคลนเงินทุนในการรวบรวมผลผลิตอินทรีย์ การส่งเสริมการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่ายังน้อย และมีกลุ่มเกษตรกรบางกลุ่มต้องการให้มีการส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตข้าวอินทรีย์เป็นผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายชนิด

3. ด้านเจ้าหน้าที่ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ ต้องการได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ให้เพิ่มเติม ทั้งในเรื่องของการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์การพัฒนาสินค้าเกษตรอินทรีย์ และการตลาด เป็นต้น

5.2 ข้อเสนอแนะ

1. ด้านการบริหารจัดการ : หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดวิทยากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านเกษตรอินทรีย์มาถ่ายทอดความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ควรจัดทำคู่มือความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ และจัดทำสื่อออนไลน์เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ เผยแพร่ความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ แรงประชาสัมพันธ์ถึงประโยชน์ของเกษตรอินทรีย์ให้ประชาชนทุกระดับได้รับทราบอย่างทั่วถึงและต่อเนื่องยิ่งขึ้น โดยใช้สื่อที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ง่าย เช่น โทรทัศน์ เป็นต้น โดยเน้นรูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจ และหน่วยงาน ควรบูรณาการงานในการคัดเลือกพื้นที่เป้าหมายเดียวกัน เพื่อให้กลุ่มเกษตรกรได้รับการส่งเสริมอย่างครอบคลุมครบถ้วนทุกด้าน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์จนสามารถทำเกษตรอินทรีย์ได้สัมฤทธิ์ผล และมีความยั่งยืน

2. ด้านเกษตรกร : ควรถ่ายทอดความรู้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเน้นการฝึกปฏิบัติควบคู่ไปกับเนื้อหาความรู้ด้านทฤษฎี นอกจากนี้ควรจัดทำคู่มือความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ และจัดทำสื่อออนไลน์เกี่ยวกับ

เกษตรกรอินทรีย์ เผยแพร่ความรู้ให้กับเกษตรกร ควรเร่งประชาสัมพันธ์เกษตรกรที่ประสบความสำเร็จจากการทำเกษตรกรอินทรีย์ และส่งเสริมให้มีการผลิตหรือการลงทุนผลิตปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูงเพิ่มขึ้น และจำหน่ายในราคาที่เหมาะสม รวมทั้งอบรมความรู้ด้านการผลิตปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูงให้เกษตรกรเพิ่มขึ้น เป็นต้น และควรรวบรวมสูตรการผลิตสารอินทรีย์ชีวภาพ หรือน้ำหมักสมุนไพร ที่มีประสิทธิภาพจากกลุ่มที่ประสบความสำเร็จ เพื่อนำมาเผยแพร่แลกเปลี่ยนความรู้ให้กับกลุ่มที่ไม่มีประสบการณ์ได้นำไปใช้ในการป้องกันและกำจัดโรคแมลงศัตรูพืชต่อไป และภาครัฐควรผ่อนปรนหลักเกณฑ์เงื่อนไขเงินทุนดอกเบี้ยต่ำให้กลุ่มเกษตรกรที่เข้มแข็งและกลุ่มเกษตรกรที่ทำเกษตรกรอินทรีย์จริง

3. ด้านเจ้าหน้าที่ : ควรส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่และเกษตรกรมีความรู้เรื่องตลาด พร้อมทั้งส่งเสริมการขยายตลาดรองรับสินค้าเกษตรกรอินทรีย์ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เช่น ส่งเสริมให้มีการบริโภคอาหาร/สินค้าอินทรีย์ ในโรงเรียนโรงพยาบาลและสถานที่ราชการ พร้อมทั้งสนับสนุนให้ข้าราชการในประเทศซื้อสินค้าอินทรีย์ เป็นต้น และควรกำหนดแนวทางการขยายตลาดให้ชัดเจน และส่งเสริมการแปรรูปผลผลิต ให้เป็นสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายชนิดตรงกับความต้องการของตลาด โดยจัดจ้างวิทยากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการแปรรูปเป็นสินค้าแต่ละชนิด เช่น น้ำมันรำข้าวปรุงอาหาร แปรรูปข้าวอินทรีย์เป็นเครื่องสำอาง ครีมบำรุงผิว และอาหารเส้นต่างๆ (เช่น เส้นก๋วยเตี๋ยว ขนมจีน ฯลฯ) เป็นต้น

บรรณานุกรม

- ณัชชา ลูกรักษ์, ดุสิต อธิณูวัฒน์, & อีระ สินเดชารักษ์. (2556). ปัญหาและอุปสรรคในการปรับเปลี่ยนเพื่อการผลิตพืชผักอินทรีย์ของเกษตรกรจังหวัดราชบุรีที่ผ่านการอบรมโครงการพัฒนาระบบเกษตรอินทรีย์. *Thai Journal of Science and Technology*, 2(2), 126-133.
- บรรเทิง มาแสง. (2530). *การติดตามและประเมินผลโครงการ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.
- บรรเทิง มาแสง. (2549). *การติดตามและประเมินผลโครงการ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2551). *รายงานผลการประเมินผลโครงการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์แก่สมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ด้านการถ่ายทอดความรู้กระบวนการผลิตพืชอินทรีย์*. กรุงเทพฯ: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2556). *คู่มือการประเมินผล ของศูนย์ประเมินผล*. กรุงเทพฯ: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- สุภัค ภัคตีโต และไกรชิต สุตะเมื่อง. (2556). แรงจูงใจในการบริโภคข้าวอินทรีย์ของผู้บริโภคในวัยทำงานในเขตกรุงเทพและปริมณฑล. *วารสารการเงิน การลงทุน การตลาด และการบริหารธุรกิจ*, 3(1), 547-563.

ภาคผนวก

ภาคผนวกที่ 1

คำสั่งคณะกรรมการและคณะทำงานด้านเกษตรอินทรีย์

คำสั่งคณะกรรมการบริหารและขับเคลื่อนงานตามนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ที่ ๕ /๒๕๖๐
เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนงานตามนโยบายเกษตรอินทรีย์

เพื่อให้การดำเนินงานด้านเกษตรอินทรีย์ตามนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๗ ของคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๒๒๙/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ จึงให้ยกเลิคำสั่งคณะกรรมการบริหารและขับเคลื่อนงานตามนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๖/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๙ และแต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนงานตามนโยบายเกษตรอินทรีย์ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

องค์ประกอบ

๑. เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ที่ปรึกษา
๒. ที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นางสาวศิรินารด ใจมั่น)	ที่ปรึกษา
๓. หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ที่ปรึกษา
๔. รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ได้รับมอบหมาย	ประธานคณะทำงาน
๕. อธิบดีกรมวิชาการเกษตร	รองประธานคณะทำงาน
๖. รองอธิบดีกรมปศุสัตว์ ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
๗. รองอธิบดีกรมประมง ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
๘. รองอธิบดีกรมการข้าว ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
๙. รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
๑๐. รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
๑๑. รองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
๑๒. รองอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
๑๓. รองอธิบดีกรมชลประทาน ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
๑๔. รองอธิบดีกรมหม่อนไหม ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
๑๕. รองเลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
๑๖. รองเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
๑๗. รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงานและเลขานุการ
๑๘. รองเลขาธิการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๙. ผู้แทนกรมวิชาการเกษตร	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๐. ผู้แทนสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่...

-๒-

อำนาจหน้าที่

๑. ขับเคลื่อนแนวนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในเรื่องเกษตรอินทรีย์ไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมและเกิดผลสัมฤทธิ์
 ๒. บูรณาการแผนงานและงบประมาณของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมทั้งจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action plan) เพื่อเสนอคณะกรรมการบริหารและขับเคลื่อนงานตามนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
 ๓. อำนวยความสะดวกช่วยเหลือ กำกับ และติดตามการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามกรอบแนวทางและเป้าหมายที่กำหนด รวมทั้งรายงานความก้าวหน้าต่อที่ประชุมผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้ทราบเป็นระยะ
 ๔. แต่งตั้งคณะทำงานย่อยตามความจำเป็นและเหมาะสม
 ๕. ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๐

(นายธีรภัทร ประเสริฐสิทธิ)
ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำสั่งคณะกรรมการบริหารและขับเคลื่อนงานตามนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ที่ ๗ /๒๕๕๙
เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจด้านเกษตรอินทรีย์

เพื่อให้การดำเนินงานด้านเกษตรอินทรีย์ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด
อาศัยอำนาจตามข้อ ๗ ของคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๒๒๙/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ จึงให้
แต่งตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจด้านเกษตรอินทรีย์ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

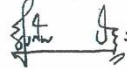
องค์ประกอบ

๑. อธิบดีกรมวิชาการเกษตร	ประธานคณะทำงาน
๒. เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	รองประธานคณะทำงาน
๓. รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
๔. ผู้แทนกรมปศุสัตว์	คณะทำงาน
๕. ผู้แทนกรมประมง	คณะทำงาน
๖. ผู้แทนกรมการข้าว	คณะทำงาน
๗. ผู้แทนกรมหม่อนไหม	คณะทำงาน
๘. ผู้แทนกรมพัฒนาที่ดิน	คณะทำงาน
๙. ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร	คณะทำงาน
๑๐. ผู้แทนกรมส่งเสริมสหกรณ์	คณะทำงาน
๑๑. ผู้แทนกรมตรวจบัญชีสหกรณ์	คณะทำงาน
๑๒. ผู้แทนกรมชลประทาน	คณะทำงาน
๑๓. ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	คณะทำงาน
๑๔. ผู้แทนสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	คณะทำงาน
๑๕. ผู้แทนสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	คณะทำงาน
๑๖. ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๑ กรมวิชาการเกษตร	คณะทำงาน
๑๗. ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๔ กรมวิชาการเกษตร	คณะทำงาน
๑๘. ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรยโสธร กรมวิชาการเกษตร	คณะทำงาน
๑๙. ผู้อำนวยการกองพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าพืช กรมวิชาการเกษตร	คณะทำงานและเลขานุการ
๒๐. ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบตรวจรับรองมาตรฐานการผลิตพืช กรมวิชาการเกษตร	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๑. เจ้าหน้าที่กลุ่มพัฒนาระบบตรวจรับรองมาตรฐานการผลิตพืช กรมวิชาการเกษตร	ผู้ช่วยเลขานุการ
๒๒. เจ้าหน้าที่สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	ผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. จัดทำแผนปฏิบัติการและงบประมาณเกษตรอินทรีย์
 ๒. วางแผนและประสานการดำเนินงานเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่เป้าหมายตามแผนปฏิบัติการร่วมกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง
 ๓. ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงาน ทบทวนและปรับปรุงแผนปฏิบัติการให้มีประสิทธิภาพและเกิดผลประโยชน์สูงสุด
 ๔. รายงานความก้าวหน้าผลการปฏิบัติงานต่อผู้บริหารหน่วยงานและคณะทำงานขับเคลื่อนงานตามนโยบายเกษตรอินทรีย์ทุกเดือน
 ๕. ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๙

(นายธีรภัทร ประยูรสิทธิ)

ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประธานกรรมการบริหารและขับเคลื่อนงานตามนโยบาย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(กำหนดการ)

คำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ที่ ๑๑๙๕/๒๕๕๘

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แบบเบ็ดเสร็จ

ตามคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๑๘๓/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้มอบหมายอำนาจหน้าที่ให้เกษตรและสหกรณ์จังหวัดปฏิบัติราชการ ไปแล้ว นั้น

เพื่อให้การขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในราชการส่วนภูมิภาคเป็นเอกภาพ มีระบบสั่งการแบบเบ็ดเสร็จ (Single Command) และมีผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรม อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงให้ยกเลิกคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๑๘๓/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ และแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แบบเบ็ดเสร็จขึ้น โดยแบ่งกลุ่มจังหวัดตามเขตพื้นที่ มีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑. **กลุ่มที่ ๑** ในเขตจังหวัดกระบี่ กาญจนบุรี กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ชัยนาท ชัยภูมิ เชียงราย เชียงใหม่ ตรัง นครปฐม นครพนม นครศรีธรรมราช นครสวรรค์ นครราชสีมา นครราชสีมา บึงกาฬ บุรีรัมย์ ปัตตานี พระนครศรีอยุธยา พิจิตร พิษณุโลก เพชรบุรี เพชรบูรณ์ ภูเก็ต ร้อยเอ็ด ลพบุรี ลำปาง ศรีสะเกษ สงขลา สุพรรณบุรี สุราษฎร์ธานี สุรินทร์ อุตรดิตถ์ และอุบลราชธานี

องค์ประกอบ

๑) เกษตรและสหกรณ์จังหวัด	ประธานกรรมการ
๒) หัวหน้าส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทั้งราชการส่วนภูมิภาค และส่วนกลาง ที่มีสำนักงานตั้งอยู่ในจังหวัด	กรรมการ
๓) เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดที่ได้รับมอบหมาย	เลขานุการ

๒. **กลุ่มที่ ๒** ในเขตจังหวัดจันทบุรี ตราด ตาก น่าน ประจวบคีรีขันธ์ ปราจีนบุรี แพร่ มหาสารคาม แม่ฮ่องสอน ยโสธร เลย สกลนคร สิงห์บุรี หนองคาย หนองบัวลำภู และอ่างทอง

องค์ประกอบ

๑) เกษตรจังหวัด	ประธานกรรมการ
๒) หัวหน้าส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทั้งราชการส่วนภูมิภาค และส่วนกลาง ที่มีสำนักงานตั้งอยู่ในจังหวัด	กรรมการ
๓) เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดที่ได้รับมอบหมาย	เลขานุการ

/๓.กลุ่มที่ ๓...

๓. **กลุ่มที่ ๓** ในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร นครนายก พัทลุง มุกดาหาร ยะลา ลำพูน สระแก้ว สระบุรี สุโขทัย และอำนาจเจริญ

องค์ประกอบ

- ๑) ปศุสัตว์จังหวัด ประธานกรรมการ
 ๒) หัวหน้าส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
 ทั้งราชการส่วนภูมิภาค และส่วนกลาง ที่มีสำนักงานตั้งอยู่
 ในจังหวัด กรรมการ
 ๓) เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดที่ได้รับมอบหมาย เลขานุการ

๔. **กลุ่มที่ ๔** ในเขตจังหวัดกำแพงเพชร นนทบุรี สมุทรปราการ ปทุมธานี ระยอง ราชบุรี อุทัยธานี และอุดรธานี

องค์ประกอบ

- ๑) สหกรณ์จังหวัด ประธานกรรมการ
 ๒) หัวหน้าส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
 ทั้งราชการส่วนภูมิภาค และส่วนกลาง ที่มีสำนักงานตั้งอยู่
 ในจังหวัด กรรมการ
 ๓) เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดที่ได้รับมอบหมาย เลขานุการ

๕. **กลุ่มที่ ๕** ในเขตจังหวัดชุมพร พังงา พะเยา ระนอง สตูล สมุทรสงคราม และสมุทรสาคร

องค์ประกอบ

- ๑) ประมงจังหวัด ประธานกรรมการ
 ๒) หัวหน้าส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
 ทั้งราชการส่วนภูมิภาค และส่วนกลาง ที่มีสำนักงานตั้งอยู่
 ในจังหวัด กรรมการ
 ๓) เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดที่ได้รับมอบหมาย เลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. กำกับดูแล และประสานการปฏิบัติงานของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และหน่วยงานอื่น รวมทั้งภาคเอกชนและภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้เป็นเอกภาพ มีระบบสั่งการแบบเบ็ดเสร็จ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ที่เป็นรูปธรรมในภาพรวม

๒. บูรณาการการบริหารจัดการแผนงาน โครงการ งบประมาณ และทรัพยากรของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่อยู่ในเขตจังหวัด เพื่อให้การขับเคลื่อนนโยบายด้านการเกษตรและสหกรณ์ มีเอกภาพ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

๓. ให้ประธานกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แบบเบ็ดเสร็จในแต่ละจังหวัดมีหน้าที่ดังนี้

๓.๑ เป็นผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัด

๓.๒ เสนอความเห็นประกอบการพิจารณาความดีความชอบ การเลื่อนเงินเดือน ให้แก่หัวหน้าส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัด ทั้งราชการบริหารส่วนภูมิภาค และราชการบริหารส่วนกลางที่มีสำนักงานตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค

/๔. ให้หัวหน้า...

-๓-

๔. ให้หัวหน้าส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทั้งในระดับกรม และที่อยู่ในเขตจังหวัดทั้งราชการบริหารส่วนภูมิภาคและราชการบริหารส่วนกลางที่มีสำนักงานตั้งอยู่ในจังหวัด ให้ความร่วมมือ และให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการกับคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แบบเบ็ดเสร็จ

๕. เมื่อคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แบบเบ็ดเสร็จ ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายแล้วให้รายงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทราบด้วย

๖. ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

สำหรับค่าใช้จ่ายในการประชุมคณะกรรมการฯ ให้เบิกจ่ายจากงบดำเนินงานภายในแผนงานส่งเสริมประสิทธิภาพการผลิต การสร้างมูลค่าภาคการเกษตรและการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกรอย่างเป็นระบบ ผลผลิต อำนวยการและบริหารจัดการด้านการเกษตร กิจกรรม การบูรณาการงานในส่วนภูมิภาค ของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

พลเอก

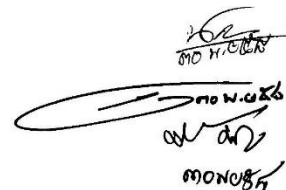

(ฉัตรชัย สาริกัลยะ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

30 ม.ค. 5๙

๓๐ ม.ค. ๕๙

๓๐ ม.ค. ๕๙

- ๒๑ - ๒ -

(๑๖) นายสำรวย ผัดผล ผู้แทนเกษตรกร จังหวัดน่าน	อนุกรรมการ
(๑๗) นางสาวสุชาดา บัวพันธ์ ผู้แทนเกษตรกร จังหวัดอุทัยธานี	อนุกรรมการ
(๑๘) นายกิตติ ทิศสกุล ผู้แทนภาคเอกชน จังหวัดเชียงราย	อนุกรรมการ
(๑๙) นายจงสุทธิต์ คุ้มวงศ์ ผู้แทนภาคเอกชน จังหวัดเพชรบูรณ์	อนุกรรมการ
(๒๐) นายบรรจง ดีเหลือ ผู้แทนภาคประชาสังคม จังหวัดพิษณุโลก	อนุกรรมการ
(๒๑) นายตวันวัตร เพ็งอัน ผู้แทนภาคประชาสังคม จังหวัดเชียงใหม่	อนุกรรมการ
(๒๒) ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๖ จังหวัดเชียงใหม่ กรมพัฒนาที่ดิน	และเลขานุการ
(๒๓) เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่	อนุกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ

๒. คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

องค์ประกอบ

(๑) อธิบดีกรมวิชาการเกษตร	ประธานอนุกรรมการ
(๒) ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เขต ๑๓	รองประธานอนุกรรมการ
(๓) รองผู้ว่าการสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แห่งประเทศไทยที่ได้รับมอบหมาย	รองประธานอนุกรรมการ
(๔) อธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่นหรือผู้แทน	อนุกรรมการ
(๕) อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคามหรือผู้แทน	อนุกรรมการ
(๖) อธิการบดีมหาวิทยาลัยอุบลราชธานีหรือผู้แทน	อนุกรรมการ
(๗) อธิการบดีมหาวิทยาลัยนครพนมหรือผู้แทน	อนุกรรมการ
(๘) อธิการบดีมหาวิทยาลัยสุรนารีหรือผู้แทน	อนุกรรมการ
(๙) หัวหน้าสำนักงานจังหวัดสกลนครหรือผู้แทน	อนุกรรมการ
(๑๐) ประธานหอการค้าจังหวัดเลยหรือผู้แทน	อนุกรรมการ
(๑๑) เกษตรและสหกรณ์จังหวัดยโสธร	อนุกรรมการ
(๑๒) เกษตรและสหกรณ์จังหวัดบุรีรัมย์	อนุกรรมการ
(๑๓) เกษตรและสหกรณ์จังหวัดกาฬสินธุ์	อนุกรรมการ
(๑๔) เกษตรและสหกรณ์จังหวัดขอนแก่น	อนุกรรมการ
(๑๕) เกษตรและสหกรณ์จังหวัดหนองคาย	อนุกรรมการ
(๑๖) เกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครราชสีมา	อนุกรรมการ
(๑๗) เกษตรและสหกรณ์จังหวัดสุรินทร์	อนุกรรมการ
(๑๘) ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑๑	อนุกรรมการ
(๑๙) นายรณวิทธิ ปริญญาตรีตระกูล ผู้แทนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร จังหวัดร้อยเอ็ด	อนุกรรมการ
(๒๐) นายพงษ์พัฒน์ แก้วพะเนาว์ ผู้แทนเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) จังหวัดมหาสารคาม	อนุกรรมการ

/(๒๑) นายวิวัฒน์ ...

(๒๑) นายวิวัฒน์ วงษ์ขารี ผู้แทนเกษตรกร จังหวัดหนองบัวลำภู	อนุกรรมการ
(๒๒) นายภาณุพงษ์ เจริญกิจ ผู้แทนเกษตรกร จังหวัดชัยภูมิ	อนุกรรมการ
(๒๓) นายอศุขย์ โคลนพันธุ์ ผู้แทนเกษตรกร จังหวัดอำนาจเจริญ	อนุกรรมการ
(๒๔) นางสาวน้ำค้าง กาลวิบูลย์ ผู้แทนภาคเอกชน จังหวัดอุดรธานี	อนุกรรมการ
(๒๕) นายสุรวิทย์ ศรีนาม ผู้แทนภาคเอกชน จังหวัดศรีสะเกษ	อนุกรรมการ
(๒๖) นายสมพล ทรธนทรัพย์ ผู้แทนภาคเอกชน จังหวัดยโสธร	อนุกรรมการ
(๒๗) นางสาวอินทรีรา ซาฮีร์ ผู้แทนภาคประชาสังคม จังหวัดอุบลราชธานี	อนุกรรมการ
(๒๘) นายสุทธิศักดิ์ แก้วแกมจันทร์ ผู้แทนภาคประชาสังคม จังหวัดสุรินทร์	อนุกรรมการ
(๒๙) นายนิคม เพชรมา ผู้แทนภาคประชาสังคม จังหวัดยโสธร	อนุกรรมการ
(๓๐) ผู้อำนวยการสำนักกิจการสาขาภูมิภาคที่ ๓ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร	อนุกรรมการ
(๓๑) ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๔ จังหวัดอุบลราชธานี กรมวิชาการเกษตร	อนุกรรมการ และเลขาธิการ
(๓๒) เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดอุบลราชธานี	อนุกรรมการ และผู้ช่วยเลขาธิการ

๓. คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ภาคกลาง

องค์ประกอบ

(๑) อธิบดีกรมการข้าว	ประธานอนุกรรมการ
(๒) ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เขต ๑	รองประธานอนุกรรมการ
(๓) อธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
(๔) หัวหน้าสำนักงานจังหวัดราชบุรีหรือผู้แทน	อนุกรรมการ
(๕) ประธานหอการค้าจังหวัดเพชรบุรีหรือผู้แทน	อนุกรรมการ
(๖) เกษตรและสหกรณ์จังหวัดสระบุรี	อนุกรรมการ
(๗) เกษตรและสหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรี	อนุกรรมการ
(๘) เกษตรและสหกรณ์จังหวัดสมุทรสงคราม	อนุกรรมการ
(๙) เกษตรและสหกรณ์จังหวัดสุพรรณบุรี	อนุกรรมการ
(๑๐) เกษตรและสหกรณ์จังหวัดชัยนาท	อนุกรรมการ
(๑๑) เกษตรและสหกรณ์จังหวัดสระแก้ว	อนุกรรมการ
(๑๒) เกษตรและสหกรณ์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	อนุกรรมการ
(๑๓) เกษตรและสหกรณ์จังหวัดฉะเชิงเทรา	อนุกรรมการ
(๑๔) เกษตรและสหกรณ์จังหวัดอ่างทอง	อนุกรรมการ
(๑๕) เกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี	อนุกรรมการ
(๑๖) ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๗	อนุกรรมการ
(๑๗) นางสุริยาวิทย์ กาญจนรัตน์ ผู้แทนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	อนุกรรมการ

/(๑๘) นายกันตพงศ์ ...

(๑๘) นายกันตพงศ์ แก้วกมล	อนุกรรมการ
ผู้แทนเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) จังหวัดนนทบุรี	
(๑๙) นายเขาวีวัช หนูทอง	อนุกรรมการ
ผู้แทนเกษตรกร จังหวัดลพบุรี	
(๒๐) นายสุเทพ กุลศรี	อนุกรรมการ
ผู้แทนเกษตรกร จังหวัดปทุมธานี	
(๒๑) ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการใหญ่ สายจัดซื้อผลิตภัณฑ์ผักและผลไม้	อนุกรรมการ
บริษัท เซ็นทรัลฟู๊ดส์ รีเทล จำกัด จังหวัดกรุงเทพฯ	
(๒๒) นายเกรียงศักดิ์ อุดมสิน	อนุกรรมการ
ผู้แทนภาคเอกชน จังหวัดปราจีนบุรี	
(๒๓) นางพุดศรี จงแสงทอง	อนุกรรมการ
ผู้แทนภาคประชาสังคม จังหวัดกรุงเทพฯ	
(๒๔) นายชฎทวิพร เม็งเกร็ด	อนุกรรมการ
ผู้แทนภาคประชาสังคม จังหวัดนครปฐม	
(๒๕) ผู้อำนวยการกองพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าว กรมการข้าว	อนุกรรมการ
	และเลขานุการ
(๒๖) เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครนายก	อนุกรรมการ
	และผู้ช่วยเลขานุการ

๔. คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ภาคตะวันออก
องค์ประกอบ

(๑) เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	ประธานอนุกรรมการ
(๒) ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เขต ๙	รองประธานอนุกรรมการ
(๓) อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
(๔) อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพาหรือผู้แทน	อนุกรรมการ
(๕) หัวหน้าสำนักงานจังหวัดจันทบุรีหรือผู้แทน	อนุกรรมการ
(๖) เกษตรและสหกรณ์จังหวัดจันทบุรี	อนุกรรมการ
(๗) เกษตรและสหกรณ์จังหวัดชลบุรี	อนุกรรมการ
(๘) เกษตรและสหกรณ์จังหวัดระยอง	อนุกรรมการ
(๙) เกษตรและสหกรณ์จังหวัดตราด	อนุกรรมการ
(๑๐) นายสมศักดิ์ เลขการ	อนุกรรมการ
ผู้แทนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร จังหวัดจันทบุรี	
(๑๑) นางสาวดวงพร เวชสิทธิ์	อนุกรรมการ
ผู้แทนเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) จังหวัดจันทบุรี	
(๑๒) นายธีระ วงษ์เจริญ	อนุกรรมการ
ผู้แทนเกษตรกร จังหวัดจันทบุรี	
(๑๓) นายบัณฑิต กุลพฤษี	อนุกรรมการ
ผู้แทนเกษตรกร จังหวัดตราด	
(๑๔) นายบุญชัย วงศ์รัตนกัญญา	อนุกรรมการ
ผู้แทนภาคเอกชน จังหวัดกรุงเทพฯ	
(๑๕) นายวิมลภ พิชญ์พงศา	อนุกรรมการ
ผู้แทนภาคเอกชน จังหวัดกรุงเทพฯ	
(๑๖) นายวิเชียร ฉายศิริ	อนุกรรมการ
ผู้แทนภาคประชาสังคม จังหวัดจันทบุรี	
(๑๗) นายอนุรักษ์ เรืองรอบ	อนุกรรมการ
ผู้แทนภาคประชาสังคม จังหวัดชลบุรี	
(๑๘) ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๖	อนุกรรมการ
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	และเลขานุการ
(๑๙) เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดจันทบุรี	อนุกรรมการ
	และผู้ช่วยเลขานุการ

/๕. คณะอนุกรรมการ ...

๕. คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ภาคใต้

องค์ประกอบ

(๑) อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์	ประธานอนุกรรมการ
(๒) ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เขต ๖	รองประธานอนุกรรมการ
(๓) อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช (ใส่ใหญ่) หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
(๔) อธิการบดีมหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตพัทลุง หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
(๕) หัวหน้าสำนักงานจังหวัดสุราษฎร์ธานีหรือผู้แทน	อนุกรรมการ
(๖) ประธานหอการค้าจังหวัดชุมพรหรือผู้แทน	อนุกรรมการ
(๗) เกษตรและสหกรณ์จังหวัดภูเก็ต	อนุกรรมการ
(๘) เกษตรและสหกรณ์จังหวัดสุราษฎร์ธานี	อนุกรรมการ
(๙) เกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช	อนุกรรมการ
(๑๐) เกษตรและสหกรณ์จังหวัดพัทลุง	อนุกรรมการ
(๑๑) เกษตรและสหกรณ์จังหวัดพังงา	อนุกรรมการ
(๑๒) เกษตรและสหกรณ์จังหวัดกระบี่	อนุกรรมการ
(๑๓) เกษตรและสหกรณ์จังหวัดชุมพร	อนุกรรมการ
(๑๔) ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๘	อนุกรรมการ
(๑๕) นายสมหมาย ธรรมกิจ ผู้แทนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร จังหวัดตรัง	อนุกรรมการ
(๑๖) นายสาธิต ไชยวิญญู ผู้แทนเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) จังหวัดตรัง	อนุกรรมการ
(๑๗) นายนัด อ่อนแก้ว ผู้แทนเกษตรกร จังหวัดพัทลุง	อนุกรรมการ
(๑๘) ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการใหญ่ สายจัดซื้อผลิตภัณฑ์ผักและผลไม้ บริษัท เซ็นทรัลฟู๊ดส์ รีเทล จำกัด จังหวัดนครศรีธรรมราช	อนุกรรมการ
(๑๙) นายสันติ เกษแก้ว ผู้แทนภาคประชาสังคม จังหวัดภูเก็ต	อนุกรรมการ
(๒๐) นายฐิระ ทองเหลือ ผู้แทนภาคประชาสังคม จังหวัดชุมพร	อนุกรรมการ
(๒๑) สหกรณ์จังหวัดสุราษฎร์ธานี กรมส่งเสริมสหกรณ์	อนุกรรมการ และเลขานุการ
(๒๒) เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสุราษฎร์ธานี	อนุกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ

๖. คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ภาคใต้ชายแดน

องค์ประกอบ

(๑) เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	ประธานอนุกรรมการ
(๒) ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เขต ๘	รองประธานอนุกรรมการ
(๓) อธิการบดีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
(๔) ผู้แทนกองอำนาจการรักษาคความมั่นคงภายใน ภาค ๔ ส่วนหน้า	อนุกรรมการ

/(๕) ผู้แทนศูนย์ ...

- ๖๕ - ๖ -

(๕) ผู้แทนศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้	อนุกรรมการ
(๖) หัวหน้าสำนักงานจังหวัดสงขลาหรือผู้แทน	อนุกรรมการ
(๗) ประธานหอการค้าจังหวัดสงขลาหรือผู้แทน	อนุกรรมการ
(๘) เกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา	อนุกรรมการ
(๙) เกษตรและสหกรณ์จังหวัดปัตตานี	อนุกรรมการ
(๑๐) เกษตรและสหกรณ์จังหวัดยะลา	อนุกรรมการ
(๑๑) เกษตรและสหกรณ์จังหวัดนราธิวาส	อนุกรรมการ
(๑๒) เกษตรและสหกรณ์จังหวัดสตูล	อนุกรรมการ
(๑๓) ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๙	อนุกรรมการ
(๑๔) นายสิทธิ์ อินทภาพ	อนุกรรมการ
(๑๕) นายกรวิชัย มาระเสนา	อนุกรรมการ
ผู้แทนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร จังหวัดนราธิวาส	
ผู้แทนเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) จังหวัดสงขลา	
(๑๖) นางสาวกัญจน์สิริรัตน์ หนูคำสวน ผู้แทนเกษตรกร จังหวัดสตูล	อนุกรรมการ
(๑๗) นายธรรมบุญ ชาญวิรวงศ์ ผู้แทนเกษตรกร จังหวัดยะลา	อนุกรรมการ
(๑๘) นายทองหล่อ บุญมา ผู้แทนภาคเอกชน จังหวัดสงขลา	อนุกรรมการ
(๑๙) นายกวิศพงษ์ สิริธนนนท์สกุล ผู้แทนภาคเอกชน จังหวัดสงขลา	อนุกรรมการ
(๒๐) นายเอกชัย อิศระทะ ผู้แทนภาคประชาสังคม จังหวัดสงขลา	อนุกรรมการ
(๒๑) นายกำราบ พานทอง ผู้แทนภาคประชาสังคม จังหวัดสงขลา	อนุกรรมการ
(๒๒) ผู้อำนวยการกองนโยบายมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร	อนุกรรมการ
สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	และผู้ช่วยเลขาธิการ
(๒๓) เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา	อนุกรรมการ

อำนาจหน้าที่

๑) ประสานงานเพื่อให้เกิดการดำเนินงานและการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ในระดับภาค ร่วมกับคณะทำงานขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ของจังหวัด และคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ ให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

๒) จัดทำแผนปฏิบัติการแบบบูรณาการเพื่อขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ในระดับภาค แบบครบวงจร ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ภาควิชาการ และภาคเกษตรกร โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเสนอของบประมาณจากแหล่งต่างๆ อาทิ งบประมาณบูรณาการระดับภาค งบประมาณประจำปี ตามภารกิจของหน่วยงาน เพื่อดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ

๓) กำกับดูแล ติดตามและรายงานผลการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ในภาพรวมตามแผนบูรณาการระดับภาค ต่อคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ และคณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ ทุก ๔๕ วัน

/๔) ให้ส่วนราชการ ...

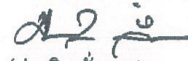
- ๒๖ - ๗ -

๔) ให้ส่วนราชการที่เป็นประธาน อนุกรรมการและเลขานุการของคณะอนุกรรมการ ทั้ง ๒ คณะ ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางในการประสานงาน ติดตามเร่งรัด การขับเคลื่อนแผนบูรณาการ เกษตรอินทรีย์ระดับภาค สำหรับการเบิกจ่ายเบี้ยประชุม และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ในการดำเนินงาน ของคณะอนุกรรมการทั้ง ๒ คณะ รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการเดินทางของผู้แทนเกษตรกร ผู้แทนเกษตรกรรุ่นใหม่ ผู้แทนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ผู้แทนภาคเอกชน และผู้แทนภาคประชาสังคม ให้เบิกจ่ายจากงบประมาณส่วนราชการที่เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ คณะอนุกรรมการขับเคลื่อน การพัฒนาเกษตรอินทรีย์ระดับภาค ตามพระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุมกรรมการ พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไข เพิ่มเติม รวมทั้งระเบียบของทางราชการที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

พลอากาศเอก

(ประจักษ์ จันทอง)

รองนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ

เอกสารแนบ ๒

๔. คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ภาคตะวันออก
องค์ประกอบของคณะอนุกรรมการในส่วนของผู้แทนเกษตรกร ผู้แทนภาคเอกชน
ผู้แทนภาคประชาสังคม ผู้แทนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
และผู้แทนเกษตรกรรุ่นใหม่

(ลำดับที่ ๑๐)	นายสมศักดิ์ เลขการ (จันทบุรี) ผู้แทนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อายุ ๕๓ ปี ที่อยู่ ๑๒/๑ หมู่ ๙ ต.วังโตนด อ.นายายอาม จ.จันทบุรี โทร.๐๘ ๑๙๔๕ ๐๕๒๑ กิจกรรม การผลิตมังคุดอินทรีย์	อนุกรรมการ 2 2 1 7 0
(ลำดับที่ ๑๑)	นางสาวดวงพร เวชสิทธิ์ (จันทบุรี) ผู้แทนเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) อายุ ๔๑ ปี ที่อยู่ ๕๔/๑ หมู่ ๕ ต.หนองบัว อ.เมือง จ.จันทบุรี โทร. ๐๘ ๑๘๖๔ ๖๓๔๖ กิจกรรมผลิตมังคุดคุณภาพส่งออก	อนุกรรมการ 2 2 0 0 0
(ลำดับที่ ๑๒)	นายธีระ วงษ์เจริญ (จันทบุรี) ผู้แทนเกษตรกร อายุ ๖๐ ปี ที่อยู่ ๔๔/๔ หมู่ ๓ ต.พลับพลา อ.เมือง จ.จันทบุรี โทร. ๐๘ ๑๙๘๒ ๙๔๙๗ Email: pongrad@hotmail.com กิจกรรม ประธานเครือข่ายเกษตรอินทรีย์จันทบุรี ประธานเครือข่ายเกษตรอินทรีย์บูรพา เกษตรกรเกษตรอินทรีย์ ประชาชนชาวบ้านศูนย์กิจกรรมธรรมชาติโป่งแรด	อนุกรรมการ 2 2 0 0 0
(ลำดับที่ ๑๓)	นายบัณฑิต กุลพฤกษ์ (ตราด) ผู้แทนเกษตรกร อายุ ๕๙ ปี ที่อยู่ ๒๓๐/๑ หมู่ ๖ ต.เขาสมิง อ.เขาสมิง จ.ตราด โทร. ๐๘ ๙๐๙๘ ๖๐๗๕ ๐๘ ๙๐๔๐ ๙๒๐๕ Email: bundat_ferne@hotmail.com กิจกรรม วิทยากรด้านเกษตรอินทรีย์ ศูนย์เรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้าน อำเภอเขาสมิง ทำไร่สวนผสม ปราชญ์ชาวบ้าน (ด้านการเกษตร) ของจังหวัดตราด ปี พ.ศ. 2551	อนุกรรมการ 2 2 1 3 0
(ลำดับที่ ๑๔)	นายบุญชัย วงศ์รัตน์กัญญา (กทม.) ผู้แทนภาคเอกชน อายุ ๕๖ ปี ที่อยู่ ๖๒๙/๑ ม.๑๐ ถ.นวมินทร์ แขวงนวลจันทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพฯ ๑๐๒๓๐ โทร ๐๘๑.๘๐๕ ๖๑๐๗ กิจกรรม บริษัท เอก-ชัย ดีสทริบิวชั่น ซิสเทม จำกัด	อนุกรรมการ

- ๖๘ -

- ๙ -

- (ลำดับที่ ๑๕) นายวัลลภ พิชญ์พงศา (กทม.) อนุกรรมการ
 ผู้แทนภาคเอกชน
 อายุ ๔๓ ปี
 ที่อยู่ ๑๒๖/๙๘-๙ อาคารไทยศรี ถ.กรุงธนบุรี แขวงบางลำพูล่าง เขตคลองสาน กทม. 10600
 โทร. ๐ ๒๘๖๗ ๘๗๗๗ Email: toporganicproduct.com
 กิจกรรม บริษัท ท็อปออร์แกนิกโปรดักส์แอนซ์พลาเยส์
 นำเข้าส่งออกผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรปลอดสารพิษ
 เลขานุการสมาคมการค้าเกษตรอินทรีย์ไทย
- (ลำดับที่ ๑๖) นายวิเชียร ฉายศิริ (จันทบุรี) อนุกรรมการ
 ผู้แทนภาคประชาสังคม
 อายุ ๖๐ ปี
 ที่อยู่ ๔๘/๓๐ บ้านพักโรงพยาบาลพระปกเกล้าจันทบุรี ถ.เลียบริน ต.วัดใหม่ อ.เมือง
 จ.จันทบุรี โทร.๐๘ ๑๔๒๙ ๒๘๐๑ , ๐๘ ๖๓๖๖ ๔๒๐๘ 22000
 Email: vichianchaikok@hotmail.com
 กิจกรรม ผู้ประสานงานเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ภาคตะวันออก
 อดีตคณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ เมื่อปีพ.ศ.๒๕๕๕
- (ลำดับที่ ๑๗) นายอนุรักษ์ เรืองรอบ (ชลบุรี) อนุกรรมการ
 ผู้แทนภาคประชาสังคม
 อายุ ๕๑ ปี
 ที่อยู่ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์กรมหาชน) พอช.
 โทร.๐๘ ๓๒๔๒ ๔๔๖๒ Email :
 กิจกรรม ผู้จัดการสำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสัมมาชีพชุมชน สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
 (องค์กรมหาชน) พอช. ประธานกลุ่มส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ ต.หนองรี อ.เมือง จ.ชลบุรี 200
 ภาคร่วมพัฒนาชุมชน ขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ ในระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม

๕. คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ภาคใต้

องค์ประกอบของคณะอนุกรรมการในส่วนของผู้แทนเกษตรกร ผู้แทนภาคเอกชน

ผู้แทนภาคประชาสังคม ผู้แทนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

และผู้แทนเกษตรกรรุ่นใหม่

(ลำดับที่ ๑๕)	นายสมหมาย ธรรมกิจ (ตรัง) ผู้แทนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อายุ ๕๘ ปี ที่อยู่ ๑๖ หมู่ ๑๕ ต.ควนเมา อ.รัชฎา จ.ตรัง โทร. ๐๘ ๓๑๗๓ ๑๙๐๒ กิจกรรม การผลิตแผ่นยางคุณภาพดี และการทำไร่นาสวนผสม	อนุกรรมการ	๑2160
(ลำดับที่ ๑๖)	นายสาธิต ไชยวิญญู (ตรัง) ผู้แทนเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) อายุ ๓๖ ปี ที่อยู่ ๓๖ หมู่ ๔ ต.เขาไพร อ.รัชฎา จ.ตรัง โทร. ๐๘ ๗๐๔๔ ๕๔๙๒ กิจกรรม ผลิตข้าว ผักอินทรีย์ และผลไม้ปลอดสารพิษ ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ แบบมีส่วนร่วม	อนุกรรมการ	๑2160
(ลำดับที่ ๑๗)	นายนัด อ่อนแก้ว (พัทลุง) ผู้แทนเกษตรกร อายุ ๖๑ ปี ที่อยู่ ๔๗ หมู่ ๑๓ ต.ปันแต อ.ควนขนุน จ.พัทลุง โทร. ๐๘๗ ๒๘๖ ๖๔๔๖ กิจกรรม ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านเขากลาง อ.ควนขนุน จ.พัทลุง ผู้ผลักดันข้าวอินทรีย์ส่งขัณฑ์ให้เป็นข้าว GI และทำการแปรรูปข้าวสังข์หยด	อนุกรรมการ	๑3110
(ลำดับที่ ๑๘)	บริษัท เซ็นทรัลฟู้ดส์ รีเทล จำกัด ผู้แทนภาคเอกชน ที่อยู่ ๘๙/๒๐๑ ถ.พัฒนาการคูขวาง ต.คลัง อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช	อนุกรรมการ	๒0000
(ลำดับที่ ๑๙)	นายสันติ เกษแก้ว (ภูเก็ต) ผู้แทนภาคประชาสังคม อายุ ๕๙ ปี ที่อยู่ ๒๗/๔ หมู่ ๒ ชุมชนบ้านบางเทา ต.บดเชิงทะเล อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต โทร ๐๘๑ ๔๓๐ ๔๑๐๒ กิจกรรม ประธานชมรมนักธุรกิจมุสลิมฝั่งอันดามัน ภาคีเครือข่ายเกษตรกรรวมทาง เลือกภาคใต้	อนุกรรมการ	๘3110
(ลำดับที่ ๒๐)	นายฐิระ ทองเหลือ (ชุมพร) ผู้แทนภาคประชาสังคม อายุ ๕๗ ปี ที่อยู่ มหาวิทยาลัยแม่โจ้-ชุมพร อ.ละแม จ.ชุมพร โทร ๐๙๒ ๘๑๘ ๗๖๓๑ กิจกรรม อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยแม่โจ้ชุมพรจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ เกษตรกรรมยั่งยืน อินทนิล ออแกนิกฟาร์ม ส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ การผลิตปุ๋ยชีวภาพ	อนุกรรมการ	๘6170

คำสั่งจังหวัดชลบุรี
ที่ ๗๙๓๒ / ๒๕๖๐

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ของจังหวัดชลบุรี

ด้วยคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐ ดังนั้น เพื่อให้การขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ในระดับจังหวัด เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดการบูรณาการอย่างเป็นเอกภาพ สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล ส่งผลสัมฤทธิ์ ต่อเกษตรกรและประชาชนในท้องถิ่น จึงแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ของจังหวัดชลบุรี โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. รองผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรี (๑)	ประธานคณะกรรมการ
๒. เกษตรและสหกรณ์จังหวัดชลบุรี	รองประธานคณะกรรมการ
๓. นายกองดีการบริหารส่วนจังหวัดชลบุรีหรือผู้แทน	คณะกรรมการ
๔. ประธานหอการค้าจังหวัดชลบุรีหรือผู้แทน	คณะกรรมการ
๕. พาณิชย์จังหวัดชลบุรีหรือผู้แทน	คณะกรรมการ
๖. เกษตรจังหวัดชลบุรีหรือผู้แทน	คณะกรรมการ
๗. ปศุสัตว์จังหวัดชลบุรีหรือผู้แทน	คณะกรรมการ
๘. ประมงจังหวัดชลบุรีหรือผู้แทน	คณะกรรมการ
๙. สหกรณ์จังหวัดชลบุรีหรือผู้แทน	คณะกรรมการ
๑๐. ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๖ หรือผู้แทน	คณะกรรมการ
๑๑. ผู้อำนวยการศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชลบุรีหรือผู้แทน	คณะกรรมการ
๑๒. ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินชลบุรีหรือผู้แทน	คณะกรรมการ
๑๓. ผู้อำนวยการศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ จังหวัดนครราชสีมาหรือผู้แทน	คณะกรรมการ
๑๔. ปฏิรูปที่ดินจังหวัดชลบุรีหรือผู้แทน	คณะกรรมการ
๑๕. ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๖ หรือผู้แทน	คณะกรรมการ
๑๖. ผู้แทนภาคเกษตรกร ที่ประธานแต่งตั้ง	คณะกรรมการ
๑๗. ผู้แทนภาคเอกชน ที่ประธานแต่งตั้ง	คณะกรรมการ
๑๘. ผู้แทนภาคประชาสังคม ที่ประธานแต่งตั้ง	คณะกรรมการ
๑๙. ผู้แทนภาคการศึกษา ที่ประธานแต่งตั้ง	คณะกรรมการ
๒๐. ประธานสภาเกษตรกรจังหวัดชลบุรีหรือผู้แทน	คณะกรรมการ
๒๑. หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตร สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดชลบุรี	คณะกรรมการและเลขานุการ
๒๒. ผู้แทนสำนักงานพาณิชย์จังหวัดชลบุรี	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

/อำนาจหน้าที่...

อำนาจหน้าที่

๑. จัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แบบบูรณาการในระดับจังหวัดตั้งแต่การผลิต การสร้างมูลค่าเพิ่ม และการตลาดเกษตรอินทรีย์ที่สอดคล้องกับเป้าหมายยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ และที่คณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ และ คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติกำหนด

๒. สนับสนุนการดำเนินงานพัฒนาเกษตรอินทรีย์ให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แบบบูรณาการของจังหวัดตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทาง (Supply Chain)

๓. ติดตามและรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แบบบูรณาการของจังหวัดต่อคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ

๔. ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

ร.อ. เทียนไชย

(นายภัครธรณ์ เทียนไชย)

ผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรี

- ๗๒ -

คำสั่งจังหวัดชลบุรี
ที่ ๔๙๔๕ / ๒๕๖๐

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ของจังหวัดชลบุรี เพิ่มเติม

ตามที่จังหวัดชลบุรี ได้มีคำสั่งที่ ๓๖๓๒/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๐ แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ของจังหวัดชลบุรี เพื่อให้การขับเคลื่อนพัฒนาเกษตรอินทรีย์ในระดับจังหวัดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดการบูรณาการอย่างเป็นเอกภาพ สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล นั้น

เพื่อให้การสนับสนุนขับเคลื่อนการดำเนินงานพัฒนาเกษตรอินทรีย์ของจังหวัดชลบุรีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นการบูรณาการร่วมกัน จึงแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ของจังหวัดชลบุรี เพิ่มเติม ดังนี้

๑. ผู้อำนวยการสำนักงาน ธ.ก.ส.จังหวัดชลบุรี	คณะกรรมการ
๒. ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพเกษตรกรกรม
วัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร อันเนื่องมาจากพระราชดำริ	คณะกรรมการ

โดยให้มีอำนาจหน้าที่ตามคำสั่งจังหวัดชลบุรีที่ ๓๖๓๒/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๐
ทุกประการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๐

(นายชาญชัย เอี่ยมเจริญ)

รองผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรี ปฏิบัติราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรี

- ๗๓ -

คำสั่งจังหวัดชลบุรี
ที่ ๒๘๔๐/๒๕๖๐

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ของจังหวัดชลบุรี เพิ่มเติม ครั้งที่ ๒

ตามที่จังหวัดชลบุรี ได้มีคำสั่งที่ ๓๖๓๒/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๐ แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ของจังหวัดชลบุรี และคำสั่งที่ ๕๙๔๕/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ของจังหวัดชลบุรี เพิ่มเติม เพื่อให้การขับเคลื่อนพัฒนาเกษตรอินทรีย์ในระดับจังหวัดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดการบูรณาการอย่างเป็นเอกภาพ สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล นั้น

เพื่อให้การสนับสนุนขับเคลื่อนการดำเนินงานพัฒนาเกษตรอินทรีย์ของจังหวัดชลบุรีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นการบูรณาการร่วมกัน จึงแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ของจังหวัดชลบุรี เพิ่มเติม ครั้งที่ ๒ ดังนี้

๑. นางเพ็ญจิต แสงสว่าง	ผู้แทนภาคเกษตรกร	คณะกรรมการ
๒. นายธีระเดช ยงนรเศรษฐกุล	ผู้แทนภาคเอกชน	คณะกรรมการ
๓. นางสุตา ประกอบกิจ	ผู้แทนภาคประชาสังคม	คณะกรรมการ
๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศักดา กลิ่นสุคนธ์	ผู้แทนภาคการศึกษา	คณะกรรมการ

โดยให้มีอำนาจหน้าที่ตามคำสั่งจังหวัดชลบุรีที่ ๓๖๓๒/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๐

ทุกประการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

(นายชายชาญ เอี่ยมเจริญ)

รองผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรี รักษาการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรี

คำสั่งคณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเลย

ที่ ๘ /๒๕๖๐

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาเกษตรอินทรีย์จังหวัดเลย

ด้วยคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบยุทธศาสตร์การพัฒนากษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐ และคณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเลย มีคำสั่งที่ ๖/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐ และคำสั่งที่ ๗/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๐ แต่งตั้งคณะทำงานพัฒนากษตรอินทรีย์จังหวัดเลย ประกอบกับมติที่ประชุมคณะทำงานพัฒนากษตรอินทรีย์ จังหวัดเลย ในคราวประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ มีมติให้เพิ่มหน่วยงาน บูรณาการขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ของจังหวัดเลย

เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการขับเคลื่อนการพัฒนากษตรอินทรีย์ในระดับจังหวัดให้มีความ ครอบคลุม บูรณาการอย่างเป็นเอกภาพ สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล ส่งผลสัมฤทธิ์ ต่อเกษตรกรและ ประชาชนในท้องถิ่น จึงขอยกเลิกคำสั่งที่ ๖/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐ และคำสั่งที่ ๗/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๐ และให้ใช้คำสั่งนี้แทน โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. รองผู้ว่าราชการจังหวัดเลยที่ได้รับมอบหมาย (๑)	ประธานคณะทำงาน
๒. เกษตรและสหกรณ์จังหวัดเลย	รองประธานคณะทำงาน
๓. ผู้บัญชาการมณฑลทหารบกที่ ๒๘	คณะทำงาน
๔. นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดเลย	คณะทำงาน
๕. ประธานหอการค้าจังหวัดเลย	คณะทำงาน
๖. ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดเลย	คณะทำงาน
๗. อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	คณะทำงาน
๘. ผู้อำนวยการสถานีฟาร์มฝึกนักศึกษา คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	คณะทำงาน
๙. ผู้อำนวยการศูนย์ประสานงานกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประจำภูมิภาค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๒ (ศวภ.๒)	คณะทำงาน
๑๐. สาธารณสุขจังหวัดเลย	คณะทำงาน
๑๑. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลจังหวัดเลย	คณะทำงาน
๑๒. ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเลย	คณะทำงาน
๑๓. พลังงานจังหวัดเลย	คณะทำงาน
๑๔. พาณิชย์จังหวัดเลย	คณะทำงาน
๑๕. เกษตรจังหวัดเลย	คณะทำงาน
๑๖. ปศุสัตว์จังหวัดเลย	คณะทำงาน

/๑๗ ประมงจังหวัด...

-๒-

๑๗. ประมงจังหวัดเลย	คณะทำงาน
๑๘. สหกรณ์จังหวัดเลย	คณะทำงาน
๑๙. ประชาสัมพันธ์จังหวัดเลย	คณะทำงาน
๒๐. ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๓ จังหวัดขอนแก่น	คณะทำงาน
๒๑. ผู้อำนวยการศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวอุดรธานีหรือผู้แทนที่รับผิดชอบจังหวัดเลย	คณะทำงาน
๒๒. ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดเลย	คณะทำงาน
๒๓. ผู้อำนวยการศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯเลย	คณะทำงาน
๒๔. ปฏิรูปที่ดินจังหวัดเลย	คณะทำงาน
๒๕. ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๓ จังหวัดขอนแก่น	คณะทำงาน
๒๖. นายสุวรรณ กาญจนโกมล ผู้แทนภาคเกษตรกร	คณะทำงาน
๒๗. นางสาวเรญา มีาทอง ผู้แทนภาคเกษตรกร	คณะทำงาน
๒๘. นายวัชร สร้อยกุล ณ อยุธยา ผู้แทนภาคเอกชน	คณะทำงาน
๒๙. นายวีระพล เจริญธรรม ผู้แทนภาคประชาสังคม	คณะทำงาน
๓๐. นายธีระศักดิ์ ศุภพิทักษ์ไพบูลย์ ผู้แทนภาคประชาสังคม	คณะทำงาน
๓๑. ประธานสภาเกษตรกรจังหวัดเลย	คณะทำงาน
๓๒. สมัชชาสุขภาพจังหวัดเลย	คณะทำงาน
๓๓. หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตร สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเลย	คณะทำงานและเลขานุการ
๓๔. ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมสนับสนุนการประกอบธุรกิจการค้า สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเลย	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. จัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แบบบูรณาการในระดับจังหวัดตั้งแต่การผลิต การสร้างมูลค่าเพิ่ม และการตลาดเกษตรอินทรีย์ที่สอดคล้องกับเป้าหมายยุทธศาสตร์การพัฒนาการเกษตรอินทรีย์ แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ และที่คณะกรรมการพัฒนาการเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ และคณะอนุกรรมการ ขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติกำหนด

๒. สนับสนุนการดำเนินงานพัฒนาเกษตรอินทรีย์ให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการพัฒนาเกษตร อินทรีย์แบบบูรณาการของจังหวัดตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทาง (Supply Chain)

๓. ติดตามและรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แบบบูรณาการ ของจังหวัดต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ

๔. ปฏิบัติงานอื่น ตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

(นายชัยวัฒน์ ชื่นโกสุม)
ผู้ว่าราชการจังหวัดเลย

ภาคผนวกที่ 2

แบบรายงานความก้าวหน้าโครงการ

